

**E E S T I
M U U S I K A
A L M A N A K**

I

MCMXXXIV

SISUKORD:

	Lhk.
1) Saatesõna	3—4
2) Kümme aastat „Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi“ tegevust	5—11
3) <i>In memoriam</i> :	
Jaan Tamm	11—12
Leonhard Neuman	13—19
Sophie Heinrichs	19—20
Peeter Ramul	20—24
Karl Bachblum	24—25
Otto Hermann	25—30
4) Mõningaid mõtteid eesti rahvaviisist ja selle uurimismeetodist	30—38
5) Mõtteid rahvuslikust muusikast	38—39
6) Tobiasi lapsepõlve helitöö	40—41
7) Pillikooridest	41—43
8) Eesti muusika propageerimisest	43—44
9) Eesti helitööde nimestik nr. 1	45—53
10) Ülevaade Eesti muusikaasutistest, -ettevõtetest, -tegelastest	54—68
11) Aadressid	69—77
12) Enhavresumo	78—80
13) Eesti Lauljate Liidus müügil olevate kirjanduse hinnakiri	81—88
14) Kuulutused	89—96

ARNO NIITOF

*kontsert- ja oratooriumilaulja,
lauluõpetaja*

TARTU, NARVA 105-1

EESTI AKADEEMILISE HELIKUNSTNIKE SELTSI
VÄLJANNE Nr. 1

EESTI MUUSIKA ALMANAK

I

PÄÄLADU: EESTI LAULJATE LIIT, TALLINNAS

1934

~~~~~  
Järeltrükk keelatud  
~~~~~

Saatesõnaks

Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi väljaandel perioodilist ilmumist algav „Eesti Muusika Almanak“ tahab esijoones kaasa aidata eesti algupärase, eesti oma muusika eluavalduste tutvustamisele ja selgitamisele kodumaa muusikaharrastajate ja -tegelaste ringides. Ühtlasi aga antakse Eesti muusikutepere kätte organ, mis järjekindlalt aitaks neid enam iseteadvuneda ja selgusele jõuda oma aineliselt vahest mitte kõige tänulikuma, ideeliselt aga äärmiselt tähtsa kutse ulatusest ja ülesandeist eesti muusikakultuuri seniste saavutiste säilitamisel ning arendamisel ja uute väärtuste loomisel. Almanak ergutaks kõiki asjahuvilisi, kutsetegelasi kui ka liht-harrastajaid, liituna üheks üksmeelseks v a i m s e k s koondiseks, mille tööd ja püüdeid eeskätt ja enne kõike juhib eesti omakultuuri ülev aade. Alles sellest platvormist tingituna võivad „Eesti Muusika Almanakis“ erilist käsitamist leida ka klassikalise ja välismaa muusika probleemid ja erihuvivid.

Almanak jaguneb iseloomult kahte ossa: ühelt poolt on ta teatud muusikakultuuri probleeme teeniv organ, teiselt poolt aga informatsiooniallikas. Millisele osale tulevikus kaaluvamat tähelepanu pühendada, näitaks publiku vastuvõtt käesolevale esimesele köitele.

Almanaki toimkond, Eesti Akadeem. Helikunstnike Seltsi juures töötav sektsioon, on eriti tänulik isa häatahtliku nõuande, isa väikesegi kaastöö või näpunäite eest, mis sihitud almanaki taseme tõstmiseks, tema sisu mitmekesistamiseks ja lähendamiseks lugejaskonnale. Olgu siinkohal tänatud need isikud ja asutised, kellelt toimkond on saanud mitmesuguseid almanaki koostamiseks tarvilikke teateid ja andmeid, — eriti prof. J. Aavik, prof. K. Ramul, h=rad J. Puusild, O. Moisar, E. Lauljate Liit, Tallinna Konservatoorium.

Loodame, et käesolev väljaanne ei jää ainsaks, et talle järgneb pikk rida teisi, üha sisukamaid köiteid.

„Eesti Muusika Almanaki“ toimkond:

J. Jürgenson, V. Leemets, H. Sakaria, J. Vaks, A. Vedro.

Kümme aastat „Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi“ tegevust.

Akadeemilise muusikaharidusega Eesti muusikute pere hoogsal kasvamisel möödunud aastakümnel tekkis tungiv vajadus organi järgi, kes esindaks eesti muusikuid-akadeemikuid niihästi vastavatel kultuurpoliitilistel aladel kui ka laiemate muusikaharrastajate hulkade ees. Loodav organisatsioon pidi küll saama teatud kutseesinduseks, kuid ühtlasi ka väärrikuse vaimu kasvatajaks ja viljeldajaks, nii-öelda „südametunnistuse organiks“, kogu Eesti muusikaelule. Päämiselt sellest sisetundest pidi juhitud olema uue seltsi iga väiksema samm avalikkuse ees, olgu üksikute liikmete või kogu seltsi poolt.

Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi asutuskoosolek peeti Tallinna konservatooriumi ringkondade algatusel 9. novembril 1924. a. konservatooriumi ruumes. Koosolekust võttis osa 7 isikut, kõik teenetega ning üldiselt tunnustatud Eesti muusikategelased: A. Kapp, A. Lemba, J. Paulsen, P. Ramul, J. Tamm, A. Topman ja A. Vedro. (Koosolekule oli palutud üldse 18 isikut). Võeti vastu põhikirja kavand ja volitati seda registreerima professorid J. Tamm, A. Lemba ja J. Paulsen. Põhikirj registreeriti sama aasta 5. detsembril Tall.-Haapsalu rahukogu otsusel Nr. 268 all.

Selles on seltsi iseloom, eesmärgid, ülesanded ja tegevus väljendatud järgmiselt (§§ 1—4):

Seltsi eesmärgiks on ühendada Eesti kutselisi helikunstnikke, kes oma võimete ning saavutuste poolest esinevad eesti muusikalise arengu seisukoha't üldiselt tunnustatud jõududena ja kellel on oma alal väljapaistvaid teeneid, selleks et:

a) eesti muusikakultuuri üldiselt arendada ning süvendada ja selle taset tõsta, erilist tähelepanu pöörates eesti omapärase rahvamuusika edendamisele ja propageerimisele;

b) kaasa aidata, et eesti loov muusikaproduktioon võiks soodsamates tingimustes kasvada ja täieneda, ühtlasi aga ka üldine

kunstmuusika tegevus meil tõuseks, intensiivsemaks saaks ja kõrgel tasapinnal püsiks — et see kõik ka laiemates hulkades leviks, harides rahva maitset ja peenendades ta hinge;

c) kaasa aidata, et eesti muusikaelu progress leiaks enesele õige, eesti rahvuskultuurile vastava otstarbekohase suuna;

d) abinõusid leida selle vastu, et meie muusikakultuuri loomulikku arenemist ei halvaks mitmesugused üldised rahvaelus ettetulevad pahed.

Selts tahab olla keskkohaks, kus kujunevad meie muusikapolitiika sihtjooned ja põhilased, kus lahendatakse põhimõttelised küsimused, millest ühel või teisel viisil oleneb eesti muusikakultuuri progress

Selts toetab oma liikmeid nii kõlbliselt, kui ka majandusliselt.

Oma sihtide saavutamiseks on seltsil õigus:

a) esineda vastavates valitsusasutistes eestkostjana mitmesuguste muusikaellu puutuvate küsimuste otstarbekohasemaks lahendamiseks;

b) kirjastada helitöid ja muusikakirjandust;

c) välja anda muusikaajakirja;

d) korraldada mitmesuguseid muusikaettekandeid;

e) toime panna helitööde võistlusi;

f) määrata heliloojatele ja teistele muusikakunstnikele ergutasusid ja täiendusstipendiume, andekatele muusikaõpilastele õpistipendiume;

g) avada muusikabiblioteeki ja lugemistuba;

h) algatada mitmesuguseid muid muusikakultuuri edendavaid üritusi — kõige selle juures välja minnes puhtkunstilistest, kui ka eesti rahvuskultuurile vastavatest seisukohtadest.

Esimene päakoosolek peeti 13. XII. 1924., mil valiti kolmeks aastaks: juhatus — Artur Kapp (esimees), Jaan Tamm (abiesim.), Artur Lemba (laekur), Raimund Kull (kirjatoimetaja) ja Juhan Ravik (eriametita juh. liige); revisjonikomisjon — Theodor Lemba, Johannes Paulsen ja Adolf Vedro.

See koosseis püsis kuni 29. X. 1928, mil valiti: juhatusse — A. Kapp (esim.), J. Tamm (abiesim.), J. Paulsen (kirjat.), P. Ramul (laek.), A. Krull (eriametita), kandidaadid — J. Ravik, L. Hellat-Lemba, revisjonikomisjoni — Th. Lemba, Aino Tamm, A. Vedro.

Päakoosolek 19. IV. 1931. valis endise juhatuses ühes kandidaatidega tagasi. (P. Ramuli surma tõttu 27. IV. 1931. astus juhatusse J. Ravik, ja J. Tamme surma järel, 17. II. 1933., siirdus juhatusse

L. Hellat-Lemba). Revisjonikomisjoni valiti: R. Kull, Th. Lemba ja A. Vedro.

Neljandatel valimistel 11. III. 1934. valiti: juhatusse — A. Kapp (esim.), J. Paulsen (abiesim.), A. Vedro (laek.), R. Päts (kirjat.), J. Aavik (eriametita), kandidaadid — L. Hellat-Lemba, A. Krull, J. Vaks; revisjonikomisjoni — E. Aav, V. Leemets, H. Sakaria.

Seega on seltsi asutamisest saadik tänini püsinud juhtival kohal: A. Kapp esimehena, J. Aavik, J. Paulsen ja A. Vedro. Neile võlgneb selts erilist tänu suure töö eest, mille nad auametis on sooritanud huvi ja andumusega, jõudu mööda, antud võimaluste piirides.

Need võimalused pole olnud avarad ja töö oli vastutusrikas. Osutame, näiteks, osavõttele Helikunsti Sihtkapitali komisjonidest, — või jälle kammermuusika propageerimisele võrdlemisi kulukate kontsertide kaudu, mis on palju nõudnud üksikute innukate liikmete energiat.

Juba esimesel seltsi juhatuse koosolekul, 13. XII. 1924., delegeritakse Helikunsti Sihtkapitali põhikirja komisjoni A. Lemba. 2. V. 1925. valib pääkoosolek kaheks aastaks neli esindajat mainitud Sihtkapitali valitsusse, need on: J. Aavik, A. Kapp, A. Lemba, P. Ramul, — nad valitakse tagasi 3. IV. 1927. — 28. III. 1929. valitakse esindajaks A. Kapp, A. Lemba, Th. Lemba; 19. IV. 1931.: A. Kapp, Th. Lemba, J. Vaks, A. Vedro; 18. III. 1933.: A. Kapp, Th. Lemba, J. Paulsen, A. Vedro.

Sellest nähtub, et algusest pääle tänini on seltsi esindajana Sihtkapitali tööst osa võtnud prof. A. Kapp. Küllaltki suur ja hinnatav töö.

Puudutasime juba seltsi üritusi kammermuusika alal. Vastavaid kontserte on selts hakanud korraldama päämiselt prof. Kappi õhutamisel. Asuti nende korraldamisele kahel kaalutlusel: Kammermuusikat tuleb pakkuda (see ala oli meie publikule „terra incognita“) ja tuleb pakkuda ainult kõrgväärtuslist muusikat. Viimasele nõudele vastu tulla saadi algusest pääle juba repertuaari suhtes kuid ka ettekanade esmajärgulisuse suhtes on seltsi kontsertide puhul kuulajail ja arvustusel harva jäänud midagi soovida.

Vähestel kuulajatest aga oli teada, kui palju ennastsalgavat, puhtideelisest innust kantud tööd peitus nende kunstiküpsete ettekannete taga, kui palju tasuta vaeva oli nähtud nende ettevalmistamisel mitte ainult kontsertantide, kuid ka ansamblite vaimliste juhtide — esimesel ajal prof. R. Bööcke, pärast eriti prof. J. Paulseni — poolt.

Siis püsiva ansambli loomise küsimus! Selle lahendus on tähtsamad eeldusi kavakindlaks tegutsemiseks kammermuusika alal. Alles pääle mitut katset õnnestus seltsil asutada oma püsiv keelpillikvartett, millele pärast lisandus — juba nagu iseenesest — ka puhkpillikvintett. —

Esimene kammermuusikakontsert peeti 1926 a. kevadel. Kanti ette Griegi kvartett in g, Mozarti kvartett in C, Brahmsi klaverikvintett in f järgmiste kaastegelaste poolt: R. Mill (I vl.), H. Laan (II vl.), L. Sorgato (vl. a.), prof. R. Bööcke (vl.c.) ja prof. A. Lemba (klav.)

Üldse on Selts (leiduvatel andmetel) korraldanud 20 kammermuusikakonserti, ühe klaverikontserdi (N. Orloff) ja 3 segakonserti — neist kaks koos teiste seltsidega (Koorijuhtide Ühinguga ja Collegium Musicum'iga). Pääle selle loengut (hõimurahvaste muusikast, Schubertist — prof. P. Ramul; poola muusikast — M. Glinkski, Varsavist; E. Griegist — R. Päts; R. Wagnerist — G. Kapp-Ruckteschell; eesti rahvaviisidest — J. Zeiger).

Ette kantud on järgmisi suuremaid teoseid:

Beethoven: septett op. 20; kvartetid op. 59 nr. 1 ja nr. 3; trio op. 1 nr. 2. — *Theodor Blumer*: puhkp. sekstett (klaveriga). — *Borodin*: II keelp. kvartett. — *Brahms*: kl.-kvintett in f. op. 34; kl.-trio in c, op. 101. — *Debussy*: kvartett in g. op. 10. — *H. Eller*: viiulisonaat in a; kvartett nr. 1; kvartett nr. 2. — *C. Franck*: kl.-trio in fis. op. 1. — *Glasunov*: IV kvartett. — *Grieg*: kvartett in g; tšellosonat in a. — *Haydn*: kvartett in D. — *Hindemith*: puhkp. kvintett op. 24. nr. 2. — *K. Hoyer*: serenaad puhkp. kvintetile op. 29. — *A. Kapp*: keelp. kvintett in cis. — *T. Kuula*: kl.-trio in A. op. 7. — *A. Lemba*: keelp. sekstett in c; kl.-trio in B. — *Mozart*: kvartett in C; kvartett in B; puhkp. kvintett in Es. — *Rahmaninov*: Trio élégiaque. — *Rimski — Korsakov — Ljadov — Borodin — Glasunov*: kvartett B-la-F. — *Saint-Saens*: kl. kvintett in a. — *Schubert*: oktett op. 166; kvartett in d. op. posth.; kvartett in a. — *B. Smetana*: kvartett in e. — *L. Thuille*: sekstett in B, puhkp. ja klav. — *Tšaikovski*: kvartett op. 30. — *E. Vörk*: kvartett in g.

Pääle selle hulk vähemaid teoseid (laulu-, viiuli-, klaveri-, sello-, metsasarve-, orelipalasad).

Solistina või kaastegelasena esinesid proudad resp. preilid: S. Antropoff (kl.), H. Betlem (laul). L. Hellat-Lemba (laul), L. Kase-mets (kl.), M. Koljo (laul), A. Kõrb-Elbrecht (kl.), M. Lang (laul). M. Päts-Jakobson (laul), H. Tamjärv (laul), — ja härrad: A. Arder (laul). E. Brauer (flööt), prof. R. Bööcke (tšello), L. Ernits (fagott), L. Juht (kontrabass), R. Jõks (laul), A. Karjus (tšello), B. Kuršk (kl.),

A. Kõhelik (korno), H. Laan (viul, viola), K. Lamp (tšello), prof. A. Lemba (kl.), prof. Th. Lemba (kl.), B. Lukk (klarnet), A. Mihailov-Meri (fagott), R. Mill (viul), N. Orloff (kl.) K. Ots (laul), R. Palm (viul), A. Pappmehl (viul), prof. J. Paulsen (viul ja osade õpet.), G. Paulsen (viola), P. Pressnikoff (kl.), M. Prokofjev (oboe), R. Päts (kl.) A. Saat (viola), L. Sorgato (viola), H. Schütz (viul), A. Udrik (viola), A. Vedro (kontrabass). V. Veigart (laul), A. Zwetkow (korno).

Peale mitmesuguseid katsetamisi — nagu juba eelpool tähendatud — tekkis 1929. a. seltsi juure teatud kindlakujuline kvartett koosseisus: H. Schütz, R. Mill, H. Laan, prof. H. Bööcke, selle rühmituse suutis aga selts koos hoida vaid järgmise aasta kevadeni. Alles 1931 a. sügisel alustab tööd seltsi oma kvartett järgmises koosseisus: R. Palm (I vl.), H. Laan (II vl.), A. Saat (vl. a.), ja A. Karjus (vl.-c.) Selles koosseisus on kvartett seltsi juures seni õige edukalt töötanud prof. J. Paulseni juhtimisel. 28. IV. 34 esines ta häämenuga Riias, V. Winogradow-Bieki kvartetiga in B.

A. Kõheliku algatusel kutsuti siis ellu, 1932. a. lõpul, samadel alustel, seltsi puhkpillikvintett, koosseisus: E. Brauer (flööt), M. Prokofjev (oboe), B. Lukk (klarnet), A. Kõhelik (korno) ja L. Ernits (fagott) ning pianist P. Pressnikoff.

Ka see rühmitus on juba esinenud avalikkuse ees, suure menuga.

Järgmiseks sammuks oleks seltsile oma keelpilli- ja kammerorkestri organiseerimine, kuid see on alles „tulevikumuusika“. Jatkuesialgu olemasolevatelegi ansamblitele tööd küllalt ja — paraku — ainelised ressursid on õige piiratud. Seni saadud kasinad riigi toetussummad, nii teretulnud kui nad ka olnud, ei ole seltsile võimaldanud oma tegevust kogu liinil avada ja arendada. Seda vähem et seltsi töö ei ole õigupoolest veel esimesest, kõige kriitilisemast ajajärgust päriselt välja jõudnud: kammermuusika on alles viimastel aastatel hakanud läbi lööma meie publiku juures. Kuid, mis eriti rõõmustav, ta on maad võtmas ka asjaarmastajate ringes. Seega on järjest tekkimas ja võrsumas publik, kuulajas- ja harrastajaskond, kelle nõudmised loomulikult järkjärgult kasvavad. See ei jäta mõju avaldamata meie algupärasele muusikaloomingule — sellest tulevad väljavaated lasevad meie muusika tulevikku paista õige heledas valguses. See lubab ka Eesti Akadeemilisel Helikunstnike Seltsi parimas lootuses ja kindlas usus oma ülesannete tähtsusse edasi sammuda seni käidud teed ja väsimata edasi töötada seni loodud alustel.

Olgu tähendatud, et seltsi tegevus, jäädes oluliselt endiseks, oma väliselt organisatsioonilt näib viimasel ajal omandamas tähele-

panuväärseid uusi jooni: seltsi viimaste pääkoosolekute otsustel on seltsi juures 1933/34. a. ellu kutsutud eriosakonnad — sektsioonid, mille kaudu juhatusel on võimalikuks saanud seltsi sihtide teenistusse vahen titult rakendada kõiki seltsi liikmeid nende huvide ja eriliste võimete kohaselt. Praegu töötab seltsi juures neli sektsiooni: 1) filharmooniline (kogub andmeid eesti algupäraste helitööde kohta, avaldab neid perioodiliselt ja propageerib eesti muusikat kodu- ja välismaal); 2) muusikateadusline (korraldab loenguid, uurimusi, ankeete j. s. m.); 3) tegevmuusika (hoolitseb eriliselt kontsertide korraldamise ning nende kunstilise külje eest); 4) muusika-aastaraamatu (koostab ja toimetab trükki seltsi aastaraamatuid ja muid väljaandeid). — Repertuaari rikastamiseks eesti algupäraste teostega on selts (juhatuseliikme R. Pätsi algatusel) tänava esmakordselt välja kuulutanud uute helitööde võistluse.

Kuna selts järelikult seni on töötanud üldiselt tagajärjekalt ja aasta-aastalt kasvava eduga, tohib loota, et ta pea võib asuda mõnegi uue suurema ülesande täitmisele, mis ta põhikirjas eesmärgina ette nähtud. Nii võime loota, et selts, näiteks, tulevikus hakkab suuremat tähelepanu pöörama eesti muusikalisse omapärasse puutuvate küsimuste selgitamisele. Väga tervitatavad olid selles mõttes A. Vedro poolt 1933/34. a. seltsi juures korraldatud koosolekud tutvumiseks eesti helitöödega. Enam süsteemi sel alal, kontakti astumist meie rahvaluule uurijatega — ja võiksime saavutada silmapaistvaid tulemusi sel, alles õige vähe uuritud, alal.

Äärmiselt soovitav oleks ka sidemete loomine vastavate välismaa seltside ja asutistega (eriti Soomes, Lätis, Rootsis, ka Saksas, Inglismaal jne.), näiteks, väljaannete vahetamise, vastastikuste külaskäikude kaudu jne. Välismaaga, hõimu- ja naaberrahvastega kokku puutudes, omandavad eesti muusikategelased võrratuid võimalusi oma silmaringi avardamiseks, oma maitse teritamiseks — see kõik aga võib kogu meie muusikakultuurile suureks kasuks tulla, rääkimata sellest, et välismaalased omalt poolt õpivad hindama meie algupäraste saavutiste omapära.

Ka selles suunas on mõndagi saavutatud. Eriti häid sidemeid välismaaga on seltsil kaudselt olnud mitme tema asutaja-liikme läbi. Selles ja mitmes teises suhtes leinab selts praegugi veel taga surmaga lahkunud unustamata asutajaid-liikmeid professoreid *Jaan Tamme* ja *Peeter Ramulit*. Prof. P. Ramuli eestvõttel ja seltsi toetusel ilmus, näiteks, suurimas muusika-aastaraamatus, Hesse kalendris, 1932 a. esmakordselt ülevaade Eesti muusikaasutistest ja hulk Eesti muusikute aadresse.

Akadeemilise muusikupere kasv tagab seltsi tegevusele ette- nähtavasti senisest veel suuremat edu, — eeldusel, et uued liikmed meeeldi nõustuvad tarvilise innuga ja ohvrimeelega toetama seltsi ettevõtteid. Seltsi lõpusihtide ja kõrgete eesmärkide nimel toetagu iga haritud eesti muusik, kellele ta kutse midagi kõrgemat tähendab, kui paljas leivateenimise abinõu, oma ühingu: Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi-liikmeks astumisega ja seltsi tööst osavõtmisega.

Publikult aga loodab selts rohket osavõttu tema ettevõtetele: kontsertidele, loengutele j. m — seega toetatatakse eesti muusikat

Tallinn, 29 VIII. 34.

HILLAR SAKARIA.

IN MEMORIAM

Jaan Tamm

Jaan Tamm sündis 11. I. 1875 Kitsi talus Tarvastu vallas Viljandimaal. Tema isa Tõnis Tamm oli ärkamis- aja tegelane, suur laulu- ja mängumees. Eks temalt päri- nudki poeg muusikaande ja -armastuse. Pääle Tarvastu kihelkonnakooli lõpetamist 1889. a. ta õppis Treffneri gümnaasiumis, kust siirdus 1891. a. Peterburi konservatooriumi prof. Homiliuse met- sasarve klassi, mille lõpetas 1897. a. Prof. Homiliuse abi- line olnud (1897—99), valiti ta 1899. a. konservatooriumi oma eriala õpetajaks, ja 1908. a. professoriks. 1900— 1920 oli ta ühtlasi ka inspek- tori abiliseks — eriti majan-

duse alal. Kohe pääle konservatooriumi lõpetamist sai ta I metsasarve mängijaks keiserlikus õueorkestris. Kuna sinna pääs oli võimalik ainult suure võistluse tagajärjel, siis näitab see tema erakordset osa-

vust ja annet oma erialal. Seda on ta suutnud anda edasi ka oma õpilastele, kellest paljud on pääsenud tähtsate orkestrite liikmeks. Õueorkestri liige oli ta kuni 1918. a., 1918—1920. a. Maria teatri solistik. Opteerides 1920. a. kodumaale, sai ta koha Tallinna kõrgema muusikakooli (pärastise konservatooriumi) metsasarve klassi professorina ja 1923. a. konservatooriumi direktoriks. Selles ametis on teda valitud mitme seltsi ja asutise (nagu Helsingi ja Riia konservatooriumide) auliikmeks. Prof. Tamm oli ka Eesti Akad. Heliikunstnike Seltsi asutajaid liikmeid ja seltsi abiesimees. — Ta suri 17. veebruaril 1933. a. Tallinnas, südamehaigusse. Teda jäid leinama abikaasa ja lapsed. —

Kuigi J. Tamm suurema osa oma elutööst olude sunnil pidi andma Venemaale — Peterburile, on siiski tema tähtsus ka eesti muusikas suur. Siin tuleb kriipsutada alla eriti kaht momenti: 1) suurt vastutulekut ja abi Peterburi konservatooriumi eestisoost õpilastele nende sisseastumisel ja õpiajal, 2) Tallinna konservatooriumi organiseerimist. Mõlema momendi tagajärjed olid suure tähtsusega meie muusikalises arengus. Kuna enamuse meie praeguse keskpõlve muusikuid on saanud oma hariduse Peterburi konservatooriumis, siis võib ütelda, et nad on selleks saanud, mis nad praegu on, tänu Jaan Tamme kaasabile. Tema otse propageeris eestlaste seas konservatooriumi astumist ning oli mõjuvaks vahemeheks, kui see nii libedasti ei läinud. Ning selle eest hüüavad temale järele südamlikku tänu nii mitmed, kes seisavad praegu meie muusikaelu tähtsatel kohtadel.

Tema selge ja otsekohene iseloom, kaine ja kaalukas otsustamisvõime ning asjalik suhtumine, ühes sisemise lahkuse ja vastutulelikkusega, tegid teda sümpaatseks ja armsaks kõigile, kel tuli temaga puutuda kokku — ja neid polnud vähe. Sellepärast ka töö kogu tema juhatuse ajal konservatooriumis arenes rahulikult ja edukalt, vaatamata meie kitsastele oludele, tema suutis luua konservatooriumi organisatsioonis ja majanduses stabiilsuse, mis on eduka töö üheks nurgakiviks. Tema väsimatul algatusel ja eestvõttel sai konservatoorium ka moodsa, küllalt mugava kodu oma uue hoone näol.

Eesti konservatooriumi esimese juhina ta on oma nime raiunud eesti muusika ajalukku. Tema suured rahvuslikud teened ei tohiks ununeda.

JUHAN AAVIK.

Leonhard Neuman

Kord tuleb igal meist minni Manala radadele. See on paratamatus, see on elu loomulik metamorfoos. Surmaks nimetame teda, ta on Võimas ja Halastamatu, Päästja ja Vabastaja. Kardame temas lõppu, igatseme temas õndsust...

Kui möödunud sügisel levis Leonhard Neumani surma teade, siis haaras see rusuvalt mõjuva kurbusega mitte üksi kadunu ligidal seisjaid, vaid kõiki, kellele sai teatavaks äramineku traagilisus. Raske oli süta lgavikku inimest, kelle väärikas töö jäi pooleli. Valus oli mullapõue süngitada inimest, kes

oli alles jõudnud kõige paremasse meheikka. Aga veel raskem, veel valusam oli lahkuda inimesest, kes omas sügavat armastust õilsa töö vastu, kes omas nii palju eeskujulikku hoolt ja indu. Alles siis, kui kadunu ise enesele külla kutsus Päästja ja Vabastaja, taibati kadunu saatuslikku enesetunde langemise tõsidust. Alles siis, kui ta suri teistkordselt, lahutades purustatud mõistuse ja vaimu oma kehast — alles siis suudeti mõista reaalelu karmustega vastollu sattunud hinge hellust, tunnete õrnust. Kurjaks oli muutunud kadunule maailm, ta ei suutnud enam taluda rõhuvat raskust. Ja häiritud mõistuses tekkinud igatsuse Võimsa ja Halastamatu hävitava kaisutuse vastu teostas kadunu ise oma käega. — Mis oli see: kas tavaline paratamatus tee, kas loomulik metamorfoosi rada? Või oli see vaid õudne unenägu, või valuline mõistatus, mis varjab eneses hoiatuse karme sõnu?... Kes oletaks, kes ütleks tõtt: kas meedik, psühholoog või iga inimene?

L. Neuman oli esimene, kes kirjutas alusliku tähtsusega eesti muusikaajaloo. Ja ta oli esimene, kes lisas oma surmaga sama

ajaloo veergudele nii raskelt mõjuva päätüki. Lubatagu seda pää-
tükki järgnevale ridadega resümeerida, et mälestada ja meenutada
kadunud muusiku liig vara katkestunud maise matka tööd ja
tähiseid.

Leonhard Vilhelm Jchann Neumann¹⁾ (varjunimed: Lee-
nart Helisalu, Preluudium, Postluudium, Pilli Eedi, Leonardo²⁾
j. t.) sündis 13. detsembril 1885. aastal Tartus; vanemad — vöö-
rastemajaomanik Jakob N. ja Leena (Orav). Keskkooli hariduse
omandas Tartu Reaalkoolis, kus õppis 1895.—1904. a. ja Tartu
gümnaasiumis, kus õppis 1905.—1906. a. Keskkooli lõpetamise
järele astus Tartu Ülikooli õigusteaduskonda, mille lõpetas 1912. a.
Muusikat, eriti laulu, õppis kadunu Milaanos 1912.—1914. a. ja
Berliinis 1914. a., Moskva Konservatooriumis 1915.—1916. a. ja
täiendas end Leipzigis ja Berliinis 1922.—1924. a. ja suvel 1925.
a. ning Viinis 1927. a.

Lauluõpetajana keskkooles oli tegev Pärnus 1914.—1915. ja
Tartus 1916.—1918. a. Sõjaaastail Tartusse evakueeritud Riia
muusikakoolis teotses lauluklassi õpetajana 1917.—1918. a.

Aastal 1918 abiellus oma lauluõpilase prl. Pauli Puusepaga,
kes jätkas lauluõpingut ka mehe juhatusel ja kujunes edukaks
kontsertlauljaks. Tallinna Kõrgemas Muusikakoolis oli laulu- ja
solfedžoklassi vanemaks õpetajaks 1919—1920. a. Tartu Eesti Hel-
likunsti Seltsi kõrgemas Muusikakoolis vanemaks õppejõuks 1927—
1933. a., andes ühtlasi ka lauluõpetuse eraiunde.

Teotses Eesti Noorsoo Segakoori juhatajana Tartus 1905—
1907. a., oli üldjuhiks Võru- ja Viljandimaa laulupeol 1911. a., juha-
tas uuemate eesti helitööde kontserte Tartus 1916—1918. a., oli
Tartu Üliõpilaskonna Muusika Sektsiooni segakoori juhatajaks
1920—1921. a. ning 1926. a. ja Akadeemilise Meeskoori juhatajaks
1924—1933. a., oli üldjuhiks IX üldlaulupeol 1928. a. Võttis osa hää-
lekultuuri kongressist Berliinis 1930. a.

Oli tegev „Põhja-Balti komitees“, E. Vabadussõja alul „Ühis-

1) Kirjalikest andmeist kasutatud: a) „Eesti Biograafiline Leksikon“ lk. 336;
b) „Eesti avalikud tegelased“ lk. 208; c) „Muusikaleht“ — 1930. a., nr. 12., lk. 295.;
„Leenart Neuman 45-aastane“; d) „Muusikaleht“ — 1934. a. nr. 10., lk. 208.;
„Leonhard Neuman f“ — Juhana Aavik; e) „Üliõpilasleht“ Akad. Meeskoori numb.
— 1929. a., nr. 3.; f) „Üliõpilasleht“ 1933. a., nr. 10., lk. 185.; „Leenart Neuman-
Helisalu f“ — R. Ritsing; g) „Postimees“ 1933. a., nr. 248: „Neuman-Helisalu“ —
A. Läte (ja teisi ajalehe kirjutisi).

2) „Postimees“ 1913. a., nr. 167.: „Teine kiri Tartust via Milano“ —
L. Neuman.

töös“, lühemat aega Välisministeeriumis ajakirjanduse agentuuri juhatajana ja Eesti diplomaatliku esindajana Roomas 1921—1922. a.

Esinenud solistina (bass-bariton) kontsertides ja cratooriumides. Olnud Eesti Helikunsti Seltsi abiesimeheks asutamisest kuni 1920. a. ja kaasa töötanud ka teistes organisatsioonides. „Muusikalehe“ toimetuse liikmeks oli 1927—1932. a. Muusikakirjanikuna avaldanud kirjutisi „Postimehes“, „Päevalehes“, „Suomen Säveletäris“ „L' Europe Orientale'is“, „Eesti Kirjanduses“, „Eesti Kulturas“, „Loomingus“, „Odamehes“, „Muusikalehes“, „Üliõpilaslehes“. „Vanemuise“ albumis j. m.

Lahkus elavate hulgast Tartus 20. oktoobril 1933. a.³⁾

Juba sellest konseptiivsest ja kuivast eluloo andmete loetelust selgub, et L. Neumanniga oleme kaotanud suure rühkija ja tubli töömehe. Õige varakult — juba keskkooliõpilasena teotses ta muusika alal, juhatahes oma kaasõpilasist moodustatud laulukoori⁴⁾ ja katsetades ka komponeerimise alal (— sest ajast on pärit meeskoorilaul „Lauljate tervitus“). Olgugi, et jatkas üliõpilasena muusikaõpingu kõrval edukat tegevust koorijuhina ja solistina, ei sõandanud kadunu esialgu siiski oma elukutses valida muusikatööd. Huvitavalt ja kujukalt kirjutab L. Neuman ise ühes artiklis⁵⁾ oma muusikapõllule asumiskäigust. Esitan väljavõtte kõnealusest kirjutisest: „See oli 1904. a. kevadel kui ma reaalkooli õpilase mundris Georg Stahlbergi, sel korral tuntud bassilaulja, juure oma sammud juhtisin, Schumanni „Die beiden Grenadiere“ kaenla all. Muidugi oli see laul juba oma vägeva marseljeesi lõpu pärast, et oma hääle jõudu näidata, mis pääküsimus ka praeguste õpilaste juures veel on, ja keda ma nüüd kui pedagoog selle füüsilise jõu avaldamise püüetes ka mitte küllalt vaol hoida ei jõua ja alatasa vahele hüüdma pean „vähem suurt jõudu avaldada püüda ja siiski rohkem teda anda, kergelt, heledalt ja väiksel enesele oma häält ette kujutades.“

3) L. Neumani põrm sängitati maamulda 23. oktoobril 1933. a. Maarja kalmistule. Kadunu mälestusesemed (päevapilt, elulookirjeldus, loorberipärg ühes hauakünkalt toodud pärjalintidega, nendele lisandub hiljem väärtuslik taktikepp, väljalõikeid kadunu surma puhul ajakirjanduses ilmunud järelhüüetest j. m.) paigutati 8. det. 1933 a. Tartu-Maarja kiriku muuseumi kirjanik Andres Saali tuhatatud põrmu kõrvale. 1934. a. aprillikuul asutati E. Lauljate Liidu Tartumaa Osakonna juurde L. Neuman'i Haua Korralduskomitee, ülesandega korraldada kadunu matusepaika ja sinna püstitada vastav mälestussammas.

4) Kaasa mängides viiulil õpilaste kvartetis, — sellest ajast põlveneski ta eelistav suhtumine kammermuusikale. Toim. märkus.

5) „Postimees“ 1918. a., nr. 64.: „Sõnake meie laulmisest“ — L. Neuman.

Nii siis ka minu juures oli asi seekord „korras“: ennast juba suure häälega suure lauljana tundes tõmmasin kulmud kortsu, võtsin poosi nagu kutsuksin Lurichi või Tigase otsustavale võitlusele välja, tegin oma arvates iga noodi veel tusedamaks, mahlakamaks, bassi värvilisemaks ja lõpetasin siis ise enesega väga rahul olles Schumanni „Grenadiere“.

Vist oli siis Stahlberg oma uue konkurendi pääle kade, kui ta minu suud täiesti sulguma kippus, lausudes: „Kõige pealt pea'e unustama, nagu te praegu laulate, ei tohi ühtegi nooti laulda, pea-te suvel puhkama ja siis hakkama sügisel tööle. Fi donc, tööle tahtis ta mind panna, kuna mina ainult veel ilusamini ja suurema(!) häälega laulda tahtsin, kui seda oma arvates isegi ju-ba tegin.

Sügisel ei läinud ma mitte tööle ja ma ei mäleta mitte enam, kas ma üleüldse tundisid seekord võtta tahtsin, või ainult Stahlbergile näidata, kui ilusasti ja kõvasti ma laulan.

Vahepeal oli üks koolivendadest ometi Stahlbergi juure „tööle“ läinud, millest ma teada sain, kui oma koolivenda laulma kuuldes selle hääles suurt metamorfooset nägin. Enne oli ka tema bass, ka tema konkureeris Stahlbergiga, nüüd oli aga häälele heledam, hõbedam kõla juurde tulnud, nagu oli ka temal lauldes lahkema ilme omandanud, atletika ideaal oli nagu kahvatama lõõnud, ja ei tulnudki meelde enam hääle jõudu otsida, vaid imestama pani, kuidas hääle ometi nii palju ilusamaks oli läinud.

Aastal 1908, kevadel, olin ma siis Stahlbergi õpilane, aga seekord ei laulnud ma mitte enam proovinumbriina „Die beiden Grenadiere“, vaid vastasin Stahlbergi küsimuse peale, kas ma elukutseliseks lauljaks mõtleval saada, kindla „ei“-ga. Seda „ei“-d ei suutnud kõigutada ka juba samal sügisel korda läinud laulmine Haydni „Loomises“ Tallinnas ja kui säälnu saksa lehe arvustaja Greiffenhagen pärast mulle oma imestust avaldas, et ma mitte lauljaks ei taha hakata, siis imestasin mina oma korda muusikaarvustaja „kergemeelsuse“ üle — ja jäin tehtud otsusele kindlaks: lõpetan ülikooli ja laulan ainult oma enese „lõbu“ pärast.

Isegi see lõbu hakkas kaduma, kui noored, mind siis ümbritsevad üliõpilased niisama kõikteadvad ja peenemaitseelised muusikaarvustajad olid, kui hää laulja mina aastal 1904 olin. Ja nende otsus oli: „mis sa oma väikse häälega ikka jandad.“

Aastal 1912 lõpetasin ülikooli, ands'n oma paberid Peterburi vannutatud advokaatide nõukogusse K. Partsi abilisena sisse, et talvel Tartus klientisid vastu võtma hakata. Sügisel tahtsin aga

enne kolmeks kuuks väljamaale sõita, et muusikat kuulata ja vast isegi „huvituse pärast“ pisut laulu õppida. Vahest tulivad aga ka julgemad mõtted pähe: laulu-õpetajaks saada.

Sügisel sain alles hilja väljamaale, sest et siin mind noore juristina kohe ametisse pandi ja III riigivolikogu valimiste büroo juhatajaks määrati. Oktoobril 1912 pöörasin siis samas vagunis, kus Raamat Riiga valimistele sõitis, oma teekonna sihi üle Varsavi-Wieni, Müncheni Zürich: — Itaalia poole.

Ja Itaalia sai minu teiseks kodumaaks. Siin tuli reaalkoolipoisi iseteadvus kui ka üliõpilase juurdlev enesearvustus jällegi tagasi, ainult teisel kujul: reaalkooli õpilasena arvasin, et laulja juba olen, üliõpilasena arvasin, et mina seda mitte olla ei või — siin otsustasin: minust saagu laulja.

Paberi pääl näitab see kõik lihtne ja vast isegi lõbus olema — aga kui tõsiseks, kui saatuslikuks võib see inimese elus kõik ometi saada.“

Neumann oli suur rahvuslane, — see joon ilmnes tugevasti ka muusikas. Juba üliõpilasena avaldas ta ennast tulise eestvõitlejana eesti muusika propageerimisel ja levitamisel. See südidus hiljem aina kasvas. Rahvusliku muusika arendamine ja sellele õhutamise sai kadunule tähtsamaks põhimõtteks. Korraldas ise üliõpilasena noorsoo segakooriga kontserte, kus esitati kadunu juhatusel hääs etekandes tollelegset uutmat eesti kooriliteratuuri päämiselt A. Läte ja R. Tobiase toodangust. Hiljem organiseeris ta Tartu haritlastest segakoori, millega jälle korraldas (aastail 1916, 1917 ja 1918) mitu edukat ja elevust tekitavat eesti helitööde kontserti uuemaist kompositsioonest — seekord juba Saare, Südame, Kreegi, Aaviku j. t. loomingust. Ja Akadeemilise Meeskoori juhina jatkas sama innukalt eesti järjest uueneva ja värskeneva muusika levitamist. Osava sulemehena kasutas eesti uuema rahvusliku muusika propageerimiseks ka rohkesti ajalehe veege. (Kõige moodsamaidki abinõusid ei jätnud kadunu kasutamata — nii kõneles ta 1932. a. juunikuul Königsbergi raadios eesti muusikast, millist kõnet illustreerisid lauludega P. Neuman ja klaveripaladega O. Roots). Kõnelemata rohkeist ja mitmesuguseid küsimusi käsitavaist kirjutistest⁶⁾, evis kadunu hääd lugupidamist ka muusikakriitiku-

6) Muide, ajalehemeestele tundus L. Neumani täpsusenõue (mis eriti avaldus muusikas) seevõrt liialisena, et tunti „tõsist hirmu“ isegi kõige süütuma trükiveekese — mõne kommakese ärajäämise või tähekeste viltuvajumise pärast. Aga otsekuvi pilkeks, otsekuvi korralikkuse traditsiooni maharaputamise tunnuseks sisaldas L. Neumani matuse kirjeldus äärmist ebatäpsust. — Põrnu maapäue sāngi-

na. Ei saa nimetamata jätta, et juba aastal 1910 kirjutas L. Neumann „muusika keskühisuse“ ja „Eesti muusikakooli“ vajadusest.⁷⁾ Tema pikima kirjutisena on hästi tuntud 1924. a. „Loomingus“ nr. nr. 2., 3., 4., 5. ja 6. avaldatud 25-leheküljeline (4° formaadis) töö: „Veerud eesti muusika ajalooost.“

L. Neumann teotses lauluõpetajana juba selle sajandi teisel kümnel, olles tolkorral Aino Tamme ja Hermine Hellati kõrval ainukeseks ja esimeseks eesti soost meeslauluõpetajaks. Kadunu kui lauluõpetaja kohta kirjutas A. Läte⁸⁾ tema õpilaste (arvata-vasti esimese) lauluõhtu puhul järgmist: „Hr. Neumannil on hää Itaalia kool, ühtlasi suur huvi oma kunsti vastu. Tema oskab õpetada, aga tema oskab ka niisama äratada. See on iga õpetamise juures suur võit.“

Laulukunstnik Neumani võimeid hindas A. Läte ühes oma arvustuses⁹⁾ järgmiselt: „Hr. Neumani hää on suur, voolav ja ilus. Ettekanne läbi mõeldud ja mõjuv.“

L. Neumani komponeeritud lauludest on ainukesena trükkis ilmunud „Kodumaa laul“¹⁰⁾ ja käsikirjaliselt levinud „Neiu“. Kontsertidel on laulnud veel: „Mu süda“, „Mis see oli“[?] ja „Kui ma hakkam laulemaie“.

Erilise tunnustuse osaliseks sai L. Neuman Akadeemilise Meeskoori juhatajana. Ohverdades rohkesti aega, energiat ja kõivvat armastust kooritööle, kujunesid lauluhuvilised üliõpilased tõsiselt kasvatatud, muusikaliselt, eriti häälekultuuriliselt, arendatud üksuseks, millega Neuman edukalt kontserteeris mitte ainult kodumaal, vaid ka Ungaris ja Lätis, saavutades koorile ja eesti muusikale hää reputatsiooni. Neumani kui koorijuhi kohta olgu siinkohal toodud

tamisel laulis kadunu lemmikoor, Akadeemiline Meeskoor „Integer vitae“ ja seks puhuks koorijuhilt R. Ritsingult kooriliikme H. Pärna sõnadele komponeeritud laulu „Maestro Leenart Neumani mälestuseks“, aga ajalehes kirjutati: „Õrnalt, nagu kadunu südamehääled, heljuvad hämaruses üliõpilassegakoori lauluhääled“. (Vahetegemine meeskoori ja segakoori vahel osutus reporterile nähtavasti ülejõu käivaks.) Ja edasi — E. Lauljate Liidult asetab hauakünkale pärja Aug. Kiiss, aga ajaleht kirjutas: „Pärgi pannakse tema teeneid vastavalt hinnates veel — E. Lauljate Liidult O. Kieseli kaudu“.

7) „Postimees“ 1910. a., nr. nr. 213., 214. ja 215.: „Muusikat muusika enese pärast“ — L. Neuman.

8) „Postimees“ 1918. a., nr. 65.: „L. Neumani õpilaste lauluõhtu „Vanemuise“ väikses saalis“ (17. mail 1918. a.) — A. Läte.

9) „Postimees“ 1918. a., nr. 60.: „Neumann-Saare kontsert Peetri kirikus“ (Pühap. 12. mail 1918. a.) — A. Läte.

10) „Kodumaa laul“ ilmus Leenart Helisalu nime all Tartus 1921. a. ja antoloogias „Eesti Lauluvara“ (Tall., 1925).

näitena lühike väljavõte välismaisest (Ungari) kriitikast. „Pesti Hirlap“ kirjutas: „Noor, kuid suure kultuuriga koor andis tunnistust kõrgest laulukultuurist... L. Neuman-Helisalul õppisime tunda kindla käega dirigenti. Temal on tundmust ja maitset kõige peenemate varjundite ja kunstipärase tõlgitsemise jaoks.“

Meenub lause L. Neumani ühest artiklist¹¹⁾, mis kõlab järgmiselt: „Lähem tulevik töötab aga meie muusikapöõllul midagi luua, mille häädest lootustest süda juba nüüd nii täidetud on, et suu vägisi enneaegu rääkima kipub.“

Ja ta rääkiski, rääkis nii, et lootused teostusid, õhutas nii veenvalt, et hakkaski järjest rohkem helisema eesti omamuusika! Nüüd on aga kõneleja suu vaikinud ja lootustest täitunud süda tuksumast lakanud...

Küll ergutas kaaslasti ja kasvatas tugevust teistele, kuid ise — murdus, kadus jäädavalt...

Teame vaid üht, et see oli Halastamatu Surm, kes tuli ja röövis abikaasalt armsa ja truud elukaaslase, Eesti Üliõpilaste Seltsilt kalli vilistlase, üliõpilaskonnalt esinduskoori lugupeetud juhi, kogu muusikaperelt agara kolleegi.

RICHARD RITSING.

11) „Eesti Kultura“ II, lk. 191: „Vanavara, iseäranis rahvaviiside tähtsusest“ — L. Neuman.

Sophie Heinrichs

Sündinud 15. aprillil 1872. a. Simferopolis, sai esimese muusikalise hariduse tuntud pianist Danilevski juures, õppis 1888. aastast Moskva konservatooriumis Halli ja pärast seda lühikest aega F. Busoni juures. Konservatooriumi lõpetas 1894. a. prof. Paul Pabsti õpilasena. Abiellus tuntud vene füüsik G. Heinrichsiga, tegutses üle kahekümne aasta Gatšina vaeslasteinstituudis vanema muusikaõpetajana, 1921. a põgenes ta koos abikaasa ja lastega Eestisse, saades siin Tallinna kõrgema muusikakooli (pärastise konservatooriumi) klaveriõpetajaks. 1924. a. määrati ta vanemaks õpetajaks.

Ta oli eeskujulik, suurejooneline pedagoog, kelle koolist on tulnud rida silmapaistvaid pianiste (ka eestlasi). Ta kultiveeris eriti Liszti ja selle järglaste teoseid, oli ju ta endine õpetaja prof. Pabst ise Liszti juures õppinud.

12. juunil 1933 a. suri ta Tallinnas vähjalõikuse tagajärjel. Traagilist lõppu ei teadnud keegi ette arvata, nii täis tarmu ja tegut-

semisindu oli alati lahke ja vastutulelik kadunu alles mõni päev enne saatuslikku lõikust.

Arvukas omaksete, õpilaste, tuttavate ja kunstiaustajate pere jäi leinama Sophie Heinrichsi, keda mälestatakse ka Eesti Akad. Heli-kunstnike Seltsi poolt kauaaegse liikmena.

Peeter Ramul

1931. aasta kevad tõi eesti muusikale raske kaotuse: 27. aprillil suri Tallinnas, skleroosi, Peeter Ramul. Tema varajase surmaga kaotas Tallinna konservatoorium tüsedä õppejõu, ta õpilased klaveri- ja muusikaajaloo-klassides armastatud isaliku õpetaja, ta kaaslased muusikapõllul armsa sõbra ja mõnusa seltsimehe, vana emake, õde ja vennad aga kalli poja ja venna.

Prof. Ramuli vaimset isikut tõstab kõrgele eriti see, et ta armastas muusikat väljaspool majanduslikke kalkulatsioone ning suhtus sellele tööle idealistliku huvi ja andumusega. See on eriti hinnatav ja tähelepanu vääriv just nüüdisajal, kus aineiline arvestus peagu

kõikjal dikteerib ja valitseb, ning niisugune idealism olgu meile kui ka tulevastele põlvedele väärtuslikumaks päranduseks — pühamaks mälestuseks.

Peeter Ramul sündis Pärnumaal Lelle vallas 7. septembril 1881. a. õigeusu vaimuliku Martin Ramuli ja Maria R., sünd. Lebedev'i, pojana. Ta lapsepõlv möödus Penujas ja Antslas. Isa elukutse eeldas juba teatud muusikapraktikat Ramuli kodus (onu, preester Andrei Ramul — 1842—1926 — oli tuntud eesti õigeusu vaimulikkude laulude looja ja muusikakirjanik), ent armastus muusika vastu, mis juba lapsepõlves oli hõõgunud hinges, tärkas Peetril erilise hooga, kui ta sai gümnaasiumi õpilaseks Tartus, kus avanesid võimalused muusikaliseks

arenemiseks. Siin ta hakkas iseseisvalt klaverimängu õppima. Nelja-teistkümneaastasena mängis ta hooga tantsule, kõik palad pääst. Repertuaar ulatanud kahesaja tantsuni (nagu ta ise rääkis), Siin avaldub juba varakult P. Ramuli haruldane mälu, mis talle suureks toeks oli ta pärastistel õpingutel klaverimängu ja muusikateaduse alal. Paralleelselt gümnaasiumiga õppis noor Ramul ka organist Rudolf Griwing'i muusikakoolis, kus ta pääle klaverimängu võttis üsna põhjalikult läbi ka muusikateooria. Pääle fuugade, sonaatide j. m., mida ta kirjutas muusikakoolis ja millele ta hiljemini vaatas kui lihtsaile harjutusiile — P. Ramul rohkem komponeerinud ei ole, küll aga tegutses ta pärastpoole Venemaal noodikirjanduse toimetajana.

Kui nende ridade kirjutaja kord R. Griwingiga ta kooli endisest tegevusest ja tööst kõneles, mälestas Gr. erilise vaimustusega endist õpilast Ramulit kui parimat, kes pääle muu eriti hästi kirjutanud kontrapunkti.

See jutt oli vist 1920. a., ning nende ridade kirjutaja siis P. Ramulit isiklikult veel ei tundnud, kuna P. R. oli venemaal, kuid see löi kujutelma Ramulist kui suurte teoreetiliste ja teaduslike huvidega muusikust, milles ka hiljem isiklikult võisid veenduda.

1901. a. lõpetas P. R. gümnaasiumi, astus Tartu ülikooli õigus-teaduskonda ja siirdus paari aasta pärast Moskva ülikooli, mille ta 1906. a. lõpetas cand. jur. kraadiga. — Ülikoolis õppimine teostus isa soovil. Viimane pooldas ka muusikaõppimist ja, olles võrdlemisi jõukas, ei keeldunud sellekski vajalikke summe andmast, kuid ta kartis, et muusikaga üksi ei saa küllalt teenida. — Õigusteaduse diplom taskus, tahtis P. R. alul nüüd täiesti muusikale pühenduda. Ta arvas end küllalt ettevalmistatuks klaveristuudiumile mõne kuulsa pianisti meisterklassis.

Õige kibe pettumus tuli tal kogeda: varustatud R. Griwingi soovituskirjaga selle isiklikule tuttavale prof. Alfr. Reisenauerile, külastab ta 1906. a. seda kuulsat pianisti, et saada hinnangut oma muusikalistele võimetele. Otsus on hävitav: Griwingi juures omandatud tehnika olevat seatud hoopis valealustele, tulevat ümber õppida, alustada otsast pääle. Griwing oli P. Ramuli tehnika juhtinud oreli-mängu seisukohast, kuna klaverimängus ikkagi sõrmede väledusest või paenduvusest üksi ei piisa. — Muide tegi P. R. Leipzigis läbi Reisenaueri kursuse klaveriliteratuuriga tutvumiseks, omandades ühtlasi uusi klaveritehnika aluseid Reisenaueri õpilase prof. Jos. Pembraur jr.'i juures.

Pärast Reisenaueri surma (3. okt. 1907, kontsertreisil Liepajas) Leipzigis õppimine kaotas veetlevuse. Päälegi leidis P. R. Moskvast

sobiva õpetaja tuntud klaveripedagoog prof. Adolf Jaroševski näol. Moskva ringkonnas kohtuametikandidaadina töötades (kuni 1910. a.) valmistas ta end ühtlasi ette konservatooriumile, mille vanemale kursusele ta vastu võeti 1910. a. ja mille ta järgmisel aastal prof. Goedicke juures vabakunstniku diplomiga lõpetas. — Otse herooiliste jõupingutustega oli P. R. töötanud Jaroševski juhatusel oma eksiteele viidud käetehnika õigetes loomuliku arenemise rööbastesse tagasi- viimiseks. (P. R. onupoeg, Tartu prof. K. Ramul, tähendab, seda lugu edasi andes: „On väga tõenäoline, et toodud asjaolus peitub üks põhjustest, miks P. R. ei pühendanud end virtuooslikule alale, milline nooruses kahtlemata meelitas teda palju enam, kui muusika- pedagoogiline tegevus.“) — „Haruldaset mahlakalt laulev toon ja pitsivahuline kergus passaažides iseloomustaks nüüd P. Ramuli mängu“. Tema ise on oma tehnika aluseid kõrvutanud Breithaupti kooli omadega, kes P. Ramuli allpool nimetatud teose klaverimängu tehnikast on maininud suurima kiitusega.

Moskva konservatooriumiga ei piirdunud P. Ramuli muusika- stuudium, ta kasutas igat juhust oma silmaringi laiendamiseks luge- misega, kirjavahetuse kaudu silmapaistvate muusikategelaste ja -asu- tistega, reisidega. —

Tema teenistuskäigust tuleks mainida ta tegevust klaveriõpetaja- jana 1911—1913. a. Moskva Nikolai-instiduudis, 1913—1920. a. Tambovi naisinstituudi muusikainspektorina, klaverikursuste juhatajana Koslovis (kuhu sõitis Tambovist tarvidust mööda), ja üldse säälsel juhivilatel kohtadel muusikaalal. Moskva ja Tambov olidki ta tegevusepaigad Venemaal. — Moskva eestlastega pidas P. R. alati kontakti, olles nende ringes pianistina õige populaarne. —

Pääle Vabadussõda, 1920. a., tuleb P. Ramul tagasi kodumaale ja asub samal aastal tööle klaveriõpetajana Tallinna kõrgemas muusikakoolis (pärastrises konservatooriumis), täites pärastripoole ka muusikaajaloo lektori ülesandeid. 1925. a. austas konservatoorium teda professori aukraadiga.

P. Ramuli õppetööd iseloomustab selle lai ulatus, mis endas ühendab nii vanimaid klassikuid (P. R. oli muide ka Uue Bach'i- Seltsi liikmeks, Salzburgi Mozarteumi ringkondadega ühendasid teda tutvussidemed, Beethoveni sonaate tundis ja mängis ta esimesest viimseni pääst) kui ka tõsist uueaja- ja nüüdisajamuusikat. P. R. hindas vanemas muusikas vormipuhust, selget harmoonilist alust ja meloodiat kui algaja muusiku maitse kasvatuses tegureid, ent uueaja muusikalt nõudis ta ka uueaja vaimu. Sellest ta halvaks panu kaasaegsetele teostele, mis kuidagi pinnapealse sõrmeväledusega

piirduvad, ja lugupidamine uuematest autoritest nagu Brahms, Reger, Medtner, Skrjabin, Debussy — kuni uusimateni nagu Eller, Jarnach, Hindemith j. t. (viimast soovitas ta küll tutvustamise mõttes, kuna Hindemithi pääkaal on ju kammermuusikas).

Tema klaveripedagoogiline töö konservatooriumis oli viljakas just seetõttu, et ta, olles ise suurte muusikaajalooliste huvidega, istutas neid ka oma õpilasisse, sellega äratades huvi mitmesuguste ajajärgude, koolide ja heliloojate vastu. Ajalooline lähtekoht võimaldab tabada ajajärgu õiget vaimu ning stiilset tõlgitsemist. — Selle erilise huvi järelduseks oli, et P. R. konservatooriumis hakkas pidama loenguid ka muusikaajaloost, millega äratas kogu õpilaskonnas huvi. Aine õppimist takistas eestikeelse käsiraamatu puudumine. See asjaolu rakendas teda uuele tähtsale tööle, mille tulemuseks oli „Üldise muusikaajaloo põhijooned“ (esimene jagu, ilmus 1930). See tüse teos nõudis autorilt palju pingutatavat tööd. Ta käsitab selgesti, ülevaatlikult muusikaajaloolist arengut vanast ajast klassikalise ajajärguni, lõpetades Beethoveniga. See töö on suure väärtusega tegureid meie muusikakirjanduses. Autoril oli kasutada palju algupärast materjaali, muuseas Palestiina — Egiptuse reisil isiklikult kogutud andmeid araabia muusikast, — allikatega tutvumiseks ja materjaalide hankimiseks käis ta näiteks 1927—28. a. eriti Saksas, Austrias ja Šveitsis (St. Gallenis). Leipzigit kasutas ta ohtralt kuulsat Petersi muusikabiblioteeki, kelle alaliseks korrespondendiks ta muide oli¹).

Teine põhjanev töö, „Moodsa klaveritehnika psühhofüüsilised alused“, ilmus kadunult juba 1923. a. üheaegselt saksa ja vene keeles, Kahnti kirjastusel Leipzigit. Mõni nädal enne surma ilmus ka teose ingliskeelne tõlge. — Selles töös autor annab asjaliku, selge ülevaate klaveritehnika aluseist ja arengust, käsitades varem ilmunud vastavat kirjandust ühes oma algupäraste mõtetega. Tähtsaim on väide, et klaveritehnikas mängivad otsustavat osa pääle füüsiliste funktsioonide puhthingelised tegurid. Teose väärtust tõendavad väga kiitvad otsused säärastelt autoriteetidelt, nagu Breithaupt, Egon Petri, J. Pembaur jr., A. Goedicke, E. Melartin, E. Tetzl j. t. Oleks loomulik, et teos ilmuks ka autori emakeeles, — meil on ju õige suur kogu nii klaveriõpetajaid, kui -õppijaid, kes käsiraamatut kasutaksid.

P. R. esines mitmel puhul ka populaarteaduslike loengutega (näit. Estonias 1921. a.), mis hääd vastuvõttu leidsid. Suurem

¹) Teose teine köide (käsitab ajavahemikku romantikast nüüdisajani), umbes sama suur kui esimene, ootab käsikirjas vilmistlejat ja väljaandjat.

kavatsetud 10-loenguline tsükl sümfoonilise muusika arengust (sümf. orkestri kaastegevusel R. Kulli juhatusel) jäi kahjuks teostamata. — P. R. sulest ilmus päale selle rida vähemaid kirjutisi ajakirjades ja eraldi, mille ainestik on kasutamist leidnud ta suuremates töödes (nii „Muusikaline etnograafia“, „Araabia muusika“, „Klaverimängu tehnika“, „Kl.-mängu esteetika“, millest otseseid jälgi pole säilinud).

P. R. oli mitme muusikateadusliku seltsi, asutise ja kongressi liikmeks ja kaastööliseks. Muuseas oli ta Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi asutajaid ja kauaaegne juhatuse liige.

Eesti muusikale on P. R. kaotus asendamatu, sest meil ei ole praegu isikuid, kes jätkaks ta muusikateaduslikke üritusi.

* * *

Olgu ta iseloomustuseks toodud tema viimasest taskuraamatust juhtlause, mida ta nähtavasti oli seadnud endale elureegliks:

„Hilistumised kõrvaldada,
istungid lühendada,
suvepuhkus pikendada,
töö kümnekordistada,
muusikat armastada.“

Eriti viimane juhtlause on tema kohta iseloomulik ning läbis- tab kogu ta elukäigu punase niidina. Jäägu sarnane ideeline suhtu- mine meile kõigile temast ilusamaks mälestuseks ja eesmärgiks.

JUHAN AAVIK.

Karl Bachblum

Kevadekuus ta sündis, kevadekuus ta lahkus meist, jättes kevadist sooja mälestust enda päikesepaistelisest isikust — jumalast antud talendist, oma suurest töötahtest ja väljakujunenud isiksusest. Teda mälestama jäid ainult sõbrad, sest vaenlasi ei võinudki olla sellel südamlikul inimesel ja väarikal kunstnikul . . .

Karl Bachblum maeti Tallinna Kaarli vanale kalmistule ning lauldi tavalisi leinalaule ta kaduvale põrmule. Kuid ometi tunneme — teame, et selle kunstimehe loov vaim kunagi ei sure, vaid igavesti jääb püsima kunstiinnulises järelpõlves.

Karl Bachblum sündis Narvas 2. mail 1896. a., kust juba 14-aastaselt siirdus Soome. Sää! sai Bachblum oma muusikalise alghariduse. 1917. a. esineb K. Bachblum „Estonia“ orkestris tšellis- tina ja täiendab pärastpoole oma muusikalist haridust Tallinna kõr- gemas muusikakoolis. 1920. a. asub ta Helsingi, kus ta koos Arnold

Mosin'iga († 1931) konservatooriumis õpib, mille ta lõpetab 1926. a., omandades helikunstniku diplomi. 1926.-27. a. mängib ta Tallinna kino Gloria Palace'i orkestris, 1927. aastast leiame teda jälle Estonias esimese tšellistina. Intensiivse orkestritöö kõrval leidis ta võimalust sagedasteks sooloesinemistekski, millega võitis üldist tunnustamist nii Soomes kui meil. Estonia keelpillikvarteti tšellistina on ta ka E Akad. Helikunstn. Seltsi tegevusest osa võtnud. —

Karl Bachblum suri 13. mail 1933. a. pärast lühikest kopsuhaigust Tallinnas. Teda jäid leinama naine kahe alaealise lapsega.

VOLDEMAR LEEMETS.

Otto Hermann

O. Hermann 1910. a.

Otto Fenedikt (Benno) Hermann, esimesi ees'i kutselisi muusikategelasi, sündis 13. detsembril 1878. a. Tartus Otto Jaani p. Hermannni (1841—1915) ja Fatarina Hermannni (1848—1925) a'nsa pojana.

Lapsepõlve ta saatis mööda Virtsus, kus isa oli J. Chr. Kochi kaubamaja lao valitsejaks. Kuna ema oli ebamuusikaline, oli isa suur muusikasõber ja evis ilusat bassihäält. Muusikameel tärkas Ottol õrneimas lapseas terase kuulmise näol (mis hiljemini osutus absoluutseks), uskumatus hääs helimälus ja üldse kiindumuses kõigesse, mis kuidagi ühenduses muusikaga. Varakult avaldus poisis ka sügav loodusearmastus ja innukalt harrastas ta — nõrgavõitu tervisele vaatamata — veesporti, purjesõitu, avaldades sellejuures julgust ja ettevõtlikkust.

Üldhariduse omandas O. H. Tallinna algkooles 1888—1890. a., siis säälses Nikolai-gümnaasiumis 1890—1894. a. ja F. Lajuse A. Jucumi klassikalises eraprogümnaasiumis 1894—1895. a. 1895. a. lõpetab ta kooliõpingud, et täiesti anduda muusikale valmistudes konservatooriumi astumiseks. Umbes aasta õpib ta iseseisvalt, siis võtab ta tunde klaverimängus ja teoorias (harmoonias, Rimsky-Korssakovi õpiku piires, ning entsüklopeedias) Konstantin T ü r n p u juures ja orelimängus organisi Ernst R e i n i k e (oma-aegse R. Tobiase, A. Topmani j. t. õpetaja) juures. Kuna ta töönd on ääretu, ta andekus vastuvaidlematu, ta edenemine mõlema õpetaja tunnustusel f e n o m e n a a l n e, astubki O. H. juba 1898. a. sügisel Peterburi konservatooriumi, kus õpib 1900. a. kevadeni orelimängu prof. Louis Homiliuse juures, elementaarteooriat-solfedžot tuntud A. Puzrevski juures, mõlema õpetaja kiitval suhtumisel kiirele edasijõudmisele. Prof. Homiliuse soovitusel hangiti talle tsetust Tallinna suurärimehelt Girard'ilt ja Dr. K. A. Hermann korraldas ta kasuks väikese korjanduse; siiski pidi ta õpingu katkestama ainelisel puudusel ja mõtlema eestkätt leivateenistusele. Ta hakkas Tallinnas muusikatunde andma ja kontserte korraldama.

Solistina, orelil oli ta Tallinnas esinenud juba 1899. a. Nüüd umb. 1902. a. alates, hakkab ta plaanikindlalt kontsertreise kodumaal ette võtma. Ta esineb: Tallinnas, Narvas, Rakveres, Viljandis, Paldiskis, Võrus, isegi Riias! (1904. a. koos Paula Brehmiga), siis Haapsalus, Paldiskis, Narva-Jõesuus, Põltsamaal, Merekülas, Keilas, Kadrinas, Türil, Lihulas, Raasikul, Nissis, Amblas, Väike-Maarjas, H.-Jaanis j. m. (mitmeskümnes kohas, sagedasti korduvalt). Ise ta mängis solistina orelil (maakirikute orelile sobivaid palasid, nagu lihlsamad Bachi ja Mendelsohni preluudiumid, „Palverändajate koor“ Tannhäuserist j. s. m.) ning saatjana — orelil ja klaveril, lauljatele nagu: Agathe Hermann, Paula Erehm, Aino Tamm, Maria Mieler j. t. See intensiivne kontserditegevus kestis umb. 1905. a. Päraspole on O. H. esinenud ainult saatjana (näit. E. Masing-Grünbergi kontserdil j. m.). Sellena oli ta väga otsivat, samuti ei olnud sest ajast saadik tal puudust klaveriõpilastest (kuni 1918. a., mil ta paraku oli sunnitud õppetegevuse katkestama). Õpetajana oli O. H. äärmiselt püüdlik, vahest pedantsusenigi täpne, korralik. Korraarmastus oligi tema iseloo nu olulisi jooni. — Pääle selle oli O. H. ajutiselt Toom- ja Niguliste-kirikus organistik, missugust ametit ta ka katoliku kirikus mitu aastat (kuni 1910. a.) pidas.

1906. aastal, kui „Estonia“ seltsi juurde asutati kutseline teater, iekkis viimasel vajadus oma orkestri järele. Muusikajuhhi otsimisel peatuti Otto Hermannil, kes meeleldi vastu võltis ettepaneku moodustada orkester ja juhatada seltsi laulukoori. Siin avanes tal hää võimalus dirigenditöös kogeda ja tegelikult tutvuda orkestreerimise tehnikaga, lisaks raamatulist ja mujalt omandatud teadmistele. 16-liikmeline orkester koosnes päämiselt kutse-
listest muusikutest, kellega sai teha üsna hääd teatrivaheajamuusikat. Seda orkestrit 48- (resp. 40-) liikmeliseks täiendades väljast kutsutud jõududega, suudetakse „Estonia“ vanas saalis korraldada esimene suurem sümfooniakontsert (27.3.1907.), mille suur menu peegeldub ta kordamises kolme nädala pärast.¹⁾

1.9.1907. a. alates töötab O. H. „Estonias“ kindlapalgalise muusikajuhina (saades 50 rbl. kuus). Ette kantakse muu seas laulumäng „Mu Leopold“, operetid „Mamsel Nitouche“, „Geiša“. ooperid „Öömaja Granaadas“, „Alessandro Stradella“, „Corneville'i Kellad“.

Ent kitsad töötingimused teatris ergutasid O. H. ringi vaatama avarama ja õilsama kunstitegevuse järele: ta otsustas sümfooniakontserte korraldama hakata — süsteemiliselt, pidevalt, vähemalt üks kontsert kuus! Kevadel 1909. a. korraldab ta vanas „Estonias“ veel orkestrikontserdi (ooperilauljanna prl. Pfeifferi kaastegevusel) ja lahkub siis säält jäävalt. 11. oktoobril samal aastal ta korraldabki omal riisikol esimese iseseisva sümfooniakontserdi tolleagueses sobivaimas saalis (pääle Börsisaali) — Lutheri vabriku rahvamajas, 45-liikmelise orkestriga, Tallinna lauljanna Cläre Behrensi kaastegevusel. Sellele järgnes veel viis suurt kontserti: 4 Börsisaalis (1909, 1910, 1912) ja üks Kadrioru Supelsalongis (1910). Arvustajad (eriti G. Weyrich, O. Greifenhagen, P. Olak) nendivad üha tõusvat ettekannete taset. Publiku osavõtt oli aga üldiselt loid ja kontserdid tulid lõpetada korduvate defitsiitide tõttu. Viimse, kunstiliselt eriti hordaläinud kontserdi puhul 11.3.1912. a. kirjutaski kohaline eesti leht järgmiselt: „Muusikat armastatakse, kuid ainult halba ja sedagi selle tingimisega, et ta millegi muu vängema ja rasvasemaga „segatud“ oleks. Seda väidet tõendavad kõige paremini ühelt poolt meie süm-

1) Kava: „Nõidküti“ avamäng, Rubinsteini „Sphärenmusik“, fantaasia „Hugenottidest“, T. Kuula häällaul ning Merikanto valss (viulisoolod), Händeli largo, fantaasia „Carmenist“, Goldmarcki mars „Seeba kuningannast“, Sibeliusse „Valse triste“, Dvoraki Slaavi tants. Vt. ka prof. J. Raviku kirjutis koguteoses „Estonia teater 1906—1931“ (Tall., 1931).

jonja-kontserdid, kuhu ainult üksikud ära eksivad ja teiselt poolt „Lõbus talupõeg“ ning „Debora“, millega hiilgavalt äri tehakse Kui mõni aasta tagasi²⁾ üle Euroopa kuulus Schneevoigt Tallinnas sümfoonia-kontsertidega õnne katsus, oli nende kontsertide kunstiline külg hiilgav, kuid soovida jättis publikum, kelle leigus suurt kunstnikku sundis mujalt paremat pinda otsima. Selle järelle püüdis hr. Kirschfeld Tallinnas sümfoonia-kontsertide publikumi luua ja sai — ainelist kahju. Hr. O. Hermann on viis või kuus korda sedasama julgenud ja igakord vähese publikumi lõbu eest oma taskust maksuma pidanud. Nüüd on vist ka temagi tahtmine täis, sest leige osavõtmine pühapäevases kontserdist näitas veel kord täie selgusega, et meil sümfoonia-orkestri muusikat ei igatseta.“

Nii see oligi. Hermann tõmbus avalikust kontserditegevusest täiesti tagasi, laskudes unistustesse välismaareisust edasiõppimise otstarbel ja lõplikult andudes heliloomisele oma muusikapedaagoogilise töö kõrval. Tundidega teenis ta rahuldavalt, isegi summahesi sai panna tallele tiibklaveri eest ja kavatsatud reisi kuluks. Sääli tuli sõda, tuli revolutsioon, mis kogutud väikese varanduse ühe hoobiga hävitasid. Mees sattus majanduslistesse raskustesse, muutus nukrameelseks, võib-olla ka teatud kahtluste pärast oma võimeis, — ja 1918. a. lõpupoole toimetatigi O. H. Seevaldi ravilasse, kuhu ta kaheks aastaks jäi, kuni ta õde pr. Ag. Margens teda säält välja tõi ja talle väikese pensioni Kultuurkapitalilt nõutas, millest kehaliselt ja vaimiselt palju kannatanud O. Hermann end nüüdsest peale elatas. Aegamööda kosus ta, usinasti hakkas jälle töötama muusikamehe vaim ja sulg. Juba varemini 25. aug. 1917. a. oli ta võinud juhatada „Estonia“ sümfoonia-kontserdil terve kava ainult oma töid. Sellele oli järgnenud 7. nov. 1918. a. teine omatööde kontsert. Haige helilooja hääks olid sõbrad ja austajad pärast korraldanud „Estonias“ 1921. aastal kolmanda kontserdi, kus pool kava koosnes tema töist. Varsti ta esines nüüd ise „Estonias“ oma sümfooniliste tööde kontsertidega: 29.III.1922., 17.XII.1922., 30.V.1924., 21.I.1926. Viimne kontsert aga oli 25. juulil 1929. a. Tartus, „Vanemuise“ aias.

Üksmeelselt on arvustajad tunnustanud O. Hermanni loomupärast dirigendiandi ja silmapaistvat intelligentsi. Lahkarvamusi on olnud ta helitööde väärtuse kohta, kus esikohal seisab

2) Vaata O. Greiffenhagen „Tallinna vanast muusikaelust“ (Eesti Muusika Kuukiri, nr. 4/5 — 1929).

meloodia, mis oli Hermannil „tugevaks küljeks“. Sellest oli ta ise täiesti teadlik, sellest oli määratud ta maitse suund ja ta kunstiveendumused³⁾. Ei saa salata siinjuures ühekülgsust ohtu, kuid ei saa ka mitte uskuda, et nii andeline ja nii suurte kogemustega muusik, nagu O. H., oleks hulgaliselt loonud „ainult“ keskpäras, väheülevat muusikat. Et ta kuni viimaste aastateni arenes, täienes — tohiks ta helitööde rajal kindlakstehtav olla. Meil ei ole aga, paraku, mitte teada, kas keegi kompetentne isik on kunagi vaevaliselt võtnud tutvuda O. H. kaunis mahuka loominguga algusest lõpuni.

Viimastel eluaastatel Hermann püüdis oma suurima töö „Ilo“ viimistlusega. Kuna nii „Estonia“ kui „Vanemuine“ keeldusid seda lavastamast, kavatses ta selle ooperi ise lavale tuua, milleks alustas läbirääkimisi M. Tarase ja teiste solistidega. Ma ei kahtle mitte selles, et O. H. talle omasel ettevõtlikkusega oleks lõpuks teostanud oma huvitava kavatsuse. Kuid õnnetu juhus (jalamurd), südame- ja neeruhaigus, viimaks veetõbi — surm 17. oktoobril 1933. a. tühistasid kõik.

Otto Hermannil matustalitus korraldati „Estonia“ kontsertsaalis, — kadunu põrm sängitati maamulda Keila surrauasis.

„Estonia“ teatri ja Seltsi poolt olid pärg lindiga ja kirst. Osavõit matusest oli rohke ja hauda katsid pärjad ja lilled üleni.

Iseloomult oli O. Hermann kinnisuseni tagasihoidlik, õrnatundeline inimene ja sellepärast oli ta viimasel ajal muusikaelus vähem tuntud, kui seda väärisk, — tal ei olnud ametit ega sissetulekuid päale pensioni. Ta oli vallaline, eelisades üksindust, — jalutas omaette või mõne lähema sõbra seltsis kesklinnas, kuid meelsamini Kadriorus — ta armastas loodust, kust ammutas oma paremaid inspiratsioone. Kuid ta ei pölanud ka sugugi mitte mugavaid koosviibimisi mõnusate seltsiliste ringis ja võis siis olla küllaltki jutukas ja teravmeelne. Ta luges meeleldi muusikute biograafiaid, klassikuid ta armastas, kaasaegsest ilukirjandusest ta suuremal ei hoolinud, küll aga luges järjekindlalt ajalehti,

3) Muusikaestetiiliseks juhiks oli talle tõenäoliselt Ed. Harslick, keda ta on lugenud. — Tema repertuaaris olid „meloodilised“ tööd ülekaalus. Sibeliusel „Finlandia“ ja „Lemminkäinen“, Griegi „Sigurd Jorsalfor“ esinevad küll enam „meeasuna“, — ent ühtki sümfooniat meie ei leia sääl umb. 30 autori 4) helitööd hulgas. Puuduvad nimed nagu Haydn, Mozart, Beethoven! Toimet.

jälgides maailma suursündmuse haruldase taibuga. Siiski oli ja jäi ta suureks unistajaks, lapselikult õrna hingegea, kristallpuhta südamega kunstikummardajaks.

Otto Hermann helitöödest on trükitud 1915. a. tema omal kulul viis kergevõitu klaveripala: Romance, Menuett, Sérénade, Valse lente, Souvenir de Réval — ja meeskoorilaul „Suveöö“ — Tallinna Meestelauluseltsi laulude IX kogus (1926).

Ta suuremad orkestritööd ja ooper on loeteldud käesolevas raamatus teisel. — Pääle selle on ta kirjutanud 5 laulu sopranile ehk tenorile klaveri ehk orkestrisaatel, nende hulgas: Üksinda (K. E. Sööt), Unenägu (A. Haava), Kevade (A. Haava). — kõik ette kantud 21. II 1926. ja Ei saa mitte vaiki olla (A. Haava) ette kantud 4. V 1903. — Siis veel 4 meeskoorilaulu, — pääle eelnimetatud „Suveöö“, milline ette kantud Tall. Meestelaulu Seltsi poolt 15. V 1926. a.

JOHANNES BLUMBERG.

Mõningaid mõtteid eesti rahvaviisist ja selle uurimismeetodist.

Eesti rahvalaul on elanud ja veelgi elab. Ent elava juure ei tohi asuda mingisuguste võõraste printsiipidega, vaid need peavad väljuma temast enesest täpse vaatluse kaudu. Uurimus rahvalaulust (resp. rahvaviisist) võib baseeruda ainult sellel, kuidas ta ettekandele tuleb rahva enese seas. Iga vorm, mis liitub rahva hingeeluga, ja moodustab lahutamata osa sellest, on huvitav ja väärtuslik. Tõe leidmise aluseks on objektiivsus vaatluses ja analüüsis. Rahvaviiside uurimisel pakuvad sobivaid ja eeskujuks võetavaid vahendeid, rikastavad oma meelodite ja tulemustega esmajoones arenenumad eksperimentaalsed teadused, nagu foneetika ja psühholoogia. Ainult vaatluste ja eksperimentide reale võib järgneda komparatsioon.

Elu nähted ei seisa üksikult, vaid nad on lahutamatud osakesed mitmepalgelisest kontiinumist. Ei ole sellepärast küllalt, kui rahvaviiside uurimisel silmas peetakse ainult abstraktseid puhtmuusikalisi ehitusmaterjale ja vorme. Tekst, viis ja esitamistavad — see on ju kõik tegelikkuses tervik ja kuulub sellisena uurimisele. Tuleb vaadelda ka laulvat inimest kõigi nende nähtuste alusena ja põhjustajana. Avaneb palju uusi ja uusi küsimusi: millised psühholoogilised ja esteetilised momendid on siis õieti muusikaliste fenomeenide aluspinnaks? milline asend on laulul meie inimese, rahva ja kultuuriarengu raames? jne. jne. Kutsume enõnde appi ka lõikuvad naaberalad, nagu üldine kultuurilugu ühes etnograafia ja folklooriga rahvapsühholoogia, antropoloogia, muusika ajalugu j. t.

Eesti runoviisil on täita võrdleva muusikateaduse seisukohast suur missioon, sest temas on säilinud palju selliseid arengstaadiume, mille muud euroopa rahvalaulud enamikus ammu on minetanud.

* * *

Eesti runolaulu ettekandmist peetakse retsitatiivseks, eeldatakse temas lähidast sidet kõnega. Nii see esineb ka rahva enese teadvuses, kus runoviisi ja vaimulikku värsilugemist eraldatakse uuemate laulude ja kirikulaulude viisidest. Runolaulul on ainult „toon“ ehk „mõnu“, seda esifatakse „nõndasama [kui lugedeski], ainult pikemalt.“ Seda sageli ei laulda, vaid „üteldakse.“ Ja alata on üleskirjutajagi piinlikus seisukorras, vaatamata oma eeskujulikule süstemaatilise-muusikalisele haridusele. Eriti palju raskusi veeretavad ette rituaalsed laulud, nagu pulmalaulud, itkud, värsilugemised j. t., mis alatihti kalduvad otse parlandosse. Muidugi, igas eluavalduses on areng mitmesugustel põhjustel ja mitmesugustes suundades, ja nii väga suur osa runolaulu ei ole enam dissonantsiks „euroopalikule“ kõrvale.

Küsimus kõne ja laulmise suhteist ulatub tagasi ku-i Aristoxenoseni. Alles uusimal ajal on selle juure asunud modern-teaduslike vahenditega. Tähtsamaid sedalaadi üritusi on vahest Waiblingeri ja v. Esseni lühikesed artiklid aegkiri „Vox'i“ veergudel. Grammofonilisi ülesvõtteid kümograafi abil uurides on leitud, et mitmesugustes tüvitoonilistes Aafrika keelises laulu heliliikumine on ligidalt seotud kõnemeloodiaga. Samuti on püütud näidata, et lausetoonilistes keeltes, nagu itaalia ja saksa, on olnud laulu- ja kõnemeloodia algselt üksteise lähedased, ajajooksul zrenedes kaugenenud. Eesti rahvalaulu- ja kõnemeloodia võrdluskatseid pole seni veel korraldatud, kuigi neil võiks olla oluline tähtsus küsimuse üldiseks selgitamiseks. Kõnemeloodia uurimist on üritanud dr. Peters Tartu Ülikooli Foneetika Laboratooriumis.

Rütm ja meloodia sõltub inimese (al. inimraassi) füsioloogilisest konstruktsioonist. Aktiivsem inimtüüp tarvitab elavamaid kõnerütme, suuremat intonatsiooni ulatust, valitseb rohkem kõneelundite ja õhuta-gavarade üle. Langev meloodia, kitsas ulatus, aspiratsioonide vähesus ja vokaalide rohkus on lihtsam ja pingutamatum, see on passiivsemate inimtüüpide ja rahvaste omapära. Lääne-Euroopas valitseb kõnes tõusev meloodia avarama liiklemisega, Ida-Euroopas, (ühtlasi ka Eestis) langev. Mis puutub nüüd eesti runolaulude meloodilisse duktusesse, siis valitseb siingi langev või tõus-langev; teissugune on väga haruldane ja kannab enamasti uuema pitsarit. Samuti on ambitus väike, kõikudes sagedamini tertsi ja kvindi vahel. See

on ainult üldjoonis öeldud. Lähemalt kõne ja laulu suhet on võimalik analüüsida eksperimentaal-foneelikas tarvitatavate aparaatidega. Ainult nii saab kindlaks teha, millised sarnadused ja erinevused on kummagi vahel. Inimkõrv on subjektiivne, tema haarab kuuldust ainult seda, millega ta on harjunud ja mida ta peab tähtsaks.

* * *

Füsioloogia õpetab, et kõik inimefunktsioonid kalduvad omandama rütmilist vormi, mis on nende loomulik töötamisviis. Ka fonatsioonprotsessis vaheldub teatavate momentide esiletõus, aktsenteerimine, tagasilangusega. Distinktsioonid olenevad foneemide intensiteedi kui ka ekstensiteedi astmest, ja nii me võime kõneleda toonilisest, dünaamilisest ja kvantitatiivsest ehk temporaalsest aktsendist, sedamööda kas mõõtuandvaks on heli kõrgus, tugevus või pikkus. Muud tegurid, näit. kvaliteet, ei ole nii olulised. Kõiki neid aktsendiliike praksises leidub niihästi üksikult kui ka üksteisest sõltuvalt. Indoeuroopa keelil algselt aktsendi määras helikõrgus. Ajajooksul see on muutunud tugevusaktsendiks, millega enamasti liitub ka pikkus. Eesti keel sellevastu on suunanud oma arengu esmajoones kvantiteedile, mis on saanud otse grammatiliseks funktsiooniks. Sõna dünaamiline aktsent on võrdlemisi väheoluline. Lauses, eriti affektsemas kõnes, saab ta mõttekohaselt paiguti rohkem profileerumisevõimalusi. Dünaamiline ja temporaalne moment meil omavahel seotud ei ole. Helikõrguse suhted nende mõlematega on veel lähemalt uurimata, samuti üksikute häälikute relatiivsed kõrgused. Muidugi on distinktsioon mõjuvam, kui kokku langeb mitu faktorit.

Eesti rahvalaulu värssi tema klassikalises arengjärgus peetakse üldjoonis 4-jalgseks trohheuseks, mille arsises võib olla ainult pikk silp.*) Teesis on vaba, ei tohi vaid sisaldada dünaamilist aktsenti kandvat pikka silpi. Erinevusi on värsi algusjalas. Nii etendab eesti rahvalaulu meetrikas juhtivat osa kvantiteet. arvestab aga teistegi teguritega. Kujutagem näiteks graafiliselt üht tuntud värssi laevamängu laulust — „aned aljasta õbedat“: (Vaata joon. lk. 33).

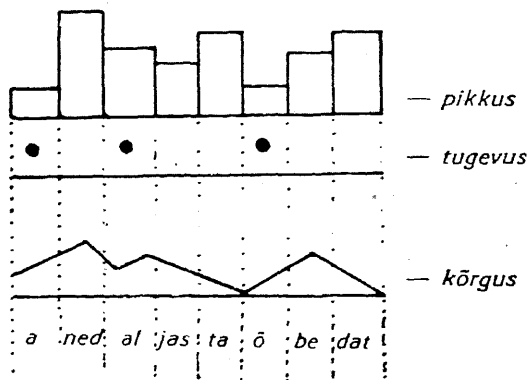
Rütm oleks siin järgmine: — / — — / — — / — — //.

Primitiivsemas rahvalaulu ettekandmises (s. t. laulmises) tempo palju ei erine kõnest. Nähted jäävad samadeks. Arenuma ja kunstikavatsuslikuma laulmise juures fonatsioonprotsess

*) Silp enesest ei ole foneetiline, vaid psühholoogiline nähe. Viimasest erineb teatavas piisajus lingvistilise konventsionaalne silp.

aeglastub, ja just vokaalide arvel. Pikkuse proportsioonid tasanduvad. Kui sellejuures laul on affektsem, pääseb tihti maksvusele d ü n a a m i l i n e m o m e n t. Lauserõhk distingeerib hoopis teesise, näit.:

Kus need kuked joovad kulda,
Kuked kulda, kanad karda,
Aned aljasta õbedat,
Sead selgeda tinada.

Loiumas laulus aga distinktsioonid muutuvad vaevumärgatavaks. Uuema, päämiselt saksalise, laulukultuuri ekspansioon muudab laulu jällegi kindelrütmiliseks. Teksti osatähtsus on aga nüüd langenud, seda ignoreeritakse. Areng on teinud ringkäigu, kuigi tema otsad ei sünni kokku, kummaski on erisugune psüühiline maailm ja erisugused printsiibid.

On teisigi arengteid. Primitiivsemas laulus meloodia varieerub kordumisel, sest kõrgus, mis sobib ühe häälikuga, või häälikrühmaga, ei sobi teisega. Kui aga meloodia omandab kindlama vormi, saavad kõrguspunktid sagedasti päämisteks esiletõstu tegureiks. — Lauserõhk jällegi võib enesega kaasa tuua toonide pikene mis, tekivad , rütmid jne. Vähemtähtsast libisetakse üle kergemini ja kiiremini, tähtsamale antakse massiivsust raskuses ja laiuses. Ärgu sellepärast arvatagu, et normaalrütmit erinevad seigad oleksid kõik võõrkehad, laenatud või hoopis uusaegsed. Peame tunnustama: inimese kõne, mis paistab olevat vägagi lihtne, sisaldab arutu hulga mitmekesiseid nähtusi. Kord kultiveeritakse üht, kord teist.

Päale foneetiliste ja psühholoogiliste nähtuste tuleb arvestada ka muude rütmisünnitavate asioludega. Laul saab olla ainult kindelrütmiline, kui teda lauldakse käia tatsutades või kiikudes. Astumise või kiigele hoandmise juures lauldud toon on energiline ja lühikene, alustab foneetiliselt peagu uue helirühma, mille lõpp on veniv. Kiigel päaleselle lend otse ahvatleb agoogilistele ja toonilistele tõusudele ja mõõnadele. Üleskirjutaja ja uuriija peab seesuguste viiside juures tähele panema, kas nad on lauldud oma loomulikus esitustavas või mitte, sest istuv laulik ei muuda mitte ainult rõhke, vaid ka pikkusi, agoogikat jne. Kihnus istuvalt laulikult võime kuulda (alla kriipsutatud distingeeritud silbid):

 Mis oli Ju-mal en-ne käi-nud,
 Ma-ri-a ö-öd ma-ga-nud.
 (valitseb temporaalaktsent).

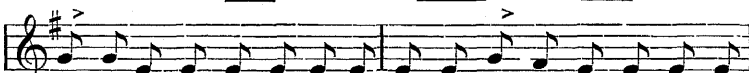
Ringis („rattas“) kallutavalt liikudes, mis on traditsiooniline:

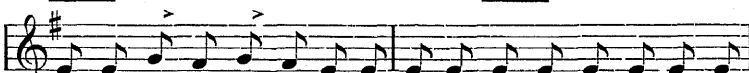

 Mis oli Ju-mal en-ne käi-nud,
 Ma-ri-a ö-öd ma-ga-nud.
 (valitseb dünaamiline aktsent).

* * *

Meloodia haripunkti sünnitab enamasti lauserõhuline sõna või silp. Kuid juba väikene mõtte varjund viib selle hoopis teisale. Laulu kordamisel sama värss võib anda juba uue meloodilise variandi. Võtame näiteks värsi ühest Lõuna-Tartumaa „värsilugemisest“:

 1. Tu - li täi-däb luud ja li-ha. 2. Tu - li täi-däb luud ja li-ha.

 3. Tu - li täi-däb luud ja li-ha. 4. Tu - li täi-däb luud ja li-ha.

 5. Tu - li täi-däb luud ja li-ha. 6. Tu - li täi-däb luud ja li-ha.

* * *

Eesti rahvalaulu ettekandmisel on harilikult kaks inimeste rühma: eeslaulja ja koor. Eeslaulja on vaba, ta võib „ütelda“ kõik samalaadselt, võib aga oma ettekannet nüanssida, nii kuidas talle meeldib, nii kuidas mõte, meeleolu ja maitse lubab ning käsib. Koor võib neid jäljendada orjalikult, kuid tal võib olla ka natuke oma tahet, temagi võib ennast tunda loojana. Muidugi on koor piiratud kitsamate raamidega, sest raske on leida ühist keelt mitmele inimesele. Päämiselt sünnib see oma tahte avaldus rütmilises (kaasaskäivalt meloodilises) varieerimises. Kui eeslaulja laulab

Laske sisse mardisandid,

koor võib korrata samuti, kuid ka

Laske sisse mardisandid,

Laske sisse mardisandid jne.

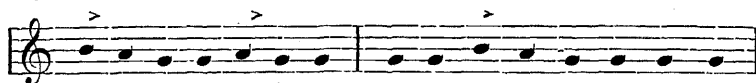
Selline rõhkude kõrvalenihutamine kõrvaldab laulust üksluisuse, teeb rütmiliselt elavamaks ja toob kaasa meloodia muutusi. Praktikas on see väga tavaline nähtus. Muidugi tuleb iga laulmise juures truuks jääda valitud šabloonile. — Pää- ja kordusvärssi võib esitada täiesti sõltumata erilausetena, aga ka liitlauasena. Ja kui me kummalgi juhul laulumeloodiat võrdleme kõnemeloodiaga, siis taipame, millest on tingitud ühe- ja mitmerealised viisiperioodid, pool- ja täiskadentsid ja mitmesugused imitatsiooni liigid.

* * *

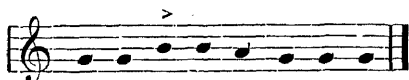
Muusika arenemiskäigu mõistmiseks on huvitav tähele panna laste vastavaid avaldusi. Laps sageli võib kaua helletada tekstilt, omaloodud häälikkombinatsioonidega või mõne meelejäänud lausekesega, peab mõnuledes kinni üksikuist toonest, liidab nendega teisi, varieerib. Selletaolisele laulmisele ei leidu vasteid mitte ainult eksootilistel rahvastel ja Alpi mägielanikel, vaid teataval määral meilgi, kõigepäält karjaste „õlletamisis“. Ja mis ongi siis refräänide tekkimise põhjuseks? mis sunnib neidusid „õhtu ilul“ lauldes teneerima üksikuid toone? Kas mitte püüd mõnu tunda oma enese häälest, selle jõust ja kajast, mida tavalisest ei luba stihhiline jutustav lauluvärss. — Aga kuidas väljendab siis laps, kui temagi on seotud lauluvärsiga, millele ta peab improviseerima meloodia?

Ühel jaanikuu päeval oma igapäevaselt töölt koju tulles nägin Kesk-Kaare ja Tasuja tänava nurgal murul hulka 4—6-aastaseid lapsi mängimas teatrit. Üks suurem plika tantsis balletti. Aplaus. Siis saa-

deti teiste ette üks pisem ja kästi laulda. Mõtles viivu ja algas improviseeritud viisil tuntud Heine-Hurda laulu:

Kar-ja-poiss on ku-nin-gas, suu-re val-la va-lit-se-ja,

pal-ju pe-re-te pi-da-ja.

Kuidas see edasi läks, ei tea. Ei julgenud neid oma kuulata-misega segada. Aga mispoolest see lahku läheb harilikust rahva-laulust?

* * *

Järgnevas esitan lühidalt väikese katse, mis haarab kõne ja laulu meloodilisi ja temporaalseid suhteid. See tahab olla ainult näide uurimismetodist ja virgutus edasiviivaiks eksperimentaalseiks uurimusiiks.

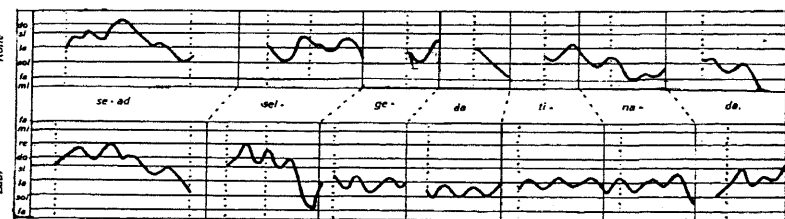
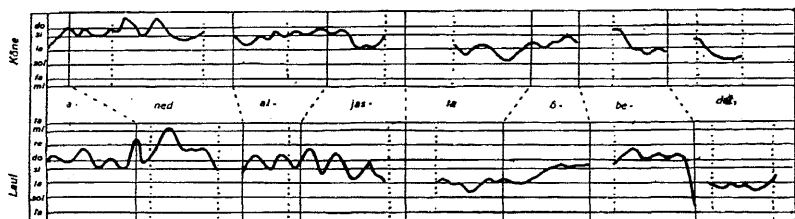
Lause — „aned aljasta õbedat, sead selgeda tinada“ — kõneldi suulehtri ja larüingograafi abil kümograafile. Pärast korrati sama lauldes. Laul põlvneb Karuse kihelkonnast ja on normaalselt noodistatuna järgmine:

A-ned al-jas-ta õ-be-dat, se-ad sel-ge-da ti-na-da.

Helikõrgused kümogrammil mõõdeti Meyer-Schneideri apa-raadi abil. Häälikpikkused on arvestatud $\frac{1}{100}$ sekundites. Mõõtmis-tulemused kaasasoleval diagrammil on esitatud ühisele alusele redutseeritult, nii et kurvid sünkrooniliselt üksteise alla tuleksid. Üksikute häälikute absoluutsed pikkused jäetakse siin ruumi säästmiseks toomata, relatiivsed pikkused nähtuvad diagrammist. Silpe märgivad vertikaalsed vahejooned. See ei ole küll päris täpne, sest, nagu juba eelpool öeldud, psühholoogilised silbid on neist natuke erinevad. Kuid need nõuavad veel ligemat uurimist. Lauldes on tempo aeglasem, esimeses värsis näit. suhtes 1,78'': 3,135'', ja seda nimelt vokaalelemendi arvel. Konsonantide üldpikkus jääb samaks. — Mis puutub meloodikasse, siis on see kõnes ja laulus üldjoonis sama. Kui *ned*-silp kõnes ei tõuse nii kõrgele kui laulus, on see ainult seekordsest juhuslikust intonatsioonist.

Katse korrati mitu korda, kusjuures piasjus tulemused olid ikka erinevad. *tina(da)*-sõnas laulumeloodia on ette dikteeritud laulu algusvärsside poolt, kus (*sin*)na maa(*le*), s. t. a-aa on ühekõrgused vokaalid. Teise värsi lõpp kõnes on langev absoluutse lõpuna, laulus aga tõusev ettevalmistuseks järgnevale perioodile (vrd. esimese värsi lõpuga). Psühholoogiline *t o o n i t a j u m i n e* oleneb kas foneemis peituvast sisemisest dünaamilisest raskuspunkti või ühetasasest ühe tsentri ümber ostsilleerumisest. Kõnes on see raskem tabada, sest sääli libisemine ühest kõrgusest teise on kiirem ja reeglipäratum. Laulus ülipikaks venitatud vokaalid on murduvad.

Lõpuks võime konstateerida, et igas loomulikus kõnes ja laulus on olemas iseenesest portamentod ja glissandod, olgugi et nad meie jämedatoimelises tooniteadvuses sageli tagaplaanile jäävad. Teadvuses domineerib ainult see tooni osa, millel on rohkem dünaamikat. Kahjuks ei võimalda foneetika praegused vahendid veel küllaldaselt dünaamilisi momente jälgida. — Selliste katsete korraldamisel on soovitav, et laul ja kõne ühtaegu kümograafi ja fonograafi jäädvustataks, või viimasest esimesele üle kantaks, mis võimaldab eksaktse ja näiliku paremat võrdlemist.

Käesolev katse on sooritatud Tartu Ülikooli Foneetika Laboratooriumis, kusjuures hr. mag. Paul Ariste lahket kaasabi ja juhtnõore pakkus.

* * *

Soovitavat kirjandust: v. Essen, Dauer- und Tonhöhenverhältnisse in einem gesprochenen und gesungenen Satze (Vox 1933 nr. 3/4); W. Heinitz, Strukturprobleme in primitiver Musik. Hamburg 1930; R. Lach, Die Musik der turk-tatarischen, finnisch-ugrischen und Kaukasusvölker in ihrer entwicklungsgeschichtlichen und psychologischen Bedeutung für die Entstehung der musikalischen Formen (Mitteil. d. Anthr. Ges. in Wien. Bd. L.) Wien 1920; R. Lach, Die vergleichende Musikwissenschaft, ihre Methoden und Probleme. Wien 1924; R. Lach, Das Konstruktionsprinzip der Wiederholung in Musik, Sprache und Literatur. Wien 1925; A. R. Niemi, Vanhan suomalaisen runomitan synnystä. Helsinki 1918; G. Panconcelli-Calzia, Die experimentelle Phonetik in ihrer Anwendung auf die Sprachwissenschaft. Berlin 1924; W. E. Peters, Esimene katse eesti keele kõnemeloodia võrdlevas uurimises. Tartu 1927; W. E. Peters, Sprechmelodische Motive nachgewiesen in experimentalphonetischen Aufnahmen estnischer Versrezitation. Tartu 1925; A. Saareste, Tundmused tegurina keelearengus. Tartu 1927; E. W. Scripture. Anwendung der graphischen Methode auf Sprache und Gesang. Leipzig 1927; Waiblinger, Beobachtungen über das Verhältnis von Gesang und Sprache (Vox 1925 nr. 11.)

TARTU, 7. VII. 34.

HERBERT TAMPERE.

MÕTTEID RAHVUSLIKUST MUUSIKAST.

Kõik niinimetatud „rahvusliku muusika koolid“ on üksikute tugevate isikute rajatud, kes rahva heliilma mõistnud esile tuua tema kõige huvitavamal ja hingelisemal kujul. . .

Rahvusliku kunsti teooria ei anna heliloojale küll mingit täiust ilma helilooja enda rahvuspärasuseta. Rahvuslikkus pole õpitav, kuigi nenditav. Võrdle Listzi ungari fantaasia ja rapsoodiad sakslase Heinr. Hofmanni — samu viise käsitava — ungari süüdisa! . . .

Teooria on paratamatu tehniline kool, ilma milleta ei saa ükski helilooja meistriks, kuid vaimselt ta õpetab ainult seda, mille juure küpsel kunstnikul ei maksa jääda . . .

* * *

Iga rahvalaul ei ole veel mitte rahvapärane. „Tiiu tasané“ näiteks, on meie rahva seas üldiselt tuntud, — siiski võõrast päritolu, mis ilmneb ka sellest, et viis sõnadele kuidagi ei sobi, mõjudes otse ebaesteetiliselt. . .

Vanas eesti laulus olid sõnad esikohal, viis vaid sõnade kandjaks. Saksa maitsest mõjutatud ärkamisaja järglased heliloojad tõstsid „kauni viisi“ aukohale. — „Ilus meloodia + primitiivnegi saade juba iseenesest annavad rahvale meeldivat, armsat laulu“ — ühe eesti helilooja ütlus. Sõnade sobivus on siin tihti unustatud.

Nüüdisaeg nõuab laulus põhielementide — viisi, sõnade, saate (kui seda olemas) — täielikku omavahelist neutraalsust: et nad ühtteist ei segaks, vaid pigemini — täiendaksid. . .

* * *

Kas teatud umbusaldus meie uuema eesti heliloomingu vastu ei ole mitte tingitud selles valitseva poliifoonsuse näilise raskuse ülehindamisest, ja teiselt poolt — šabloonses suhtumisest heliloomingule?

Kas meie helitööde häa kuulsus ei kannata ettekannete pääliskaudsusest, viimistlematusest? . . .

Ettekande kohta järgmisi tähelepanekuid: Jämedaid vigu on see, et unustatakse nootide taga peituvat vaimset muusikat.

Riputakse liialt metronoomi küljes, tempovahetustel patustatakse liig järskude üleminekutega.

Hääl ettekandel ei ole matemaatiliselt ühetasast rütmi siiski tundub kogu muusika liikuvat täpses rütmis.

Õeldu maksab ka dünaamika suhtes, mis koos rütmiga esineb noodi varjul seisva puhtmuusika hingeavalduse kandjana. . .

Muusikajuhi võimed, maitse, veendumused määravad koori või orkestri, lõpuks ka publiku arvamist ettekantavast helitööst, seega sagedasti ta lõplikku saatust. . .

ADOLF VEDRO.

Tobiase lapsepõlve helitöö.

Abshied von unserm lieben Herrn Pastor Luther
und seiner Frau Gemahlin.

Allegro.

Pedropoli Tobias 4. 8. Dezember 1882

Ich dank dir mein Gott, du hast mich allezeit geliebt, du hast mich gepflegt, du hast mich erzogen.

ritard. *Larghetto.*

Ich dank dir mein Gott, du hast mich allezeit geliebt, du hast mich gepflegt, du hast mich erzogen.

Andante.

Ich dank dir mein Gott, du hast mich allezeit geliebt, du hast mich gepflegt, du hast mich erzogen.

Ich dank dir mein Gott, du hast mich allezeit geliebt, du hast mich gepflegt, du hast mich erzogen.

Läinud aastal jutustas mulle prl. G. Luther, ta olevat oma isa vanade kirjade ja paberite korraldamisel ühe noodilehe leidnud ja selle alles hoidnud, kuna see ühe R. Tobiase helitöö sisaldavat ja muusikaajaloolise dokumendina võiks huvi pakkuda. Prl. Luther andis mulle lahkesti selle käsikirja kasutada, nii on mul võimalik tema kohta teateid anda.

Helitöö kannab saksakeelset pealkirja: „Jumalagajätmine meie armsa õpetajahärra Lutheriga ja tema abikaasaga. Rudolph Tobias, 28. detsembril 1882. a.“ — Nii on meil tegemist ühe lahkumislauluga, mida ka tööpoolest lauldi, kui tolleaegne õpetaja F. Luther Keinast lahkus, et Tallinna Niguliste kiriku juures oma ametitegevust jätkata. Sel ajal oli Johannes Tobias Keinasa köstriks, poeg Rudolph Tobias (sünd. 1873 a.) aga alles üheksa aastat vana. See asjaolu teeb noodilehe teatud määral tähelepanuväärseks, isegi kui teada, et Mozart neljaaastaselt kirjutas helitöid ja Nietzsche samas vanaduses ladinakeelt luges.

16 takti pikk muusikapala kahele lauluhäälele, orel- ehk klaverisaatega, Do-mazööris algab (Allegro, forte) hümnitaolise motiiviga, missugune 6 taktis korratud, moodustab meloodiliselt tõusva esimese osa. Järgneb neljataktiline jagu minööris (Larghetto, piano) poolikkadentsiga dominandil, kuus järgmist takti laulab ainult üks hääl, alates uue motiiviga (Andante). Motiivi jälgides astub neli saatehäält üksteise järele juure. See osa juhhib esimese Allegro da capo juure tagasi. Harmooniline seade on puhas, välja arvatud mõned liigsed oktaav-paralleelid kolmandas osas.

Üldiselt vaadates kannab see üheksaastase Rudolph Tobiase laul vaatamata oma lühidusele ja naiivsusele juba siiski kõiki tunnuseid, mis omased sündinud heliloojale: vormitunnet ($A + B (+C) + A$), vaheldust ja kontrasti (mazöör-minöör-mazöör; Allegro-Larghetto-Andante-Allegro) ja lõpuks leidlikkust meloodias, mis samuti nagu dünaamilised märgid vastab sõnade sisule.

Saksakeelse teksti päritolu ei olnud mul võimalik kindlaks teha. Samuti ei tundu mulle kindlana, kas käsikiri on kirjutatud Rudolph Tobiase oma käega. Selle poolt räägiks asjaolu, et päälkirja tarvis on jooni pliiatsiga ette tõmmatud.

Kindel on aga, et see küll R. Tobiase esimene helitöö tohiks olla. Kas see laul vastavate eestikeelsete sõnadega veel tänapäev koolilastele rõõmu valmistab, võiks katse näidata.

TALLINN, 14. VI. 1934.

JOHANNES PAULSEN.

Pillikoorest.

Pillikoorigid ja nende arenemine meie kodumaal on lahutamatu osa muusikakultuurist. Pillimuusika kui n. ö. rahvalikuma instrumentaalmuusika kujunemine langeb ühte meie kultuurilise ja rahvusliku ärkamisega. Kui mujal maades pillimuusika harrastamine

on leidnud laialdast pinda, siis selle alused osutuvad hoopis erinevateks meie omadest. Siin pillikoorid tärkasid puhtmuusikalistel põhjustel, kuna teisel neid asutati enamasti sõjaväe juure täitma päämiselt tarbekunsti ülesandeid — nagu meiegi kaitseväes — näit. pidulike tsermooniate ja paraadide puhul. Vabal ajal niisugused orkestrid tegelesid ka otsesel kujul muusikaga konsertides jm. ning saavutasid vägagi silmapaistvaid tulemusi, kuna sääl õpetatud juhtide all esinesid elukutselised pillimehed.

Meie kodumaal pillikooride areng rajanes koguni erinevatel alustel. Siin kõrvuti koorilauluga otsiti instrumentaalmuusika algeid, mida kandsid õilsad kultuurilised sihid: tehti muusikat muusika pärast. Veel praegugi see idee on meie ärkava rahvusluse üheks tähtsamaks kandetoeks. Meil puudus vajadus tarbemuusika järgi, mis pärast pillikoorid kujunesid laiade hulkade arendamise teguriks. Nii on see jäänud tänapäevani rahvaliku muusika osas. Kuna pillikoorid pole tekkinud kunstlikult, vaid tõusid ellu spontaanselt nagu laulukooridki, siis peaks seda nähet võtma kõige tõsisemalt ja nende arengut jälgima suurima tähelepanuga.

Muidugi meie pillikooride arenemises ning selle muusikatehnilise külje tõstmises aja ja nõuete kõrgusele on ees väga suur raskus, mida tingimata peame võitma. Kui meie koorilaul viimastel aastatel näitab hiilgavaid tulemusi ning pillimuusikas on jõutud märgatavalt edasi, peab kohe mainima, et pillimuusika tõstmine koorilaulu tasemele nõuab senisest radikaalsemaid vahendeid.

Koorijuhtimise alal töötavad meil juba maal — rääkimata linnadest — soliidse muusikalise üldharidusega jõud; samuti lauljaskond suudab enam vastata tema suhtes ülesseatud nõudmistele. Pillikoorijuhtidena teotsevad küll innukad muusikaarmastajad, kuid nähtavamate tagajärgede saavutamiseks on vaja tõsta nõudeid muusikaliste teadmiste alal. Selles mõttes väikest erandit moodustab juhtkond linnade arvel.

On ju üldiselt teada, et juhid, kes laulukooridega tulevad toime rahuldavalt, ei jõua pillikoorides samade teadmistega kuigi kaugele. Ka üksiku mängija juures tähendab erioskus väga olulist osa tema tegevuses. Peaks katsuma leida teed, kuidas võimaldada põhjalikumat muusikalist haridust juba töötavatele pillikoori juhtidele, et nende ettevalmistus lubaks saavutada suurimaid tagajärgi.

Praegu Lauljate Liidu poolt kasutatavad vahendid pillikoorijuhtide kursuste näol jäävad siiski poolikuks ning nende kaudu liigub arenemine võrdlemisi aeglaselt. Poleks sugugi ülearune, kui meie konservatoorium ja muusikakool vastavalt valmistaksid ette neid

õpilasi, kelle alaks jääb koorilaulu ja pillimuusika arendamine ni-
koolides kui laiemate ringide keskel. Näiteks lauluõpetajad ja orga-
nistid, keda tööväli seob pillikooridega, peaksid omandama teadmisi
selle käsitlemise ja korraldamise kohta. — Need oleksid nõudmised, et
meie pillimuusika teeks läbi koorilauluga võrdse arenemise.

Ei tohi vaadata pillimuusikale kui võõrale ja ebaloomulikule
nähtele meie muusikakultuuris.

JULIUS VAKS.

Eesti muusika propageerimisest.

Iga algus on raske. Igal algajal on raske ennast maksma
panna. Seda raskem veel algajal väikerahvjal.

Sest puuduvad traditsioonid, puudub nimi, puudub mark.

Kuid mida raskem ülesanne, seda suurema hooga tuleb teot-
seda. Tegelik elu näitab, et rahvusvahelise tunnustamise kättevõit-
miseks ei piisa paljast andekusest, vaid peab osatama ka reklaami
teha. Viimasel alal põlised kultuurrahvad omavad õigegi suuri koge-
musi ning oskavad reklaamida meisterlikult. Meil see ala jätab
kahjuks mõndagi soovida ning alljärgnevad read — pretendeerimata
mingisugusele põhjalikkusele — tahaksid osutada siin mõningaile
asja parandavaile võimalusile.

Muusika propageerimist peaks teostatama nii välis- kui sise-
maal. Erilist rõhku peaks pandama just sisemaa propagandale.
Sest laiematele hulkadele ikkagi on veel ainsaks ja õigeks kunstiks
importmuusika, ning tuleb paljugi energiat mängu panna, kuni kord
äratundmisele jõutakse, et omamaalane peab tarvitama omamaa
saadusi.

Propageerimine nii kodu- kui välismaal oleks mõeldav kahe-
sugusel kujul: loovkunsti propageerimine ettekandekunsti kaasabil
ja ilma viimase kaasabita.

Esimene moodus oleks muidugi kõige mõjuvam ja täiuslikum,
kuid kahjuks raskesti teostatav. Siiski naaberriikides ja muidugi ka
kodumaal, sõnaga — lähemas ümbruses, võiks ta ometi mõeldav
olla. Teatud algatusvõime juures ei peaks osutama võimatuks kor-
raldada sümfooniaorkestri ringreise sümfoonilise omaloomingu tut-
vustamiseks, ka välismaile.

Kuigi selline üritus ainelistel kaalutlustel pakub vähe roosilisi
väljavaateid, kunsti huvides ei tohiks temast siiski täiesti
loobuda. Seda enam, et analoogilisi samme teistelt aladelt oleme
võinud märgata: näit. Eestit on külastanud mõnedki teatritrupid,

ka säärased, kelle keelt me vähe tunneme (inglased, lätlased). Miks ei peaks seda võimaldama ka muusikale, seda enam et muusika puhul ei tarvitse karta keelte küsimust.

Aineliselt vähem riskantseks osutuks juba väiksema ansambli -- keelpillikvartett koos solistidega -- ringreis. Siin ei tarvitseks vist kartagi mingisuguseid puudujääke, sest niipalju kunstihuvilisi leidub küll igas riigis ja linnas, et katta korraldamisega seoses olevaid kulusid.

Kuid omaloomingut võib propageerida ka ilma ettekandekunsti kaasabit. Ning siin leidub mõningaidki võimalusi.

Kultuurkapital omab tüseda kogu helitöid. Kuid need helitööd ei pääse kunstitarvitaja juure, nende olemasolust ei teatagi. Siin tuleks küll esmajoones igast trükitud teosest üks eksemplar saata välismaa muusika- ja ajakirjadele sõnavõtmiseks, arvustamiseks, Rööbiti sellega tuleks korraldada nootidele müüki vastavates välismaa ärides ja astuda kontakti välismaa kirjastusäridega. Ning kui see teisiti ei teostu, siis vähemalt vahetuskaubanduse teel.

Pisirahvana ei saa meie kirjastada suuremaid helitöid, nagu sümfooniad, kammermuusikalised tööd jne. Ligikaudu samasuguses seisukorras asuvad teisedki väikeriigid ning nendegi suuremad partituurid ei saa kaugemale käsikirjast. Miski poleks loomulikum, kui see, et naabერიigid ja üldse väikerahvad omi partituure vastamisi üksteisele kasutada annaksid. Sellega oleks kätte saadud enda tutvustamine ja teistega tutvunemine ühel hoobil.

Kõigeks selleks pole tarvis ei suuri kapitale ega suurt asjaajamist. Piisab kas või ühestki ainsast inimesest, kellel vaid oleks pääle tahte ka tööind ja püsivust, ning kes tunneks asja kohustuse na. Otsitagu esmajoones vastavat töömeest sellele auametile.

VOLD. LEEMETS.

Eesti Akadeemilise Helikunstnike
Seltsi Filharmooniline sektsioon.

„EESTI HELITÖÖDE NIMESTIK Nr. 1“.

(Juhis kontsertide korraldajaile).

NB! Eesti heliloojad palutakse teatada sektsioonile (aadressil: „Tallinn, Konservatoorium“) **puuduvaid andmeid ja informeerida sektsioon oma uutest teostest. Saadud materjal avaldatakse edaspidi ilmuvates nimestikkudes. — Siin esinevad puudused ei olene sektsioonist, kelle üleskutsele mitte kõik ei ole vastanud.**

Andmete järjekord (puuduvaid märgitakse tarbekorral kriipsuga): 1) autor, teose nimi ja liik, päämine helitõug, osad; 2) ettekandeaparaat (kui see mitte ainult harilik suursümfoonia-orkester ei ole); 3) ettekande kestus: umbkaudne; 4) ettekande tehniline raskuskraad: I — kergè, II — keskmine, III — raske; 5) millal, kus, kelle poolt mängitud? (eriti esiettekanne); kas, kus, millal, kelle poolt trükitud, kirjastatud — või kas alles veel käsikirjas; 7) kes on teose omanik, — teose kasutamistingimused jsm.

Lühendused: e. (tte) k. (antud); esie. (ttekanne); käs. (kirjas); MM = Muusikamuuseum (käsikirja omanik); KKHS = Kultuurkapitali Sihtkapital (käsikirja omanik) m. (inutit); td. (= tundi); ork. (ester); s. (ümfoonia); keelp. (illi); bar. (iton)-, bass-sopr. (an), ten. (or-) soolo.

I. Ooperid, operetid, laulumängud, lavamuusika.

1. AAV, Evald. „Vikerlased“, ooper 5 pildis; V. Loo sõnad; 3 td.; esie. 1928 „Estonias“; käs.
2. HERMANN, Karl August. „Uku ja Vanemuine“, „lauleldus (oper) 4 vaatuses“, komponisti sõnad (avamäng ja orkestriseade Ad Virkhausilt); e.k. Tartus 1908; libretto trük., partituur ja osad käsik., MM.
3. HERMANN, Miina. „Murueide tütar“ laulumäng; Ansomardi sõnad; e.k. „Vanemuises“.
4. HERMANN, Otto. „Ilo“ muinaslool. ooper 3 vaat., 5 pild.; (ka vene ja saksa tõlked olemas); ballettnumbritega (soolo ja tantsurühm); Nümfide tants, Eesti tants, Liblikatants (soolo). — Avamäng Tartus „Vanemuise“ aias esie. 1929. (Vaata märkus III 24. järel).
5. LEEMETS, Voldemar. „Naabri Mari“, laulumäng 3 vaat., 8 pild.; B. Kangermanni tekst, 3 td.; esie. 1934; trük. B. Kangermani kirjast.
6. LEMBA, Artur. „Lembitu tütar“, ooper 1. vaat., 2. pild.; 1½ td.; e.k. 1908 Tartus ja Peterburis; käs. autoril.
7. — „Kalmuneid“, ooper 5 vaat., 6 pild.; S. Vardi muistendi sõnad; 3 td.; esie. 1929 „Estonias“; libretto trük; käs.
8. — „Armastus ja Surm“, ooper 5 pild.; J. Oengo sõnad; 2½ td.; esie. 1931 „Estonias“; libretto trük.; käs.

9. — „Elga“, ooper 3 vaat., 5 pild., proloogi ja epiloogiga; G. Hauptmann — Grillparzeri aineil, J. Oengo tekst; 2^{3/4} td. esie. 1934 „Estonias“; käs.
10. ROSSMANN, Elmar. „Tütarlaps kodumaata“, operett 3 vaat. 14 pild.; Arn. Seppa sõnad; 3^{1/2} td. esie. 1934 „Estonias“; käs.
11. SIMM, Juhan. „Koopariüütel“, operett; K. A. Hindrey sõnad; 3 td.; esie. „Vanemuises“; ork. ja klav. partituurid käs. autoril.
12. — „Kosjasõit“, laulumäng; A. Kitzbergi sõnad; — 3 td.; esie. „Vanemuises“; käs. ork. ja klav. partituurid autoril.
13. — Kitzbergi „Libahundi“ eelmäng; 11 m.; II; esie. „Vanemuises“, käs. autoril.
14. — Muusika F. Karlsoni draamale „Kalevipoeg ja Sorts“: a) avamäng; b) vaimupiigade tants; c) kesköö vürstide tants; d) päikese tõus; kest. à 5—7 m.; II; esie. „Vanemuises“; käs. autoril.
15. — H. Vulijoe näidendi „Koidula“ eelmäng; 10 m.; II; esie. 1932 „Vanemuises“; käs. autoril.
16. — Muusika H. Raudsepa „Sinimandriale“; I; e. k. 1926 „Vanemuises“; käs. autoril.
17. VEDRO, Adolf. „Kaupo“, ooper 4 vaat.; G. Tuksami sõnad; 3 td.; esie. 1932 „Estonias“; käs. autoril.
18. VIRKHAUS, Adalbert. „Jaaniöö“ operett 4 vaat.; Paul Pinna sõnad; 2^{1/2} td.; I; esie. 1910 „Estonias“; käs. autoril.
19. — „Veskineiu“, operett 3 vaat. A. Taari sõnad; 2^{3/4} td.; esie. 1933 „Vanemuises“; klav. seade trükit, käs. ork. partit. autoril.
20. — „Kevadtormid“, operett 4 vaat.; Friida Virkhausi sõnad; 3 td.; esie. 1934 „Vanemuises“.

II. Oratooriumid, kantaadid.

1. AAVIK, Juhan. „Kodumaa“, kantaat — s. ork., segak., bar.; 20 m.; II; esie. 1922 „Estonias“; käs. KKHS.
2. — „Pühendus“, kantaat Väägvere koori 90-aast. juubeliks — s. ork., segak., bar.; 15 m.; II; esie. 1929 „Estonias“; käs. autoril.
3. HEINMETS, Robert. „Töötatud maa“, kantaat — s. ork., mees- ja segak., orel, bar., ten.; 30 m.; II; esie. 1933 Tallinna Jaani kirikus; käs. autoril.
4. HERMANN, Miina. „Kalev ja Linda“, laululugu Eesti minevikust, F. Tombach — Kaljuvaldi sõnad; segak., solistid, ork. ehk klaver; I; esie. 1895 Tartus; klav. partit. trükitud, autoril.
5. HIIOB, Johannes. „Jesaja kuulutamine“, kantaat; s. ork., orel, mees- ja segak., bar.; 25 m.; II; esie. 1932 „Estonias“, käs. autoril.
6. — „Suitsev Siinai“, oratoorium sega- ja meeskoor., sopr., ten., bar. ja bass, sümf. ork., orel; III; käs. autoril.
7. JÜRGENSON, Johannes. „Pärast püha ehtusöömaaga“, kantaat; M. Kaus'i sõnad; s. ork., orel, segak., sopr., bar., ten.; 60 m.; II—III; esie. Tallinna Kaarli kir.; käs. KKHS.
8. — „Memento mori!“, kantaat, A. Sommeri sõnad; s. ork., segak., naisk., orel, ten, bar., bass; 40 m.; II; esie. 1933 Tall. Kaarli kirikus; käs.

9. KAPP, Artur. „Päikesele“, väike kantaat, s. ork., segak., ten.; 17 m.; II; esie. 1913 „Estonias“; käs. KKNS.
10. — „Hiib“, oratoorium; J. Kaljuvee sõnad; s. ork., orel, mees-, nais- ja segak., bass, bar., mezzosopr., bassdeklamatsioon; 2 td.; esie. 1931 „Estonias“; käs. autoril.
11. KARAFIN, Alfred. „Noorte laul“, kantaat; s. ork., segak., ten.; 15 m.; II; esie. 1932 Tartu ülik. pidustustel; käs. autoril.
12. KREEK, Cyrillus. „Requiem“; s. ork., orel, segak., tenor; 50 m.; II—III; esie. 1929 „Estonias“; käs. KKHS.
13. KÄND, Herman. „Taarapidu“, kantaat; s. ork., segak., bar.; 25 m.; II; kirjut. 1930; käs. ja paljund. ettekandematerjal autoril.
14. — „Kristus“, väike oratoorium (passioon); ork., koor, orel, bar., ten.; 1 td.; II—III; käs. autoril.
15. — „Kalevipoeg ja Soomesep“, kantaat; s. ork., koor, bar., bass, klaver; 1 td.; II—III; käs. autoril.
16. LEMBA, Artur. „Merekuninganna“, kantaat; s. ork., naiskoor, sopr., ten.; 15 m.; esie. „Estonias“ 1913; käs. KKHS.
17. LÄTE, Aleksander. „Sõjasümfoonia-kantaat“, 6 osas, 5 elava pildiga; s. ork., orel, mees- ja segak., barit.; 2 td.; käs. autoril.
18. — „Rändaja ja tähed“, kantaat; Rud. Kallase sõnad; väike ork. ehk klaver, segak., sopr., bar.; I—II; esie. 1902 Tartus; klaveriseade ja trük. soololaulud autoril.
19. — „Vaba Eesti“, patriootiline kantaat 5 osas; H. Visnapuu sõnad; väike ork. ja orel ehk klaver ja pasunakvartett, segak., bar., mezzosopr., deklam.; 30 m.; II; esie. 1924 Tartus; klaveriseade trükit. autoril.
20. NEREP, Verner. „Laul orjadele“, ballaad; G. Suitsu sõnad; s. ork., segak., bar.; 20 m.; II; esie. 1927 Tall. konservat. aktusel; käs. KKHS.
21. SAKARIA, Hillar. „Usk, armastus, lootus“, kirikukantaat; orel, keelp. ork., nais- ja segak., mezzosopr. ja bar.; 25 m.; II; käsik. „Collegium Musicum“il hoiul.
22. — Kirikukantaat „Vabadusepäevaks“; A. Kallase ja E. Andri sõnad; orel, keelp. ork., nais- ja segakoor, mezzosopr., bar.; 25 m.; II; esie. 1933 Tallinna Pühavaimu kirikus; käs.
23. SIMM, Juhan. „Eelkevade“, kantaat; s. ork., sega- ja meesk., ten. 15 m. II; 1932 Tartus neljandat korda e. k.; käs. autoril.
24. — „Kalevipoeg isa haul“; s. ork., meesk., ten., bass; II; esie. 1914 Tartus; käs. autoril.
25. TAMVERK, Johannes. „Ükspäinis“ (psalm 62.) kantaat; s. ork., orel, segak., bar.; 20 m.; II; esie. 1928 Tall. konservat. aktusel; ettekandematerjalid autoril, 100 eks. koorinoote ja trükit. klaveriseade olemas.
26. TOBIAS, Rudolf. „Johannes Damaskenos“, kantaat; s. ork., bar, ten., sopr., mezzosopr., orel; 25 m.; II; korduvalt e. k.; käs. MM.
27. VIRKHAUS, Adalbert. „Vaimude org“, ballad 3 osas; Jak. Liivi sõnad; s. ork., suur segak., sopr., bar.; 1 td.; II—III; käs. autoril.

III. Sümfoonilised teosed.

1. AAV, Evald. „Elu“, sümf. helind 2 osas; 25 m.; III; esie. 1934 „Estonias“; käs. autoril.
2. AAVIK, Juhan. Eesti rapsoodia; 18 m.; II; esie. 1931 „Estonias“; käs. KKHS.
3. — „Laste sõbrad“, sümf. süit 9 jaos (finaal — teem variatsioonidega, ka iseseisvalt ettekantav); 40 m.; II; „Finaali“ esie. 1934 „Estoonias“; käs. KKHS.
4. — Kaks rahvaviisi: a) Oh seda ilu ja õnne; b) Mõista, mõista õekene; 4,8 m.; II; esie. 1928 „Estonias“; käs. KKHS.
5. — Kolm eesti rahvaviisi: a) Istuta, poeg, isa iluks; b) Hällilaul; c) Muru Antsu ainus ingel; à 4 m.; II; esie. 1931 „Estonias“; käs. autoril.
6. — Pidulik marss; 12 m.; II; esie. 1933 „Estoonias“; käs. KKHS.
7. — „Püha hiis“, sümf. poeem; 20 m.; II; esie. 1934 „Estonias“; käs. autoril.
8. BRAUER, Evald. Scherzo; 15 m.; II; käs. autoril.
9. — Capriccio, väik. sümf. ork.; 10 m.; II; esie. 1932; käs. autoril.
10. ELLER, Heino. „Koit“ sümf. pilt; 6 m.; II; esie. 1922 „Vanemuises“; käs. KKHS.
11. — „Videvik“ sümf. pilt; 6 m.; II; esie. 1918 Peterburis; käs. KKHS.
12. — „Sümfooniline burlesk“; 8 m.; III; esie. 1929 „Vanemuises“; käs. KKHS.
13. — Scherzo; 4 m.; II; esie. 1922 „Vanemuises“; käs. KKHS.
14. — „Õõ hüüded“; 15 m.; III; esie. 1921 „Vanemuises“ käs. KKHS.
15. — „Varjus ja päikesepaistel“; 20 m.; III; esie. 1928 „Vanemuises“; käs. KKHS.
16. — „Viirastused“; 24 m.; III; esie. 1924 „Vanemuises“; käs. autoril.
17. — „Ajaviide“, süit 6 osas: a) eelmäng, b) kurb lauluke, c) pastoraal, d) hällilaul, e) intermezzo, f) finaali; kirjut. 1914; 30 m.; III; esie. 1931; käs. KKHS.
18. — „Episood revolutsioonijast“; 10 m.; III; kirj. 1918. a.; ettekandmata; käs. autoril.
19. — Sümfooniline legend; 20 m.; III; esie. 1923 „Vanemuises“; käs. autoril.
20. HERMANN, Otto. Kevadesümfoonia in D, 4 osas; — —; e. k. 1924.
21. — Muusika Fr. Grillparzeri näidendile „Argonauudid“: a) Avamäng, e. k. 1924; b) Teise vaatuse eelmäng, ja c) Hommik, Jasoni võidurikas kojusõit, — e. k. 1926.
22. — Sümf. poeemid: a) Rändur — orkestrile oreliga, e. k. 1926; b) Pimedusest valgusele ja c) Kevad — mõlem. e. k. 1917; d) Hommik ja e) Võitja kojutulek — mõlem. e. k. 1922.
23. — Sümf pilt „Meri“ (Merekaldal), e. k. 1917.
24. — Süidid: a) No. 1—3 osas, ja b) No. 2—3 osas, e. k. 1924.
(No. 20—24 ettekanded, „Estonias“, on arvatavasti esiettekanded, — noodid on käsikirjas, autori pärija, ta õe pr. Agathe Margens'i omandus).
25. JUHT, Ludvig. Eesti tants; 10 m.; I—II; esie. 1927 Berliinis Blüthneri-ork. poolt; käs. autoril.

26. JÜRGENSON, Johannes. Avamäng-fantaasia; 18 m.; II; esie. 1929 „Estonias“; käs. autoril.
27. KAPP, Artur. Sümfoonia in f, 3 osas; 45 m.; III; esie. 1925 „Estonias“; käs. KKHS.
28. — Avamäng „Don Carlos“; 20 m.; II; esie. 1902 Pavlovskis Šeremetjevi ork. poolt; käs. KKHS.
29. — Süit eesti viisidel No. 1, 4 osas; 40 m.; II; I ja II osa esie. 1906 „Vanemuises“, III ja IV osa esie. Moskvas (1912?) J. Simmi juhat.; käs. KKHS.
30. — „Hauad“ sümf. prelüüd; 12 m.; II; e. k. 1920 „Estonias“ (kirjut. 1916); käs. KKHS.
31. — Süit No. 2 runoviisidel, 3 osas; 20 m.; II; esie. 1931 „Estonias“; käs. KKHS.
32. — Pala eesti viisidel, väikesele ork; 8 m.; II; esie. k. 1932 Tallinna ringhäälingus; käs. autoril.
33. — Eelmäng kantaadile „Paradiis ja Peri“ (kirjut. 1900); 5 m.; käs. autoril (kantaat ise kadunud).
34. KAPP, Eugen. „Tasuja“ sümf. poeem; 18 m.; II; esie. 1931 „Estonias“; käs. autoril.
35. — Süit, 4 osas; 30 m.; II; esie. 1934, käs. autoril.
KULL, Raimund. (Järgnevad tööd No. 36—38, 41 on autori poolt ka puhkpilliorkestrile seatud):
36. — Popurrii-fantaasia eesti viisidest; 12 m.; I—II; esie. 1913 Tallinnas; käs. KKHS (ilmunud ka 2 „Odeoni“ grammof. plaadil).
37. — „Kriüša lahing“, sümf. pilt; 6 m.; II; esie. 1921 „Estonias“, käs. KKHS, (nagu eelm. „His Masters Voice“ plaadil).
38. — Kontsertvalss; 8 m.; I—II; esie. 1913 „Estonias“ käs. autoril.
39. — Tarantella; 5 m.; II; vt. eelmine.
40. — Scherzino; 6 m.; II; vt. eelmine; (ka keelpill. ork. seatud).
41. — „Noorpõlve mälestused“, sümf. eskiss; 8 m.; II; esie. 1915 „Estonias“; käs. autoril.
42. — „Kodumaa“, bravuurmarss; 4 m.; esie. 1928 Tallinnas; käs. autoril (koos sama autori „Kalevlaste marsiga“ puhkpilliorkestrile ilmunud „His Masters Voice“ plaadil).
43. KÄND, Herman. Sümfoonia in e, 4 osas: a) allegro — 20 m, b) adagio — 9 m., c) scherzo — 7 m., d) finaali — 20 m. — a), c), d) — II, b) — I; c) e. k. Konservatooriumi aktusel 1930 Tallinnas; käs. omanik autor; deponeeritud „Estonias“.
44. — „Hüljatu“, sümf. poeem; 10 m.; II; esie. 1931 „Estonias“; käs. autoril.
45. LEEMETS, Voldeemar. Hällilaul; 10 m.; II; esie. 1933 „Estonias“; käs. autoril.
46. — „Rahvaviisi otsinguil“ sümf. poeem; 22 m.; II—III; esie. 1934 „Estonias“; käs. autoril.
47. LEMBA, Artur. Sümfoonia No. 1 in cis. 4 osas; 40 m.; II; esie. 1909 Peterburis K. Glasunovi juhat.; käs. KKHS.
48. — Sümfoonia No. 2 in f, 3 osas; 30 m.; II; esie. 1923 „Estonias“; käs. KKHS.
49. — Pidulik avamäng; 10 m.; II; esie. 1907 Peterburis Klimovi juhat. käs. KKHS.

50. LÄTE, A l e k s a n d e r. „Kalevala“ uvertüür; II; esie. Tartus, käs. KKHS.
51. — Antiik-modern sümfooniline tants; 7 m.; II; esie. Tartus; käs. autoril.
52. LÜDIG, M i h k e l. Uvertüür-fantaasia; 6 m.; II; e. k. Tallinnas; käs. KKHS.
53. — „Jaaniöö“, sümf. pilt; 5 m. II; e. k. 1910 Tallinnas; käs. KKHS;
54. — Kaks sümf. pala: a) andante cantabile, p) scherzo — II. e. k. „Estonias“; käs. autoril.
55. NEREP, V e r n e r. Kontsertvalss; —; e. k. 1933 „Estonias“; käs. autoril.
56. OJA, E d u a r d. „Ilupoeem“; 15 m.; II; käs. autoril.
57. RENNİK, J. Sümfoonia h-moll; —; I. jagu e. k. Tall. konservat. aktusel 1928; käs. autoril.
58. SAAR, M a r t. Masurka; 5 m.; II; esie. 1910 Tallinnas; käs. autoril.
59. — Kaks laulu, sümf. ork.-le seadn. R. Kull: a) Must lind — 5 m.; b) Ennemuiste — 3 m.; mõlemad palad e. k. 1914 Tallinnas, käs. R. Kullil.
60. SIMM, J u h a n. „Must järv“, sümf. poeem; 12 m.; III; käs. autoril.
61. — Scherzo; 5 m.; korduvalt e. k.; käs. KKHS.
62. — Kaks eesti viisi: a) Kurb lauluke, b) Karjase laul; à 3 m.; e. k.; käs. KKHS. (Vt. ka I osakond).
63. TAMVERK, J o h a n n e s. Sümfooniline pala (grave-allegro moderato.); käs. autoril.
64. TOBIAS, R u d o l f. Kapritšo eesti viisidest „Vares väga linnukene“; 10 m.; II; esie. 1909 Tartus; käs. MM.
65. — Uvertüür „Julius Caesar“; käs. MM.
66. TUBIN, E d u a r d. Süit eesti motiividel, 4 osas: a) prelüüd b) ostinato, c) intermezzo, d) finaal; 35 m.; II—III; esie. 1931 „Estonias.“; käs. autoril.
67. VEDRO, A d o l f. Sinfonietta h-moll, 4 osas: a) andante, allegretto (7 m.), b) minuutto (5 m.), c) andante (10 m.), d) allegro (8 m.); II—III; esie. Tallinnas; käs. autoril,
68. — Scherzo robusto —; 5 m.; II; e. k. 1920 „Estonias“; käs. KKHS.
69. — Hällilaul — 7 m.; nagu eelmine.
70. — Lüüriline pala — 6 m.; esie. „Estonias“ 1927; käs. om. KKHS.
71. VIRKHAUS, A d a l b e r t. Kolm iseloomupala: a) Metsapiigade tants; b) Pastoraal, c) Veiderdaja tants; a 4 m.; II; e. k. Tartus; käs. autoril.
72. — Eesti süit, 4 osas: a) introduksioon; b) valss; c) hällilaul; d) finaal; 20 m.; II; e. k.; käs. autoril.

IV. Instrumentaalkontserdid, mitmesugused helitööd sümfooniaorkestri saatega jsm.

1. ELLER, H e i n o. Prelüüd tšellole s. ork-ga, 4 m.; II; esie. 1921 „Vanemuises“; käs. KKHS.; (ka klaverisaatega, trük. KKHS. kirjastusel).

2. — „Lüüriline pala“ oboele s. ork-ga, 5 m.; II; ettekandmata; käs. KKHS.
3. — Kontsert viiulile ork.-ga, üheosaline; 20 m. III; ettekandmata; käs. autoril.
4. — HERMANN, O t t o. Mitmesugused orkestritööd; a) Eleegia — e. k. 1922; b) Reminiscence — e. k. 1922; c) Meditation religieuse ork. ja orelile — e. k. 1924; (Vaata märkus III 24 järel).
5. JUHT, L u d v i g. 3 pala kontrabassile ehk tšellole, s. ork.-ga: a) Souvenir; 7 m., II; esie. 1925 Berliinis; b) Legend; 5 m.; esie. 1923 Berliinis; c) Skertso; 6. m.; III; esie. 1933 Liibavis (ka klaverisaated olemas); käs. autoril.
6. — Kontsert in cis, 1 jaos, kontrabassile s. ork.-ga, 20 m.; III; esie. 1932 Londonis; käs. autoril.
7. JÜRGENSON, J o h a n n e s. „Tõsta ennast kõrgeks, Jehoova“; segakoos, orel ja keelp. ork.; II—III; esie. 1925 Tallinnas; käs. KKHS.
8. — „Sull', sull', Jehoova“, fuuga; segak., orel, keelp. ork.; II; esie. 1925 Tallinnas; käs. autoril.
9. KAPP, A r t u r. „Ärka rahvas“, segak. ja s. ork.; II; esie. 1933 „Estonias“; käs. KKHS.
10. — Tšelloprelööd orkestri saatel; 15 m.; II; e. k. „Estonias“; käs. autoril.
11. — Koraal ja fuuga orelile ork. saatel; II—III; kirjut. 1932; käs. autoril.
12. KARAFIN, A l f r e d. Taaveti laul 90., segak., orel; 15 m.; esie. Tartus 1932, käs. KKHS.
13. KULL, R a i m u n d. Viiulifantaasia-kapriis ork.-ga; e. k.; (trükkis ilmunud on klaverisaatega); käsik. autoril.
14. — Ööpala (nokturn); nagu eelmine.
15. LEMBA, A r t u r. Klaverikontsert in G, 3 osas; 20 m.; II—III; esie. 1906 Pavlovskis A. Järnefeldti juhataj. seade kahele klaverile 1. trükkis kirjastanud Johanson Peterb.-s, ja 2., täiesti ümbertöötatud, trüki Estomuusika Tallinnas; käs. KKHS.
16. — Klaverikontsert No. 2 in e, 2 osas; 15 m.; II—III; esie. 1931 „Estonias“; käs. autoril.
17. LUKAS, H. Kaks soololaulu (barit.) s. ork-ga: a) Emale, b) Miks te laula neitsikesed? — a 5 m.; II; esie. 1927 Tallinna konservat. aktusel; käs. autoril.
18. LÄTE, A l e k s a n d e r. „Tänu ja Kiitus“, vaimulik helitöö; seganing meesk., puhkpilliorkest. 12 m.; II; esie. 1923 Tallinna laulupeol; käs. autoril.
19. — „Millal?“, patriootiline helitöö; seganing meesk., s. ork.; 10 m.; e. k. Tartus; käs. autoril.
20. — „Aukuningas“, vaimulik helitöö; seganing meesk., orel; e. k. Tartus; käs. autoril.
21. LÜDIG, M i h k e l. Kaks pala tšellole ork-ga: a) Kaerajaan, b) Eesti viis; 5,10 m.; II; e. k. „Estonias“ käs. autoril.
22. — Kaks soololaulu (sopr.) ork-ga; 5—10 m.; II; e. k. „Estonias“; käs.
23. — „Mälestused“, segak. ja ork.; e. k. 1932 „Estonias“; käs. KKHS.
24. OJA, E d u a r d. „Ööpoem“; barit., ork.; 5 m.; käs. autoril.

25. TOBIAS, Rudolf. Psalm 42. „Otsekui hirv“; segak., orel; kirjast. Leuckart Leipzigis 1909, e. k. Tallinnas.
26. — „Kalevipoja“ aineil: a) Ballaad „... sest ilmaneitsist ilusast“; sopr., ork.; 12 m.; III; e. k. 1918 „Estonias“; käs. KKHS; b) Melodraama „Kalevipoja unenägu“; käs., ork.-partit MM.
27. — „Kyrie“, klav. ja ork. ning koorinoodid; käs. MM.
28. — „Noored sepad“ (G. Suitsu sõnad) — segak., ork.; 5 m.; partit. käs., koorinoodid ka trükitud.
29. — „Siiski, kõige kiustel“ (Freiligrathi sõnadele „Trotz alledem“), meesk., orel; kirjut. 1910 Helgolandil saarel; käs. KKHS.
30. — „Sealpool Jordanit“ oratooriumist — lõpulaul — segak., bass, ork.; III; esie. 1918 „Estonias“, partit. käs. MM.
31. — „Eks teie tea“ nelipühilaul („Wisst ihr denn nicht“) — väike ork., orel, meesk.; e. k. „Estonias“; kirjast. Leuckart Leipzigis 1909;
32. VEDRO, Adolf. „Eesti luulevaimu jõul“; segak., ork.; 7 m.; II—III; e. k. 1933 Tallinnas; ork., noodid käs. KKHS.; koorinoodid trükit. antoloogias „E. Lauluvara“ 1925.
33. — „Tants-fantaasia“ viiulisoolo ork-ga (ka klaverisaatega olemas), 12 m.; käsik. autoril.

V. KAMMERMUUSIKA (keelpilliorkestrile, kvartetid, triod, mitmesugused väikesed ansamblid jne.)

1. AAVIK, Johan Andante keelp. ork-le, 5 m.; I—II; e. k. 1929 „Estonias“; käs. autoril.
2. BRAUER, Evald. „Poeem“ — harf, keelp.-ork., —9 m.; II; esie. 1933 Tallinnas, käs. autoril.
3. — Süit, 4 jaos keelp.-ork. ja harfile; 20 m.; II; esie. 1934 Tallinnas, käs. autoril.
4. ELLER, Heino. Keelpillikvartett No. 1, liitosaline; 20 m.; III; esie. 1932 Tallinnas; käs. KKHS.
- 4a. — Keelpillikvartett No. 2; 20 m.; III; esie. 1933 Tallinnas; käs. autoril.
5. — Eleegia Peeter Ramuli mälestuseks, — keelp. ork-le; 8 m. III; esie. 1932 „Estonias“; käsik. autoril.
6. HERMANN, Otto. Palad keelpilliorkestrile: a) Menuett in C — e. k. 1917; b) Menuett in B — e. k. teadmata; c) Souvenir de Reval — e. k. 1922; d) Serenaad, ork. ja kandle — e. k. 1922; e) Andante — e. k. 1904; f) Intermezzo e. k. 1903. (Kõigi palade ettekande koht Tallinn, vaata ka märkus III. 24 järel).
7. KAPP, Artur. Kvintett keelpillidele (2 violaga) in cis; kirjut. 1918; 30 m.; III; mängit. Astrahanis ja Tallinnas; käs. KKHS.
8. — Pala metsasarve kvartetile — kirj. 1933; 6 m.; käs. autoril.
9. — „Hümn Kreuzwaldile“; segak., soolo, klav.; kirjut. 1902; käs. autoril.
10. KAPP, Eugen. Klaveritrio (vln., vc., piano); 25 m.; III; esie. 1932 Tallinnas; käs. KKHS.
11. KARP, Paul. Detsett puhkpillidele (kammerork.) 15 m.; esie. Tallinna Konservat. aktusel 1933; käs. autoril.

12. KRAUSE, Kristfrid. Keelpillikvartett in g, 4 osas; II; kaks osa e. k. 1932 Tallinnas, käs. autoril.
13. KÄND, Herman. „Mets kohas“ sopr. keelp. ork-ga; 5 m.; I—II; esie. 1929 Tallinnas; käs. autoril.
14. — „Öölaul“ keelp. ork-le; 5 m.; I—II; esie. 1929 Tallinnas; käs. autoril.
15. — „Luuletus Lümmadale“ keelp. ork-le; 8 m.; I—II; esie. 1930 Tallinnas; käs. autoril.
16. — Keelpillikvartett in e, 3 osas; I ja III osa keskm. rask., II — raskevõitu; käs. autoril.
17. LEEMETS, Volde mar. Keelpillikvartett in D, 3 osas; 40 m., II; esie. 1932 Tallinnas; käs. KKHS.
18. — Andante Re-mažööri kvartetist keelp. ork-le; 15 m., II; esie. 1934 Tallinnas; käs. autoril.
19. LEMBA, Artur. Hällilaul (berceuse) keelp. ork. harfiga; 4 m.; I; kirjast. Zimmermann Leipzig. Peterb. 1910. (Ka klav. seade olemas.)
20. — Klaveritrio in B, 4 osas; vln., vc., piano; 30 m.; II—III; esie. 1930 „Estonias“; käs. KKHS.
21. — Keelpillisekstett in C, 4 osas; 2 vln., 2 vlc., 2 viol.; 30 m.; II; esie. 1933 Tallinnas; käs. autoril.
22. — Keelpillitrio in A, 4 osas; vln., vla., v. c.; 30 m.; II; esie. Tallinna ringhäälingus; käs. autoril.
23. LÄTE, Aleksander. Keelpillikvartett in F, 4 osas; II; osalt Tartus e. k.; käs. KKHS.
24. OJA, Eduard. „Talveõine“ (J. Kärneri sõnad), vln., vc, piano, sopr.; 7 m.; II; esie. 1930 Tartus; käs. autoril.
25. — „Suurt Marit ja Pisikest Peetrit“, grotesk; sopr., ten., naiskoor, 2 flööti, 2 klarn., 1 tromba, klav. ja löökriistad; 5 m.; II—III; esie. 1933 Tartus; käs. autoril.
26. STROBEL, Chr. Keelpillikvartett in c, 4 osas; 20 m.; II; esie. Varssavis 1934; käs. autoril.
27. TAMVERK, Johannes. Fuuga in g, keelp. ork-le; 15 m.; II; esie. Tallinnas; käs. autoril.
28. — B-A-C-H keelp. ork-le; 10 m.; käs. autoril.
29. — Keelpillikvartett in d 3 osas; 30 m.; käs. autoril.
30. TUBIN, Eduard. Klaverikvartett ühes osas (vln., vla., vc., piano); 25 m.; esie. Tartus; käs. autoril.
31. VIRKHAUS, Adalbert. Keelpillikvartett in g, 4 osas; 20 m. II; osalt e. k. Tartus; käs. autoril.
32. VÖRK, Enn. Keelpillikvartett in g, 3 osas; 25.; II; e. k. 1927; Tallinnas; käs. KKHS.
33. — Rapsodia viiulile keelp. ork-ga (ka klaverisaade olemas), käs. autoril.

Ülevaade Eesti muusikaasutistest, -ettevõtetest, -tegelastest.

Koostanud hillar Sakaria.

I

A. Riiklikud administratiivasutised.

1. HARIDUS- ja SOTSIAALMINISTEERIUMI TEADUSE- ja KUNSTIOSAKOND. Direktor: G. Ney. Sekretär: J. Laurisson. — Aadr.: Tallinn, Tõnismägi 11.

Hasomini T. ja K. Osakonna ülesandeks on: kõrge na hariduse, teaduse, kunsti ja kirjanduse edendamine; kunsti-asutiste, kunstikoolide, rahvamajade, muuseumide, arhiivide ja muinsus-asjanduse üldkorraldamine. Kultuurkapitali valitsemine.

2. KULTUURKAPITALI NÕUKOGU. Esimees: Haridus-sotsiaalminister. Liikmed: üks Vab. Val. esindaja Valitsuse määramisel ja 4 riigikoguliiget Riigikogu määramisel: A. Anderkopp, O. Gustavson, J. Soots, C. Schilling, — neli tuntud kultuuritegelast Vab. Val. määramisel: J. Kõpp, K. Konik, J. Uluts, — neljas koht vakantne, alaline referent: G. Ney, — sekretär: A. Kurvits, — asjaajaja-raamatupidaja: Piilbaum. — Asub Hasomiai juures.

Kultuurkapitali nõukogu vaatab läbi Kultuurkapitali eelarvet, üksikute sihtkapitalide aruanded ja eelarved, selgitab toetuste tarvilikkust, teostab Kultuurkapitali üldist valitsemist.

3. ESTI KULTUURKAPITALI HELIKUNSTI SIHTKAPITAL. Valitsuse koosseis: 4 E. Akadeem. Helikunsti Seltsi esindajat — A. Kapp, Th. Lemba, J. Paulsen, A. Vedro; 4 E. Lauljate Liidu es. — E. Aav, J. Aavik, V. Nerep, E. Ruber; Tallinna Konservatooriumi es. A. Topman; Tartu Kõrgema Muusikakooli es. H. Laksberg, — kes on valitud kaheks aastaks. Juhatus: J. Aavik — esim., Th. Lemba — abiesim., A. Vedro — sekretär, E. Ruber — laekur. — Asjaajaja: D. Raudsepp. — Aadr.: Tallinn Konservatoorium.

Eesti Kultuurkapitali mõte algatati juba 1919. a. 1921. a. hakka kaski riik Kultuurkapitali heaks maksu võtma iga isiklikuks tarvituseks müüdud piiritus: toobi eest kuni 18. veebr. 1925, mil hakati Kultuurkapitali heaks maksu võtma E. K. seaduse põhjal, mis avaldatud Riigi Teatajas Nr. 27/8—1925 a.. Selle seaduse järgi on E. K. ülesandeks: luua, ülal pidada ja toetada asutisi, mille ülesandeks on teaduse või kunstide edendamine, tutvustamine ja populariseerimine, kunstilise hariduse andmine, rahvahariduse tõstmine ja kehakultuuri arendamine; — teostada ja toetada teaduslikke, kunstilisi ja rahva kehakultuuri arendavaid ettevõtteid; — toetada kultuurtegelasi, kellel oma erialal silmapaistvad teened, samuti ka surma puhul nende perekondi; — toetada isikuid, kes teaduse, kirjanduse või teiste kunstide alal andekust ning edasipüüdmist avaldanud ja oma erialal täiendamist vajavad; — toetada asutisi ja ettevõtteid, mille ülesandeks on rahvuskultuuri tegelaste jäädvustamine.

Tulusid saab E. K. maksudest alkoholistelt jookidelt, tubakalt, lõbustusasutistelt ja välispassidelt. Laekuvad summad jagunevad kahte võrdsesse ossa: 50% läheb E. Kultuurkapitali kuuele osale sihtkapitalile (kirjanduse, helikunsti, kujutatavate kunstide, näitekunsti, kehakultuuri ja ajakirjanduse sihtkapitalile), 50% jääb Vabariigi Valitsuse käsutada eriti neil aladel, millel oma sihtkapitale ei ole, kuid ka sihtkapitalide aladel. — Sihtkapitalivalitsused koostavad 2 korda aastas eelarved toetuste kohta, mis kevadel ja sügisel jagamisele tuleksid; eelarved kontrollib, täiendab või kärbib E. Kultuurkapitali nõukogu, kes nad siis kinnitamisele Vabariigi Valitsusele esitab.

1925. a. kuni 1.IV.1932. a. on E. Kultuurkapitalist antud toetusi kokku Kr. 2.835.826,57, selles summas on E. K. Helikunsti Sihtkapitali toetusi Kr. 333.373,91 ja Vab. Valitsuse summasid üldse Kr. 1.063.744,54, milles sisaldub ka helikunsti toetusi. Pääle selle on Hasomni riigi eelarve korras hankinud helikunsti alal toetusi 1925 a. — 1931 a. kokku Kr. 269.000.—, viimases summas ka Tallinna konservatooriumi ehituskulused. Muide, iga sihtkapitali juure on asutatud „alusvara fond“ kinnisvarade omandamiseks.

Seadusi ja määrusi E. K. kohta jrgm. Riigi Teatajais: NrNr. 27/28, 87/8, 109/10—1925; 39—1926; 113—1927; 90, 95, 104—1928; 30, 32—1929; 14, 46—1930; 44—1931; 33—1933 — Statistiline ülevaade H. Reimanilt „E. Statistika Kuukirjas“, Märts 1932.

B. Muuseumid, noodi- ja muusikaraamatukogud.

1. EESTI RAHVA MUUSEUM: a) Etnograafilised kogud sisaldavad ka kollektiooni rahvapille. Direktor: F. Leinbok. Aadr.: Tartu, Raadimõis. Avatud (peale esmasp.) igapäev kl. 12—14; b) Eesti Rahvaluule Arhiivi Rahvaviiside kogu. Rikkalik kogu eesti laulu- ja pilliõule ja vastavaid programme ühes seletustega. — Juhataja: Dr. O. Loorits; asjaajaja: H. Tampere. Aadr.: Tartu, Aia t. 44. Avatud äripäev. kl. 9—15; c) Eesti Arhiivraamatukogu. Sisaldab peaaegu kõiki seni ilmunud eesti raamatuid, seega ka eesti muusikakirjandust. — Juhataja: R. Antik. Aadr.: Tartu, Aia t. 44. Avatud äripäev. kl. 9—15.

Samas asuvad ka: arhiivraamatukogu ajakirjandusekogu kustutamisel hädavajaline „Eesti Biograafia Asutis“ (juhat.: O. Urgart) ja ka muusikaajaloolist materjali sisaldav „Eesti Kultuurilooline Arhiiv“.

E. R. Muuseumi arhiivide kirjeldusi ja teateid leidub E. R. M. aruannetes-aastaraamatutes ja eriti „Õpet. Eesti Seltsi Kirjades, I.“ — „Vanavara vallast“.

2. MUUSIKAMUUSEUM. — Ülalpidaja: Muusikamuuseumi Ühing. — Juhataja: A. Pulst. Aadr.: Tallinn, Konservatoorium. Avatud: pühap., teisip., neljap. kl. 12—14. Pääsmed: 10 snt, õpil. ja sõdur. 5 snt. Muusikamuuseum on välja kasvanud Tallinna Eesti Muuseumi „Peeter Süda toast“ ja rahvapillide kogudest; lisandeid saadi Pärnu Muuseumilt, Kujut. Kunst. Sihtkapitalilt. E. Lauljate Liidult ja eraisikutelt. Ametlikult avati muu-

seum 1. III 1934. Kogud jagunevad nelja ossa: pillikogud (rahvuspille 70 tk, rahvusvahelisi pille); laulikute-pillimeeste mälestusesemeid; helikunstnikkude mälestuskogud (m. s. ka helitööde käsikirju — 29 tk.); mälestusesemeid laulupidudest (106 e.). Kokku 400 numbrit, peale selle esemeid ja arhiveeale laos. Asjahuvilised toetagu muuseumit esemete annetamisega või deponeerimisega: kogumisetööd jätkatakse plaanikindlalt.

3. KULTUURKAPITALI HELIKUNSTI SIHTKAPITALI poolt omandatud eesti algupäraste helitööde käsikirjade kogu. Aadr.: Tallinn, Konservatoorium.

4. TALINNA LINNA KESKRAAMATUKOGU MUUSIKAKIRJANDUSE OSAKOND. — Juhataja: A. Sibul. Aadr.: Tallinn, Vabaduse pst. 1. Avatud äripäev. kl. 13—20.

Raamatud ja noodid laenutatakse maksuta, müüduka tagatise vastu. Trükitud laenutingimused ja nimestikud saadaval.

MUUSIKAKIRJANDUSE KOGUD: a) Tallinna Konservatooriumil, b) Tartu Kõrgemal Muusikakoolil, c) E. Lauljate Liidul, d) teistel vastavatel seltsidel ja eraisikutel.

C. Kontserte korraldavad asutised.

Ooper, operett, teatri- ja seltsiorkestrid, oratooriumiseltsid jms.

1. „ESTONIA“ (ülalpid. — „Eesti Selts Estonia“): a) teater — sõnalavastused; operett; ooper; tantsulavastused R. Olbrei, muusikajuhid: R. Kull, V. Nerep. — b) 50-liikm. sümfooniaorkester (juh. R. Kull), c) Estonia Muusika osakond „E. M. O.“ — 130-l. segakoor (juh. prof. J. Aavik, esimees E. Ruber). Teatri direktor P. Olak, — talitusjuht: E. Vöölmán.

Aadr.: Tallinn, Estonia pst. 6. — Samas on „Estonia“ kontsertbüroo.

Kavakindlalt „Estonia“ korraldab: operetietendusi a. 1909 alates, sümf. kontserte a. 1913, ooperit a. 1919, balletti a. 1926 alates. (Kutseline teater töötab 1906. aastast, olles arenenud asja-armastajate truppidest, mis töötasid seltsi juures a. 1871—1876 ja 1894—1906).

Præguses hoones (ehit. Arm. Lindgreni kavandite järgi) töötab „Estonia“ 1913. aastast. Teatrisaal on üle 1000 ja kontsertsaal 986 istekohaga, — peale selle kolm väiksemat saali, neist „Sinine saal“ üle 350 istekohaga. Kontsertsaalis A. Terkmanni ehit. 3 manuaaliga orel. — Üür: kontsertsaali eest 70—100 kr.; „Sinise saali“ eest 10—30 kr.

2. „VANEMUINE“ (ülalpid. „Vanemuise Selts“): a) teater-sõnalavastused, ooper-operett. b) „Vanemuise Muusika Osakond“: 120 l. segakoor; 25-liikm. suveorkester. — Muusikajuhid: J. Simm, E. Tubin. Tantsurühma juhid: R. Rood ja pr. T. Kapper. Direktori k. t. A. Simm, — talitusjuht: H. Stukis. Aadr.: Tartu, Aia 6.

Esimeste eestikeelsete näitemängudega katsetati „Vanemuises“ juba 1870. a. 1878. a. alates hakkas kavakindlaid etendusi korraldama A. Viera, kelle juhatusel 1883—1903 Vanemuises ka eestikeelseid laulumänge ja operette lavastati. Uue seltsihoone (Arm. Lindgreni kavand) valmimisel a. 1906 avati kutseline teater ja asutati muusikaosakond.

Teatrisaalis 738 istekohta, rõdul 100 istek. — Üür: kontserdiks 100 kr., etenduseks 120 kr.

3. „ENDLA“ (üalp. „Endla Sel's“): a) teater sõnalavastused ja operett, — muusikajuht: G. David; b) muusikaosakond („ESMO“) 70 l. segakooriga, juh. P. Laja. — Direktor: näitejuht Ed. Lemberg — talitusjuht: H. Jürgen. — Aadr.: Pärnu, Rüütli 42.

„Endla“ teater muutus kutseliseks uue teatrihoone (ehit. ark-id Jung, Hellat ja Wolffeldt) valmisaamisel 1911. a. — Saalis on 610 istekohta. — Üür: kontserdiks 25 kr., etenduseks 40 kr.

4. „UGALA“ (üalp. „Teatriselts Ugala“): teater asut. kutselisenal 1920. a. — sõnalavastused, operett, ooper, — muusikajuht B. Kursk, tantsujuht: I. Urbel. — Direktor: näitejuht A. Meering, — talitusjuht: O. Härm. — Aadr.: Viljandi, Tallinna 5.

5. „NARVA TEATER“ (üalp. k/s. „Võitleja“): a) teater — sõnalavastused ja operett (viimane 1922. a. alates), näitejuhid F. Pettai, Rix Kuljus; 15-liikm. orkestri juht: Leop. Vigla, — tantsujuht: Adja Kuljus; — b) muusikaosakond 50-l. segakooriga, juh. R. Ulm. — Direktor: A. Liegus. — Aadr.: Narva, Joala 25/27.

Saalis 550 istekohta. Üür: kontserdiks 20—25 kr., etenduseks 30—35 kr.

6. TEATRISELTSID, kes ka kontserte ning operette korraldavad:

a) „Kuresaare Teater“ (üalp. daja: Kuresaare Eesti Selts). Muusikajuht: Joos. Aavik. — Aadr.: Kuresaar, Kurbemangu 15.

b) Eesti Selts „Kannel“. Näitejuht: E. Bergman. — Aadr.: Võru, Liiva 13.

c) „Säde Selts“. Seltsi juures tegutsevad: a) Teatriühingu näitlejasrühm; b) keelpilli- ja puhkpilliorkestrid, juh.: R. Kivimägi. — Aadr.: Valga, Vabaduse 6.

Selts korraldab juunist septembrini aiakontserte. Saali üürihinnad: etenduseks 25—35 kr., kontserdiks 15—25 kr.

7. TALLINNA TÖÖLISMUSIKA ÜHINGU: a) 40-liikm. puhkpilli- ja 50-liikm. sümfooniaorkester — juh. N. Goldschmidt; b) 80-liikm. segakoor ja 40-liikm. meeskoor — juh. P. Tammeveski. c) 20-liikm. mandoliiniorkester — juh. J. Turgan; d) keelpillikvartett — A. Jakobi ja E. Neuman — vln., R. Merkulov — vla., J. Johani — vl.c. — Aadr.: Tallinn, V. Pärnu m. 31.

8. TALLINNA EESTI KAMMERMUSIKA SELTS: a) 33-liikm. keelpilliorkester (juh. A. Udrik); b) keelp.-kvartetid: R. Romulus I v., V. Ahlmann II v., K. Krause vla., K. Riiskamp vl.c.; J. Krastin I v., N. Kuut II v., E. Neuman vla., A. Rose vla.; V. Pikk I v., V. Ahlmann II v., A. Udrik vla., A. Sinisoff vl.c., — ja teised ansamblid. — Aadr.: Tallinn, S. Tartu m. 33.

9. REVALER VEREIN für KAMMERMUSIK: a) keelpilliorkester (juh. prof. J. Paulsen); b) keelpillikvartett, trio j. t. ansamblid. — Aadr.: Tallinn, Pikk 22.

10. EESTI AKADEEMILISE HELIKUNSTNIKE SELTSI: a) keelpillikvartett — R. Palm I v., H. Laan II v., A. Saet vla., A. Karjus vl.c.; b) puhkpillikvintett: — E. Bauer — flööt, M. Prokofjev — oboe, B. Lukk — klarinet, A. Kõhelik — korno, L. Ernits — fagott; klaveril — P. Pressnikoff. — Aadr.: Tallinn, Konservatoorium.

11. KEELPILLIKVARTETID ja MUUD ANSAMBLID enam-vähem kindla koosseisuga:

a) Tallinna „Estonia“ orkestri kvartett: H. Schütz IV., R. Mill II v., A. Udrik v.l., K. Bachblum (†).

b) Tartu Helikunsti Seltsi kvartett: E. Turgan I v., Mursak ehk P. Toom — II v., Meos v.l., M. Sladkin v.l.c., klaveril: O. Roots ehk L. Milk.

c) Narva keelpillikvartett (kujunemisel): R. Siik I v., Nõmtak II v., G. Tšepurin v.l., H. Jakobson v.l.c.

d) Viljandi Helikunstiseltsi kammermuusika ansamblid: I rühm — A. Kõrb klav., A. Jonasse viiul, V. Peterson v.l., A. Helmersen v.l.c., A. Tõnisson c. b.; II rühm — A. Pung v.l., Ohtla v.l., A. Härm v.l.c. —

(Andmeid osalt A. Vedro artikli põhjal „10. Laulupeo Albumis“).

12. TALLINNA JAANI KIRIKU ORATOORIUMIKOOR (150 liikm.) — juh. U. Topman. (Asut. 1927 a.)

13. „CANTANTE DOMINO!“ segakoor (85 liikm.) — juh. E. Vörk (asut. 1927 a.). Tartus, Ülikoolikiriku juures.

14. TALLINNA KONSERVATOORIUMI SÜMFOONIAORKESTER (50 l.), juhataj.: prof. J. Paulsen.

15. RIIGI RINGHÄÄLINGU ORKESTER, juhataj.: Rud. Palm. — Aadr.: Tallinn, Estonia teatrimajas.

Riigi Ringhääling on asut. 1934. a. riigi ettevõttena, eriseaduse alusel (Riigi Teatajas No. 52/1934). Direktor kol. Fr. Olbrei. Direktori (juhataja) tegevust määrab ja kontrollib 5 aastaks V. Valitsuse poolt Teedeministri ettepanekul kinnitatav nõukogu, kelle ülesandeks on muides ka saatekava põhijoonte määramine. Nõukogu liikmed: K. Jürganson, A. Keller, K. Terras, H. Vörk.

D. Muusikakirjandus, — arvustus, — informatsioon.

1. EESTI LAULJATE LIIDU MUUSIKALEHT. Väljaandj.: Eesti Lauljate Liit. Päätoimetaja: prof. Juhan Avvik. Tegev ja vastutav toimetaja: Ed. Visnapuu. Toimetuse kolleegium: A. Loo-rits, E. Reining, R. Ritsing, A. Üksip. — Toimetuse ja talituse aadr.: Tallinn, Lai t. 7. Asutatud 1924 a., illustr. kuukiri. E. L. Liidu häälekandja, mis teenib ka üldiseid muusikalisi huve, — toob kavakindlalt artikleid ka teatri alalt.

2. AJALEHED, AJAKIRJAD enam-vähem alaliste muusika-arvustajatega: 1. Eesti Kirik, Tallinn (käsitab kirikumuusika-küsimusi, referendid: prof. A. Topman, A. Siik). — 2. Eesti Kirjandus, Tartu (käsitab mööda minnes ka uudisi eesti muusikirjanduse alalt). Kaast. R. Päts j.t. — 3. Looming, Tartu (J. Zeiger j.t.). — 4. Postimees, Tartu (K. Leichter, R. Päts, R. Jõks j.t.). — 5. Päevaleht Tallinn (prof. Th. Lemba j.t.). — 6. Rahva Sõna, Tallinn (O. Kurmiste j.t.). — 7. Revalsche Zeitung, Tallinn (O. Greifenhagen, E. Hunnius). — 8. Sakala, Viljandi. — 9. Uudisleht, Tallinn (Ed.

Visnapuu). — 10. Vaba Maa, Tallinn (prof. A. Lemba j.t.). — 11. Vaba Sõna, Tartu (E. Roos). — 12. Vesti Dnja, Tallinn (R. Essen).

3. INFORMATSIOON:

- a) Õpetatud Eesti Seltsi Eesti Filoloogia ja Ajaloo aastaülevaated. Ilmuvad üks kord aastas. Ülevaated muusikakirjandusest toimetab dr. E. Arro, Tartu.
- b) „Musikbibliothek Peters'i“ (Leipzigis) kaastööline eesti muusikakirjanduse alal: H. Sakaria, Tallinn.
- c) Saksa ajakirjade „Die Musik“, „Signale f. d. musikalische Welt“ ja teiste kaastööline ka eesti muusika alalt: Gerhard Krause, aadr.: Danzig, Seifengasse 9.
- d) Läti muusika ajakiri „Muzikas Apskas“ (Riias). Eesti muusika referent Riho Päts, Tallinn.
- e) Soome muusika ajakiri „Musikkitieto“ (Helsingi). Eesti muusika referent Riho Päts, Tallinn.

II

Muusikaharidus.

1. TALLINNA KONSERVATOORIUM. Ülalpidaja: „Tallinna Konservatooriumi Selts“. — Kõrgeim juhtiv organ, kelle kaudu konservatooriumi kontakti peab Hasomininga, on ta hoolekoguga „Tallinna Konservatooriumi Seltsi“ juhatuse näol, kuhu *ex officio* kuulub ka konservatooriumi direktor, kes kooli tegevust juhib ühes oma abilis(t)ega — inspektori(te)ga koostöös konservatooriumi kunstinõukoguga, kuhu kuuluvad kõik õppejõud. Direktor: prof. J. Aavik (kõnet.: kl. 11—13); inspektor: van. õpet. J. Vaks (kõnet.: 9—11; 15—16); asjaajaja: D. Raudsepp (kantsleleitunnid kl. 9—13; 16—18). — Aadr.: Tallinn, Lasteaiaplats. ¹ Telef.: 437—04.

Asutatud 1919 a. kõrgema muusikakoolina, 1923. a. töötab Tallinna Konservatoorium muusikaakadeemiana praeguse nime all, Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud põhimääruste alusel.

Tallinna Konservatoorium on kõrgem eraõppeasutus, mille ülesandeks on anda täielikku haridust heli- ja lavakunsti alal ja viia heli- ning lavakunst rahva keskele. Keskkooli eelharidusega konservatooriumi kasvandik, kes on teinud vastavad obligatoorsed kursusteeksamid ja avaliku lõpueksami valitud eriaines, tunnustatakse konservatooriumi lõpetanuks valitud erialal helikunsti diplomaadiga. Isikud, kel on vähemalt 6-kl. algkooli üldharidus, omandavad umbes samadel tingimustel konservatooriumi lõputunnistuse, kusjuures aga eriaines nõudmised ei ole vähemad kui diplomisaajail. — Õppetegevus jaguneb kahte semestrise: 1. IX—20.XII ja 8. I—1.VI, — õpilaste vastuvõtmine toimub sügisel

¹ Konservatooriumi saal (200 istekohta) on üüritav, hind: 15—25 krooni.

erandlikult ka II semestri alul. vastavate katsete põhjal kandi-
daadi andekuses ja võimetes. —

Õppimine kontsentreerub eriosakondades, kus õpilased valmis-
tatakse teatud erialaladele, peale selle kuulates obligatoorseid üld-
aineid ehk -kursusi. Eriosakoonad on järgmistel aladel: 1) eri-
teooria ja kompositsioon: prof. A. Kapp, prof. J. Aavik; 2) klaver:
prof. A. Lemba, prof. Th. Lemba, van. õpet. S. Antropoff van. õpet. H. Viitol-Mohrfeldt, van. õpet. E. Norman-
Raudkats; 3) orel: prof. Topman, abiõppejõud: H. Oberg;
4) laul: van. õpet. A. Arder, van. õpet. A. Tamam, van. õpet. L.
Hellat-Lemba, õpet. H. Einer; 5) viiul: prof. J. Paulsen, van.
õpet. A. Pappmehl; 6) tšello: prof. R. Bööcke; 7) kontra-
bass: van. õpet. A. Vedro; 8) metsasarv: õpet. A. Kõhelik;
9) trompet: van. õpet. J. Vaks; 10) tromboon: van. õpet.
R. Kull; 11) oboe: õpet. M. Prokofjev; 12) klarnet: van. õpet.
B. Lukk; 13) saksofon: van. õp. B. Lukk; 14) flööt: van.
õpet. A. Schutinsky; 15) fagott: ajut. tunniandja A. Kirikal;
16) harf: õpet. S. Valk-Bogdanovsky; 17) keskkooli laulu-
ja muusikaõpetajate ettevalmistamise klass —
ajutiselt suletud; 18) lavakunsti osakond — kujunemisel,
iseseisvalt ei tööta: ooperiansambli — alal õpetab prof.
J. Aavik ja lavapraktika alal — H. Kompus.

Erilisaained on: orkestri juhtimine (2-aastane kursus
soovijaile): prof. J. Paulsen; koorijuhtimine ja improvi-
satsioon (oreliõpilastele): prof. A. Topman; — itaalia keel
— õpetab R. Böläu, diktsioon ja deklamatsioon —
õpetab F. Moor (lauluõpilastele).

Kõigile sunduslikud on obligatoorne klaverikursus
(4—6 aastat): van. õpet. A. Jentson, van. õpet. M. Visnapuu ja
õpet. S. Lemba; solfedžo, elementaarne teooria, muu-
sikadiktaat, akkordide tundmine (kokku 3 aastat):
õpet. A. Krull ja van. õpet. G. Reder; harmooniaõpetus (I
harm.): õpet. A. Krull; II harmooniakursus (diplomikandidaati-
dele) van. õp. A. Vedro; üldine vormiõpetus ja instru-
mentideõpetus: van. õp. A. Vedro. Diplomikandidaatidele
üldsunduslikud on veel: muusikaajalugu (prof. A. Topman)
ja kunstide ajalugu ühes esteetikaga (van. õpet. H.
Kuusik).

Õppemaks semestris: kompositsiooni-, klaveri-, viiuli-, orel-,
laulu- ja harfiosakonnas a 60 kr., tšelloosakonnas 45 kr., puhkpil-
lide osakondades á 35 kr.

Obligatoorsete ainete eest lisamaksu ei võeta. Eraldi obliga-
toorseid aineid kuulaja maksab semestris 30 kr., vabakuulajad
(klaveri, laulu, viiuli alal) maksavad 90 kr. sem.-

Õppeaja kestus keskmiselt 5 (näit. puhkpillide ja laulu alal)
kuni 10 aastat (näit. algajaile klaveri ja viiuli alal).

Konservatooriumil oli 1933/34 õppeaasta lõpul 333 õpilast 16
eri- ning 18 obligatoorses klassis, ja 34 õppejõudu: professoreid —
7, vanemaid õpetajaid — 14, õpetajaid — 9 ning tunniandjaid — 4.
1934. a. sügiseni oli lõpetanud Tallinna Konservatooriumi 234
isikut (eksternid ühes arvatud), järgmistel erialadel: komposit-

sioon — 28, keskkoolilaulu- ja muusikaõpetajate ettevalmist. klass — 26, orel — 22, klaver — 73, laul — 38, viiul — 18, tšello — 5, tromboon — 2, klarnet — 4, flööt — 3, metsasarv — 8, trompet — 3, kontrabass — 2, oboe — 1, saksofon — 1.

2. TARTU KÕRGE MUUSIKAKOOL, Ülalpid. „Tartu Helikunsti Selts“. — Direktor: H. Laksberg; sekretär: J. Puusild. Aadr.: Tartu, Lossi 15. Telefon 3—08.

Asutatud Eesti Helikunsti Seltsi poolt 1919. a., registreeritud praegusel kujul (konservatooriumi lõpueksamile üldiselt ettevalmistava asutisena) 1927. a. Töötab 8 osakonda umb. 140 õpilasega: kompositsiooni-, klaveri-, orel-, laulu-, viiuli-, tšello, klarineti ja trompetiosakond. Osakonnad jagunevad: ettevalmistus-, alg-, kesk- ja kõrgemaks kursuseks. Kursused osastuvad astmeiks. Klaver-, viiuli- ja tšello-osakonnas on 10, kompositsiooni- ja orel-osakonnas 8, laulu-, klarneti-, ja trompeti-osakonnas 6 astet. Astme õppekava läbitöötamine vältab keskmiselt üks aasta.

Kõrgemal kursusel jagunevad osakonnad (väljaarvatud kompositsiooni osak.) harudeks ja nimelt: üldhariduslikuks, kutsemuusikute, pedagoogiliseks ja solistharuks. Harud on ülesandele vastavalt erisuguste õppeainetega.

Eriainete õpetajad: kompositsiooni alal Heino Eller; klaveri alal — Adele Brosse, Irmgard Kraut, Leonid Milk ja Olav Roots; orel — Jõhannes Kärt; laulu — Rudolf Jõks ja Angelina Mahotina; viiuli — Evald Turgan, tšello — Mendel Slatkin; klarneti (puu-puhkpillide) — Artur Ojasson ja trompeti (vaskpuhkpillide) — Jüri Niksman.

Üldainete õpetajad: Üldine muusikateooria ja solfedžo — O. Roots; harmoonia, instrumentimis- ja vormiõpetus — H. Eller; akustika, muusikaajalugu, esteetika — H. Laksberg; üldklaver — J. Adamson ja L. Kurko; üldviola — E. Turgan; kooslaul — R. Jõks ja A. Mahotina; koosmäng — H. Eller, I. Kraut ja E. Turgan; orkestrijuhataja — O. Roots.

Õpilasiks võivad olla mõlemast soost isikud, kellel on sellekohased muusikalised eeldused ja vähemalt algkooli esimese klassi kursusele vastav haridus. Kooli lõpetajailt nõutakse vähemalt 6-klassilise algkooli haridust. Pedagoogilisse haru võetakse vastu ainult neid kõrgema kursuse õpilasi, kes on lõpetanud keskkooli täieliku kursuse.

Vastuvõtmise eksamid on sügissemestril septembrikuu esimesel nädalal ja kevadsemestril jaanuarikuu teisel nädalal.

Sisseastuda-soovijal tuleb täita kooli kantseleist saadav sooviavaldusleht ja see ühes vanuse- ja haridustunnistusega ning kahe näopildiga sisse anda hiljemalt vastuvõtmise katsete eelpäeval. Sisseastuda soovijaid tasuvad sooviavalduse esitamisel sisseastumismaksu 2 krooni 50 sendi suuruses. Õppemaks on 40 krooni semestris.

3. G. KAPP-RUCKTESCHELLI ERAMUUSIKAKOOL. (Räg. 1929 a., ülalpidaja ja juhataja G. Kapp). Õpetajad: klaver — G. Kapp-Ruckteschell; viiul — A. Pappmehl; laul — Jenny Simon, prof. N. Sternberg; teooria — K. Krause; tšello — A. Karjus. Aadr.: Tallinn, Vene 16.

4. NARVA MUUSIKAKOOL. (Registr. 1931 a., ülalpid. P. Penna). — Narva, Vabaduse 23.

6. VALGA ERAMUUSIKAKOOL. Juhataja: H. Valdman. Õpetajad: klaver — E. Kuusk; viiul — E. Turgan; laul — Gr. Milk-Barrot; teooria — H. Valdman. — Aadr.: Valga, Vabaduse 6.

5. NARVA MUUSIKASTUUDIO. (Ülalpid. E. Schütz). — Narva, S. Aguli 52.

7. ELLA HIRSCHI ERAMUUSIKAKOOL. (ülalp. ja juh. E. Hirsch). Õpetajad: klaver — E. Hirsch; viiul: A. Papmehl; teooria: V. Jakobson. — Aadr.: Tallinn, Linda 4—3.

8. NIINA MURRIK-POLONSKY KLAVERISTUUDIO. (Reg. 1933 a., ülalpid. ja juhat. N. Kukk). Õpetajad: klaver — N. Kukk, Hilja Reiman; teooria — S. Laur, A. Vedro. — Aadr.: Tallinn Tõnismägi 7.

9. KÕSTRITE ja ORGANISTIDE KUTSEKSAMID. Ev.-lut. Konsistooriumi juures. Eksamikomisjoni esimees: h-ra piiskop; — asjaajaja: O. Villa. Aadr.: Tallinn, Kiriku 8.

III

Üldise iseloomuga seltsid.

1. EESTI AKADEEMILINE HELIKUNSTNIKE SELTS. Asut. 1924. a. Esim.: prof. A. Kapp, sekr.: R. Päts. — Aadr.: Tallinn, Konservatoorium.

Andmeid seltsi iseloomust ja tegevusest leidub käesolevas almanakis teisel kohal ilmuvas artiklis.

2. TARTU HELIKUNSTNIKE SELTS (endine „Muusikalise Hariduse ja Kultuuri Edendamise Selts“, asut. 1923. a.). Esinaine: M. Herman, sekr.: A. Ojasson. — Aadr.: Tartu, Lossi 15.

Tartu Kõrgema Muusikakooli ülalpidaja, — on korraldanud 2 suvemuusikahooaega „Vanemuises“ 1928—29, 5 talvist sümfooniakontserti, 8 kammermuusikaõhtut, 4 solistkontserti, Händeli „Judas Makkabäuse“ ettekande ja M. Hermanni ja J. Aaviku juubelkontserdid. Välja andnud 1929. a. ajakirja „Eesti Muusika Kuukiri“ (4 vihku).

3. TARTU AKADEEMILINE HELIKUNSTI SELTS. Asut. 1931.a., Tartus.

4. PÄRNU HELIKUNSTI SELTS. Registr. 1921. a. Seltsi juures töötab 60-liikmeline meeskoor, juh.: H. Meri, Pärnu, Võimlemise 6.

5. VILJANDI HELIKUNSTI SELTS. Asut. 1929. a. Seltsi juures töötab 60-liikm. meeskoor, juh.: H. Zirnask.

6. VALGA KUNSTISELTS. Asut. 1923. a. Seltsi juures töötab 60-l. segakoor, juh.: Fr. Klement. — Aadr.: Valga, Petseri 7.

7. TALLINNA EESTI KAMMERMUUSIKA SELTS. (Asut. 1923. a.) Juhatus: J. Sepp (esim.), A. Kuut, A. Ahlmann, K. Riisikamp, A. Sinisoff. — Aadr.: Tallinn, S. Tartu 33.

Selts korraldab perioodiliselt kinniseid muusikaõhtuid ja vähemalt kaks avalikku kontserti aastas.

8. REVALER VEREIN FÜR KAMMERMUSIK. (Asut. 1887. a.) Auesim.: parun A. Rosen. — Tallinn, Pikk 22.

9. TALLINNA TÖÖLISMUUSIKA ÜHING. (Asut. 1929. a.) Esim.: A. Rei. — Aadr.: Tallinn, V. Pärnu 31.

10. PÄRNU TÖÖLISMUUSIKA SELTS. (Asut. 1930 a.), Pärnu.

11. TAPA TÖÖLISMUUSIKA ÜHING. (Asut. 1930. a.). Tapa.

12. TALLINNA KONSERVATOORIUMI ORELIKLASSI MUUSIKATEADUSLIK ÜHING „COLLEGIUM MUSICUM“. (Asut. 1929 a., reg. 1932 a.) Esim.: J. Hiob, sekr.: H. Ulman. — Aadr.: Tallinn, Konservatoorium.

Korraldab kirikumuusikaõhtuid, muusikateaduslikke loenguid ja ettekandeid ringhäälingus (prof. A. Topmani juhatusel).

13. TALLINNA KUNSTIKLUBI. (Asut. 1932. a.) — Esim.: A. Antson. — Tallinn, Aia 12.

14. TARTU KUNSTI ja KIRJANDUSE KLUBI. (Asut. 1933. a.). Sekretär: J. Kitzberg. Aadr.: Tartu, „Postimehe“ toimetus.

IV

Eriiseloomuga või -sihiga seltsid j. m. (vt. ka III).

1. EESTI LAULJATE LIIT. (Asut. 1921. a.). Liidu esimees: prof. J. Aavik; büroo juhataja: R. Saving. Liiduhäälekandja: kuu-kiri „Muusikaleht“. Juhtivad organid: volikogu seltside esindajaist, nõukogu, juhatus ja revisjonkomisjon. — Liidu juures töötavad: meeskooride seksioon — juhat.: J. Reinthal, puhkpillide s. — juh.: J. Vaks. — Büroo aadr.: Tallinn, Lai 7.

E. L. Liidu eesmärk on arendada eesti koorilaulu ja mängu, tõsta rahvahulkade üldist muusikakultuuri ja kasvatada rahvuslikku ühistunnet. — Selleks korraldab ta laulupidusid, kursusi j.s.m.

Liidu liikmeks on 277 laulukoori ja 98 puhkpillikoori, üle 10840 liikmega. Liidul on maakondade järgi 7 osakonda: Järva-Pärnu-, Saare- Tartu-, Viljandi-, Viru-, Võrumaal, kohapäälsete juhatustega. Nende ja veel teiste kooride resp. muusikaseltside aad- resse saab Liidu büroolt. (Vaata ka „X üldlaulupeo juht“!) Puhkpillikoore on Liidu juures registreeritud ligi 350. — Eestis töötavate laulu- ja mängukooride koguarv (siinhulgas ka kiriku- koorid) ulatab oletatavasti üle 1000.

2. EESTI EV.-LUTERIUSU KIRIKUMUUSIKA SEKRETARI- AAT. (Asut. 1931 a.) Kollegiumi esimees: prof. A. Topman; sekre- tär: A. Siik. Häälekandja nädalaleht „Eesti Kirik“. — Tallinn, Kiriku 8.

Asub E. ev.l. Konsistooriumi juures. Tema algatusel on kuju- nemas koguduste (vaimulikkude) kooride liit üle 100 kooriga. Lut- kirikuid on Eestis 145, abikirikuid 40, palvemaju 157. — Kirjastab

vaimulikku noodikirjandust, korraldab kirikumuusikategelaste kursusi.¹⁾

3. SAKSA LAULJATE LIIT EESTIS, Tallinnas, Pikk 22.

Üldse on Eestis saksa lauluseitse 9: Tallinnas, Tartus, Kuressaares, Pärnus Narvas.²⁾

4. EESTI TÖÖLISMUUSIKA LIIT. (Asut. 1930 a.) Esim.: A. Rei. Sekr.: N. Goldschmidt. — Tallinn, V. Pärnu m. 31.

5. MUUSIKAMUUSEUMI ÜHING. (Registr. 1931. a., asutatud „Peeter Süda mälestuse jäädvustamise ühinguna Eestis“). Esim.: J. Helila, sekr.: V. Tomingas. — Tallinn, Müürivahc 12.

Ühing peab ülal Muusikamuseumi, korraldab ringreise ja loenguid rahvamuusika tutvustamiseks.

6. TALLINNA KONSERVATOORIUMI SELTS. (Asut. 1923 a.) Esim.: J. Bergman. — Tallinn, Konservatoorium.

Tallinna Konservatooriumi ülalpidaja.

7. TALLINNA KONSERVATOORIUMI „ÕPILASABI“ TOETUSKASSA (Asut. 1923 a.). Esim.: prof. Th. Lemba; sekr.: H. Viitol-Mohrfeldt. — Tallinn, Konservatoorium.

8. TARTU KÕRGEMA MUUSIKAKOOLI ÕPILASTE TOETAMISE ÜHING „ÕPILASABI“. (Asut. 1930. a.). — Tartu, Lossi 15.

9. EESTI SELTS „ESTONIA“. (Asut. 1865. a.) Esim.: Dr. A. Mõttus. — Tallinn, Estonia teatrimaja.

10. „VANEMUINE“ (Asut. 1865. a.). Esim.: A. Simm. — Tartu, Aia 4.

11. ENDLA SELTS. (Asut. 1878). — Pärnu, Rütli 42.

12. TEAATRISELTS „UGALA“ (Asut. 1923). — Viljandi, Tallinna 5.

13. JÄRVA LAVA- ja HELIKUNSTIÜHING „VOOG“ (Asut. 1925. a.), Paides.

14. „SÄDE“ SELTS. (Asut. 1902. a.). Esim.: dr. J. Müllerson, sekr.: A. Printsman. — Valga, Vabaduse 6.

15. EESTI KARSKUSSELTS „VÕITLEJA“. — Narva, Joala 25/7.

16. VALGA TEAATRI ÜHING (asut. 1933. a.), — Valgas.

17. AKADEEMILINE NOORMUUSIKUTE ÜHING. Asut. 1927. Esim.: V. Tomingas, sekr.: V. Reiman. — Tallinn, Konservatoorium.

18. TALLINNA KONSERVATOORIUMI NAISMUUSIKUTE SELTS. (Asut. 1930). Esim.: A. Kleitsman, sekr.: E. Tannebaum. Tallinn, Konservatoorium.

19. EESTI KOORIJUHTIDE ÜHING. (Asut. 1927. a.) Esim.: K. Leinus. — Tallinn, Raua 33, k. 2.

¹⁾ Teiste konfessioonide kogudustel Eestis muusika-keskorganeid ei ole, kuigi laulukoores tohiks töötada peagu iga koguduse juures. Ap-tõigeusu koguduste arv on ümmarguselt: 130 eesti ja 30 vene kogud.; teiste kristl. koguduste arv 120.

²⁾ Kümnekond Eestis töötavaid vene laulu- ja mängukoores ei ole liitunud. Rootslastel on lauluselts „Viking“, (asut. 1931. a.) Vormsi saarel, lätlastel Tallinnas (läti seltsi juures).

20. EESTIMAA KÖSTER-ORGANISTIDE ÜHING.¹⁾ Esim.: A. Anniko, sekr.: A. Siiak. — Tallinn Kirikuplats 3.

21. EESTI MUUSIKUTE ÜHING. (Asut. 1917. a.). — Tallinn, Lossi pl. 4.

22. EESTI MUUSIKUTE HOIU- ja LAENUKASSA. (Asut. 1922. a.) Asub eelm. ühingu juures. (Kapital 31.XII 33 kokku Kr. 892.33).

23. TARTU ORKESTRANTIDE ÜHISUS. (Asut. 1928. a.), Tartu.

24. NARVA ORKESTRANTIDE ÜHING. (Asut. 1928 a.), Narva.

25. NÖMME ORKESTRANTIDE ja SPORDI ÜHING. Nõmme.

26. ÜLERIIKLINE MUUSIKAKAUPMEESTE ÜHING. (Asut. 1929 a.), Tallinn.

27. MUUSIKARIISTA-TÖÖSTURITE ÜHING. (Asut. 1928. a.) Tartu.

28. LAULUMEESTE KLUBI. (Asut. 1903). Tallinn, S. Karja 18.

29. EESTI MANDOLINISTIDE KLUBI. (Asut. 1930). Esim.: J. Albo. 24-liikm. ork. juht: A. Krupp. — Tallinn, Vaksali pst. 2.

30. ESIMENE EESTI TANTSUÕPETAJATE ÜHING. (Asut. 1932. a.), Tallinn.

Autorikaitse ühing.

Asutatud 1932. a. — Esim.: R. Päts; sekr.: A. Adson; asjaajaja: B. Kangermann. — Aadr.: Tallinn, Lai 7.

Berni konventsiooni alusel (R. T. 44—1927) kuuluvad Eesti kui ka teiste konventsiooniga liitunud riikide autorite tooted kaitse alla ning nende avaliku ettekande eest tuleb autorile maksta tasu.

Autorikaitse Ühing on Eesti ja teiste konventsiooniriikide autorite kohapealne volinik ja tasude sissekasseerija. Kõikide muusikaliste toodete (kontsert-, raadio-, kino-, restorani-, tantsu-, ajaviite- j. t. muusika) ja kirjandustoodete (lavateosed, novellid, luuletised, miniatüürid, humoreskid, katkendid töödest jne.) avalikuks ettekandmiseks tuleb Autorikaitse Ühingult enne ettekandmist hankida vastav luba. Loa saamiseks on tarvilik ühingule esitada täpne ettekannete kava. Autorikaitse Ühing saadab sellele vajaliku ettekandeloa ühes teatega, palju tarvitajal tuleb maksta autoritasu.

Nimetatud toodete loata ja tasuta ettekandmine on keelatud ja seadusega karistatav.

Heliteoste autoritasu:

1) Koorilaul trükitud lühem	Kr. 1.—
sama keskmine (üle 5 lhk.)	" 2.—
sama suurem (üle 10 lhk.)	" 3.—
2) Koorilaul käsikirjas, samuti	— Kr. 1.50, Kr. 2.50 ja 3.50
3) Puhkpilliorkestripalad, väiksemad (maršs, valss jne.)	Kr. 1.—
sama — suuremad (avamäng, popurrii)	" 2.—

¹⁾ Ev. luteriusu köstrite arv 1. I 1934: 74, peale selle abikirikute köstreid 13, köstri kohusetäitjaid 29, organiste 51.

4) Soololaul või -pala klaverisaatel, trükitud	Kr. 1.—
5) Sama nagu eelmine — käsikirjas	„ 1.—
6) Klaveripalad (prelüüdid), trükitud	„ —.50
7) Sama nagu eelmine — käsikirjas	„ 1.—
8) Soolopala orkestrisaatel, lühem	„ 3.—
9) Sama — pikem	„ 5.—
10) Kooriteos orkestrisaatel, lühem	„ 5.—
11) Sama — pikem (kantaat)	„ 20.—
12) Orkestriteos — lühem	„ 5.—
13) Kammermuusikateos (kvartett, klaveri- või viiuliso- naat, kontsert klaverisaatel või solo j. s. m.)	Kr. 3 — — 6.—
14) Avamäng ja rapsodia (orkestrile)	Kr. 10.—
15) Orkestrisüit, lühem	„ 12.—
16) Sama — pikem	„ 20.—
17) Sümfooniline poeem	„ 20.—
18) Kontsert orkestrisaatel	„ 25.—
19) Sümfoonia	„ 40 —
20) Oratoorium	„ 50.—

E. Lauljate liidu liikmetele Liidu kirjastusel ilmunud koorilau-
lude ja puhkpilliteoste päält hinnaalandus 50 %.

Tartu Kõrgema Muusikakooli saamislugu.

(Väljavõtte ülevaatest muusikaõppeasutistest Tartus).

Enne iseseisvuse saabumist töötasid Tartus Rudolf Grivingi ja Vene Keiserliku Muusika Seltsi Riia osakonna muusikakoolid. (Viimane evakueeriti ilmasõja puhul 1915. a. Riist Tartu, kui ta töötas vabakunstnik Jefrem Schkljar'i juhatusel).

1918. a. 23. novembri kirjaga nr. 26 lubas Haridusministeerium avada Tartus August Nieländer'i muusikakooli nime all: „Vabakunstnik August Nieländeri I Eesti Muusikakool“, milline õppeasutus algas oma tegevust 15. jaanuaril 1919. aastal.

1919. a. 26. septembril registreeriti Tartu-Võru rahukogu juures „Eesti Helikunsti Selts“ (Asutajad: Juhan Aavik, Hermine Hellat, Hans Siimer j. t.). Nimetatud Selts kutsus Tartus ellu „Eesti Helikunsti Seltsi Tartu Kõrgema Muusikakooli“, milline õppeasutus algas oma tegevust Juhan Aaviku juhatusel 1919. a. septembris.

Eesti muusikakoolide asutamise tagajärjel likvideerusid Tartus seni teotsenud Rudolf Grivingi ja Vene Keiserliku Muusika Seltsi õppeasutised.

A. Nieländer'i ja E.H.S. muusikakoolid teotsesid paralleelselt kuni 21. detsembrini 1921. a. mil nende tegevus Hamini otsusega (Harid. Tead. ja Kunsti osak. kiri 23. dets. 1921. a. nr. 32 864) lõpetatuks tunnistatakse.

Sama kirjaga otsustatakse registreerida: vabakunstnikkude härrade August Nieländer'i ja Juhan Aaviku poolt ülalpeetav kõr-

gem muusikakool nime all: „Tartu Kõrgem Muusikakool“ arvates 21. detsembrist 1921. a., kuhu üle läksid mõlemate endiste koolide õppejõud ja õpilased.

2. aprillil 1925. a. nimetatakse Tartu Kõrgem Muusikakool Tartu Konservatooriumiks (Hamini kiri 3. apr. 1925. a. nr. 3487), kusjuures direktoriteks jäävad A. Nieländer ja J. Aavik.

1928. a. 5. juuni*) kirjaga nr. 3103 on Haridusminister otsustanud Tartu Konservatooriumi sulgeda eraõppeasutiste seaduse § 33 alusel.

1926. a. 26. oktoobril asutati Tartus „Muusikalise Hariduse ja Kultuuri Edendamise Selts“ (Asutajad Miina Hermann, H. Laksberg, J. Puusild j. t.), milline 4. novembril 1930. a. ümber nimetati „Tartu Helikunsti Seltsiks“.

Nimetatud Selts kutsus Tartus ellu uue õppeasutise nime all: „Tartu Kõrgem Muusikakool“, mis on registreeritud ja mille põhikiri on kinnitatud Haridusministeeriumi poolt arvates 1. septembrist 1927. a. (Hamini kiri 29. aug. 1927. a. nr. 3531). Kool algas tegevust 1927. a. septembril Harald Laksbergi juhatusel.

See kool asendaski 1928. a. suletud Tartu Konservatooriumi ja töötab nüüd ainsa muusikalise õppeasutisena Tartus.

J. Puusild.

Muusikaline võistlus Eesti heliloojaile.

Meie algupärase kammermuusika literatuuri rikastamiseks ning heliloojate ergutamiseks vastava ala viljeldamiseks korraldab E. Akadeemiline Helikunstnike Selts võistluse instrumentaalheliteose saamiseks kammermuusikalisele ansamblile või üksik-instrumentidele alljärgnevat tingimusil:

1. Vorm — vaba.

2. Instrumentide (ansambli) koosseis: vaba, ent paindub kammermuusikalise mõiste alla (klaveri, viiuli või m. teos, trio kvartett, kvintett süit jne. keel-, puhk-, või segakoosseisule, klaveriga või ilma jne.).

3. Hindamisele tulevad ainult need heliteosed, mis kuni võistluse tähtpäevani pole trükitud ega avalikult ette kantud.

4. Võistlusest osavõtvad heliteosed tuleb saata E. Akadeemilise Helikunstnike Seltsi juhatuse nimele (aadr. Tallinna konservatoorium) märgusõna all „Muusikaline võistlus“ hiljemalt kuni 1. aprillini 1935, kusjuures aga heliteos olgu märgitud varjunimega, kuna autori õige nimi ja aadress olgu sama varjunimega märgitud kinnises ümbrikus.

5. Võistlusest osavõtvad heliteosed peavad olema kirjutatud selgelt tindiga ega tohi olla kirjutatud autori enda käekirjaga. Nõutav partituur ühes häältega.

6. Juryse kutsutakse helikunstnikud, kes ise võistlusest osa ei võta. Jury lõpetab hindamistöö hiljemalt 1. juuniks.

* Mäletavasti oli esimene sulgemise otsus tehtud 1927. a. suvel, kuid Riigikohus andis selle uneks otsustamiseks Haridusministeeriumile tagasi.

7. Auhindu on 2: I — Kr. 200.-; II — Kr. 100.-.

Seejuures jääb aga juryle õigus Eesti Akadeemil. Helikunstnike Seltsi juhatusele tarbekorral ettepanekuid teha auhindade ümberkorraldamiseks või vastava kvaliteediga heliteoste puudumisel mitteväljaandmiseks.

8. Jury otsus kuulub E. Akad. Helikunstnike Seltsi juhatuse kinnitamisele, mille järele toimub varjunimega varustatud ümbrike avamine.

Auhinnatud autori nimi ja heliteosed tehakse ajakirjanduses avalikult teatavaks.

9. E. Akadeemil. Helikunstnike Seltsile jääb eesõigus auhinnatud manuskripte kasutada avaliku ettekande korraldamiseks.

10. Kõik autoriõigused ühes ettekandeõigusega jäävad autori päralt.

11. Auhinnatud heliteose autoril ja selle kirjastajal on õigus heliteose trükkimise korral lisada märkus, et heliteos on kroonitud E. Akadeemilise Helikunstnike Seltsi auhinnaga.

12. Auhind antakse autorile või tema pärijaile välja E. Akad. Helik. Seltsi juhatuse poolt 2 kuu jooksul peale auhindamise otsuse avaldamist. Selle summa mittevastavõtmise puhul autori või tema seaduslike pärijate poolt arvatakse see E. Akad. Helikunstnike Seltsi muusikalise võitstluse fondi juurde.

13. Auhindamata jäänud, kuid siiski tähelepanu äratavate heliteoste suhtes jääb juryle õigus E. Akad. Helikunstnike Seltsi juhatusele ettepanekuid teha vastavate autori-ümbrike avamiseks ja autoritega läbirääkimisse astumiseks nende heliteoste kasutamismõimaluste üle kokkuleppimiseks. See peab toimuma mitte hiljem kui nelja kuu jooksul pärast hindamise lõppotsuse teatamist.

14. Kõik ülejäänud hindamisele esitatud heliteosed ühes nende juurde kuuluvate autori-ümbrikega hävitatakse, kui neid nelja kuu jooksul pärast hindamise lõppotsuse avalikku teatamist autorite poolt ei ole ära viiidud.

15. Autor peab olema Eesti kodanik.

Eesti Akadeemilise Helikunstnike Seltsi juhatuse.

AADDRESSID.

1. Muusikariista- ja noodiärid. Noodikirjas- tused. Muusikariistade ehitajad ja parandajad. Klaverihäälestajad.

Lühendused: gr(ammofonid), h(häälestaja, klaveritehnik), kirj(astus), kl(averid, ka harmooniumid), m(uusikariistad), n(oodid), or(elid, ka harmooniumid), r(aadiotarbed), Tall(inn), vabr(ik).

- „Astron“ (om. A. Luppe) — Tall., Pikk 29-a—10 (kl.)
Anton, J. H. — Tall., V. Tartu m. 12—7 (viulimeist.)
Aua, T. — Tartu, Suurturg 12 (r)
„Bellaccord-Electro“ heliplaaditööstus. (om. S. Kolk) — Tall., Lai 38.
Blokman, M. — Valga, Kesk 12 (gr, r)
Blum, J. — Tartu, Riia 1 (m)
Brandt, E. — Tallinn, Pikk 29 (gr, m, n)
Eesti Lauljate Liit — Tall., Lai 7 (kirj, n)
Erikson, M. — Tartu, Tööstuse 10—5 (h)
„Estomuusika“ O/ü. kirj. ja ärid: a) Tallinn, Viru 2; b) Viljandi, Lossi 14; c) Pärnu, Rüütli 41 (gr, m, n, r)
Frey, E. — Põltsamaa, Jõgeva mnt. 12 (r)
Gutdorf, Otto — Tall., Oskari t. 3 — 14 (or)
Heine, Oskar — Tartu, Karlova 69 (kl-vabr)
Hermann, J. — Tartu, Uueturu 3 (kl)
Ihse, E. — Tall., Endla t. 9 (kl-vabr)
Vennad Jeerik (oman. A. ja V. Jeerik'ud) — Pärnu, Jäneselja 17 (gr)
Jürgenson, J. — Tall., Vene 19 (h)
Jürgenson, K. — Tall., Kuninga 5 (kl)
Kapsi ja Ko. A/S. — Tall., Harju 46 (r)
Karro, Peeter — Tallinn (or)
Kallas — Valga, Riia 4 (m)
Kaup, B. — Tall., Heina 29 (h)
Kirikumuusika sekretariaat — Tall., Konsist. juures, Kiriku pl. 3 (kirj, n)
Kivisaar, J. — Tartu, Tiigi 66 (kl)
Koczensky, B. — puu- ja vaskpillimeister. Tall., „Estonia“ teater
Koost, A. — Kuressaar, Kauba 5 (m)
Krabi, V. — Paide, Turupl. 6 (gr)
Kremm, M. — Tall., Katusepapi 4 (kl, h)
Kriisa V-ad, Haanja (Võrumaal), Meelagu t. (Oreliehitajad)
Kristal, A. — keelpillide tööstus — Tall., V. Pärnu 12
Krupp, O. — noodiäri, Tall., Harju t. 39 (n)
„Kultuurraamatukaupl.“ (om. Joh. Meister), Valga (n)
Kultuurkapitali Helikunsti Sihtkapitali noodikirjastus, noodiladu —
E. Lauljate Liidu juures — Tall., Lai 7
Kunerth, P. — Tall., Lai 32 (r)
Käger, H. — Pärnu, Rüütli 53 (kl)
Laas, G. — Paide, Turuplats 11 (m)
Laas, J. — Tartu, Puiestee 45, 2 (h)
A.-S. Karl Lemberg — Tall., Viru 3 (gr)
Leopas, K. — Tall., Paldiski 14-a (gr, kirj, m, n, r)

Leismann, Joh. — Tall., Koidu 9—13 (or)
 „Liit“ õpetaj. kooperatiiv — Pärnu, Rüütli t. (m, n, r)
 Loik, K. — Tall., S. Karja 19 — 2 (r)
 Luik, H. — Viljandi, Lossi 16 (r)
 Mitt, J. — Tall., Pikk 1 (gr, m, n)
 Must, V. — Narva, Posti 51 (r)
 Müller, A. — Tall., Vene 16—8 (h)
 Noormägi, K. — Narva, Joala 15 (r)
 Olbrei, T. — Tall., S. Tartu 6 (kl-vabr, m)
 Orntlich H. — Tall., Vaestepatuste 1-b (kl-vabr)
 Oss, M. — Tartu, Lai 34 (kl)
 Parri, T. — Viljandi, Lossi 13 (r)
 Peet, Joan — Tall., Imanta 9—2-a (h)
 Perman, A. Tall., Vambola 8—15 (h)
 Perman, J. — Tall., Malmi 4 (h)
 Pill, K. — Vändra alev (Pärnum) (m, n)
 K/m. V-ad Prüüs — Tartu, Kaubahoov 20/21 (gr, n)
 Pudel, — Tallinn, Uus 8 (viulimeist.)
 Pukspuu, R. — kaupl. Rapla alevi (Harjum) (r)
 Päevalehe raamatukauplus — Pärnu, Rüütli 39 (gr n)
 Pärn, H. — Nõmme, S. Pärnu mnt. 94 (gr, r)
 Raadio-Kooperatiiv — Tall., Lai 7 (r)
 Raadiotööstus, Tall., Sauna 2 (gr, pruug. plaad., r)
 Raadioäri, Tall., Viru t. 8 (gr, pruug. plaad., r)
 Radio Service (oman. V. Spessa) — Tall., Nunne 8 (r)
 K/m. Reinhold, G. — muusikaäri, — Tartu, Suurturg 5
 Riigi Tööstuskooli Metallitöökoda — Tall., Tehnika 18-b (puhkpillide
 parand.)
 K/m. V-nad Roosipuu, — Narva, Suur 24
 Räsä, J. — Tartu, Suurturg 2 (m, kl-vabr)
 Saar, J. — Tall., S. Pärnu m. 6 (gr, pruug. plaadi r)
 Saar, Kr. — Tall., Viru 7—3 (gr)
 Saar, K. — Tall., S. Juhkentali 10-a (kl-vabr, h)
 Salong, M., klaveritööstus — Kuressaar
 Sarv, P. — Tartu, Lepiku 7 — 8 (viulimeist.)
 Schinmann, A. — Valga, Köie 1 (kl)
 Sepp, E. — Pärnu, Rüütli 14 (m, n)
 Siegel, A/s. C. Tall., Lai 27 (r)
 Sprenk-Läte, E. — Tartu, Rüütli 25 (kl-vabr, m)
 Tartu Telefonivabrik A/S. — Tartu, Puiestee 9/11 (r-tarvete vabr.)
 Teater ja Muusika (om. P. Flint) — Tartu, Kүүini 6 (m, r)
 Terkmann, August — Tall., U. Tatari 12 (or)
 Tiitso, M. — Tartu, Riia 19 (n)
 „Tormolen ja Ko“ A/s. — kauplused: a) Tallinn, Raekojaplats 17;
 b) Narva, Joala t. 18 (gr, r)
 Fa. Emil Treufeldt (oman. O. Nogobov) — Pärnu, Rüütli 16 (n, m)
 Trey, M. — Kuressaar, Turu 2 (m)
 Tõnisson, A. — Türi, Jaama 17 (m, r)
 Uslall, E. — Tall., Mүүriivahe 11 (h)
 Uudel, E. — Tartu, Raekoja 4 (m)
 Vahur, G. — Tall., Koidu 48—4 (viulimeist.)

Vellner, S. — Tall., Kullasepa 10 (r-ja gr-par)
 Veri, J. — Tall., Oskari 47 — 8 (viulimeist.)
 Vihm, J. — Tartu, Gildi 7 (kl-vabr)
 Weckram, H. — Tartu, Ülikooli 30 (gr)
 Wiegand, O. — Pärnu, Rüütli 24 (m)
 „Välk“ (om. O. Becker) — Viljandi, Tartu 3 (r)
 Zimmermann, O. — Tartu, Suurturg 4 (gr)
 „Õpistu“ — õpetajate kooper. rmt. kaupl., Viljandi, Lossi 24 (n)

Eesti noodikirjandust on müügil ka kõigis raamatukaupluses, raadioaparaate või -osi peagu igas suuremas elektriaäris.

2. Nooditrükkijad, litograafid, paljundajad, kopeerijad.

Ambros, A. — Tall., Aasa 7 — 2 (kop.)
 Bõlau, A. kivitrükk — Nõmme, Raudtee 10
 Ilutrükk O/Ü. (end. Laakmann) — Tartu, Riia 6 (litogr.)
 Känd, H. — Võru, Liiva 10—1 (paljund.)
 „Ligra“ — Tall., Toompuiestee 10 (litogr.)
 Luuk, S. — Nõmme, Künka t. 8 (palj.)
 Mattiesen, K. O/Ü. — Tartu, Vallikraavi 4 (trükkik.)
 Meibaum — Tall., Kanarbiku 15 — 2 (kop.)
 Männik, J. ja Linholm, G. — Tall., V. Kalamaja 32 (litogr.)
 Oxford, V. Tall., S. Tartu m. 35 (nooditr.)
 Paalmann, J. ja A. — Tall., V. Karja 12 (trükkik.)
 „Postimees“ — Tartu (trükkik.)
 Puudersell, H. K. — Tall., Oskari 17 — 1 (palj.)
 Päivil, K. — Tartu, Kalmistu 47 (palj.)
 Tallinna Eesti Kirjastuseühisus — Tall., Pikk 2 (trükkik., litogr.)
 Tiitsmann, Fr. — Tall., U. Maailma 18 — 10 (kop., paljund.)
 Tohver, R. ja Ko. — Tall., Vene 16 (litogr.)
 Veri, J. — Tall., Oskari 47 — 8 (kop.)
 „Ühiselu“ A/s. — Tall., Pikk 42 (trükkik.)

3. Muusikategelaste aadresse.

Lühendused: arv(ustaja), bar(iton), cb(-kontrabass), fag(ort), fl(ööt), h(eilooja), j(uht), k(oori), kl(aver), klar(net), korno(-metsasarv), krj(-kirjanik), l(aulja), m(uusika), o(rkestri), oop(eri), or(ganist), p(uhkpilliorkestri), rep(ititiitor), s(aatja), sks(-saksofoon), sop(ran), sol(ist, kontsert-), ten(or), tr(ompet), trbn(tromboon), ts(ello), v(tiul), vla(-vioola), õ(petaja). — (*) tähendab, et isik on Tallinna konservatooriumi või Tartu kõrg. muusikakooli õppejõud, — seega asendades enamasti ka märki „mõ“.

a) Meesmuusikud.

Aav, E. — Tall, Jakobsoni 12—1 (h, kj)
 Aavik, Joos. — Kuresaar, Uus 20 (or, mõ, kj, oj, rep, s)
 * Aavik, prof. Juhan — Tall., Müürivahe 12 (konservatoor. direktor, h, m-krj. arv, kj, oj, tr)
 Ambros, A. — Tall., Aasa 7—2 (v)

- Andresson, R. — Tall., S. Juhkentali 52 (sks)
 Anton, H. — Tall., V. Tartu m. 12—7 (v, -sol)
 * Arder, A. — Tall., Toompuiestee 4—8 (oop-l, bar)
 Arro, Dr. mus. E. — Tartu, Riia m. 14 (m-krj, oj)
 Barchow, L. — Tall., Raua 33—18 (tšello)
 Blossfeldt, W. — Viljandi, Tallinna t. 9-b (l-õ)
 Brauer, E. — Tall. Telliskivi 42—2 (fl, h)
 * Bööcke, prof. R. — Tall., Kentmani 6-a—3 (tš)
 Domingo, A. — Tall., Saue 14—3 (v, -õ)
 * Eller, H. — Tartu, Hermanni 4—3 (h)
 Eomois, O. — Tartu, Kesk 11—4 (mõ, kj, h)
 Erm, A. — Tall., Koidu 64—3 (lõõkpillid)
 Ernesaks, G. — Tall., Lembitu 8-a—1 (mõ, h, kj, oj)
 Ernits, L. — Tall., Toom-Rüütli 3—2 (fag)
 Freimann, H. — Tapa, I soomusr. rügement (oj mõ, fl)
 Gentz, H. — Tall., S. Tatari 10—11 (kl-õ, h)
 Goldschmidt, N. — Tall. V. Pärnu m. 31 (oj, h)
 Grohmann, G. — Tall., Süda 2—4 (or, kl-õ, l-õ)
 Haberman, A. — Tall., Vesivärava 9—3 (fl, pj)
 Hansen, B. — Tall., Oskari 56-9 (oop-l, bass)
 Heinmets, R. — Rakvere, Pikk 19 (or, h)
 Helila, J. — Tall., „Estonia“ (kj, mõ, tuuba)
 Hiob, J. — Nõmme, Raudtee 72—2 (or, h)
 Höpfel, H. — Tall., Toomkooli 7—3 (kl-õ, sol)
 Ivanov, I. — Tallinn, „Estonia“ (cb)
 Jakobson, V. — Tall., Pikk 2—10 (mõ, pj)
 Johanson, J. — Tall., Saue 12 (oop-l, ten)
 Juht, L. — Põhu postitalu, Puka kaudu (cb. cb-sol, h)
 * Jõks, R. — Tartu, Pargi 15—1 (l-sol, -õ, ten)
 Jürgenson, J. — Tall., Ahju 6—4 (or, h, kj, mõ)
 Jürisson, V. — Tall., S. Tartu 83—10 (v, abikontsertmeister)
 Kallaspoolik, J. — Tall., Nunne 6—1 (klar)
 * Kapp, prof. A. Tall., Tina 16—5 (h, org, oj)
 Kapp, E. — Tall., S. Karja 4—12 (h, mõ)
 Karafin, A. — Tall., Telliskivi 19—49 (or, h, kj)
 Karjus, A. — Tall., Raudtee 66—10 (tš)
 Karp, P. — Tall., Tina 6—4 (h, trbn)
 Kasemets, A. — Tall., Jannseni 7—6 (mõ, kj, m-krj, arv)
 Kiiss, A. — Tartu, Aia 68—5 (mõ, kj, h)
 Kikas, A. — Tall., Rulkoviuse 31—1 (oop-l, ten, kj)
 * Kirikal, A. — Tall., U. Tatari 23—6 (fag, pj)
 Knude, E. — Rakvere, I diviisi ork. juht
 Kotkas, Johan — Petseri (v-õ, sol)
 Koczensky, B. — Tall., „Estonia“ teater (cb)
 Krause, Kr. — Tall., Vilmsi 50—44 (v, vla, h, mõ)
 Kreek, C. — Haapsalu, Võnnu 36 (h, mõ, kj, trbn)
 * Krull, A. — Tall., V. Pärnu m. 10—8 (kj, oj, mõ, kl-s)
 Krull, V. — Pärnu, Jalaka 3 (l-õ, ten, sol)
 Kuk, K. — Tall., Narva m. 47—2 (klar)
 * Kull, R. — Tall., Raua 24—12 (oj, h, trbn)
 Kuntler, E. — Tall., S. Tartu 74—4 (tš)

- Kägu, J. — Tall., Lembitu 15—3 (kl-õ, sol)
 Känd, H. — Võru, Liiva 10—1 (or, h, mõ)
 *Kärt, J. — Tartu, Hetzeli 5 (or)
 *Kõhelik, A. — Tall., Jakobsoni 46—6 (korno)
 Laan, H. — Tall., S. Tatari 21-a—15 (v, vla)
 Laja, P. — Pärnu, Brackmanni 24 (or, mõ, kj)
 *Laksberg, H. — Tartu, Veski 5 (kõrg. muusikak. direktor, mõ)
 Lamp, K. — Tall., V. Patarei 3—2 (tš)
 Lauriman, M. — Tall., S. Tatari 56-b—2 (kj)
 Leemets, Vold. — Nõmme, Metsa 12 (v, -õ, vla, oj, h, mõ, mkrj)
 Leinus, K. — Tall., Raua 33—2 (kj, mõ)
 *Lemba, prof. A. — Tall., S. Karja 19—6 (kl, -s, arv, h)
 *Lemba, prof. Th. — Tall., Imanta 3—3 (kl, -s, arv)
 Liinev, Ed. — Tall., Oskari 9—1 (v, h)
 Lorenzsonn, Ph. — Pärnu (or, kj, mõ)
 Lukas, H. — Tall., Kopli 78—70 (h, oj)
 *Lukk, B. — Tall., S. Tatari 59-b—4 (kl, sks)
 Läte, A. — Tartu, Rüütli 25 (h, arv)
 Lüdig, M. — Pärnu, Rüütli 31 (or, h, kj, oj)
 Lüdig, P. P. — Tall., Pikk 36—26 (kl-sol, -s. -õ)
 Maasik, E. — Lõve algkool Valgamaal (mõ, or, korno)
 Mamontov, S. — Tall., Narva m. 38—1 (kl-s, rep)
 Meri-Mihailov, A. — Narva, Salme 3—2 (fag, oj)
 Meri, H. — Pärnu, Võimlemise 6 (mõ, kj, h)
 Merkulov, R. — Tall., Graniidi 25—2 (v vla)
 Mesiäinen, E. — Tall., Kungla 20—2 (kj, mõ, m-krj)
 *Milk, L. — Tartu, Võru 12—4 (kl)
 Mill, A. — Tall., Gonsiori 1—5 (v)
 Mälk, O. — Nõmme, Glehni 14—2 (h)
 Nerep, V. — Tall., Jannseni 7—10 (h, kj, oop.-dirig.)
 Niitof, A. — Tartu, Narva m. 105—1 (l-õ, sol, barit)
 Nikolai, Fr. — Tall., Narva m. 9—4 (kl-s)
 *Niksman, J. — Tartu, Gustav Adolfi 26—4 (tr, pj)
 Norman — Tall., Kaupmehe 17—7 (oboe)
 *Obergh, H. — Tallinn, Konservatoorium (or, löökpillid)
 Oja, Ed. — Tartu, Kuu 12—9 (h, kj, mõ)
 *Ojasson, A. — Tartu, Riia 55 (klar)
 Ots, K. — Tall., Rohu 13—2 (oop.-l, ten, l-õ)
 Padva, V. — 246 West 73 Str. Apt. 3 A, New York (kl-sol, -s, h)
 Palm, R. — Tall., Ringhääling (v, sol, oj)
 *Papmehl, A. — Tall., Kaarli pst. 11—2 (v)
 *Paulsen, prof. J. Tall., S. Karja 12—4 (v, oj)
 Peenemaa, R. — Tartu, Riia t. 115—2 (v — sol, — õ)
 Peipsi Rud. — Tartu, Kesk 16 (kl)
 Penna, P. — Narva Vabaduse 23—2 (or, mõ)
 Poolaken, Ed. — Tall., Harju 30—5 (v)
 Pressnikoff, P. — Tall., Pikk 66—1 (kl—s, or, kj, oj, kl—õ)
 *Prokofjeff, M. — Tall., Mardi 7 (oboe)
 Puks, T. — Tall., Magasini 13a—2 (oop — l, bass)
 Pung, A. — Viijandi, Kõrgemäe 5 (v, mõ, kj, oj)
 Päts, R. — Tall., Raua 33—4 (h, kj, mõ, mkrj, arv)

- Pütsepp, K. — Võru, Aleksandri 12 (kj, mō)
 Raudsep, A. — Tall., S. Kompassi 21—6 (kl—ō)
 * Reder, G. — Tall., Liivalaia 44—4 (oj)
 Redlich, A. — Tall., S. Karja 9—2a (kl—ō)
 Rinne, A. — Tall., Vase 4—2 (oop-l, barit)
 Ritsing, R. — Tartu, Ülikooli t. 46 (kj, h, mō, m-krj)
 * Roots, O. — Tartu, Liiva 17—8 (kl-sol, — õ, s, h, oj)
 Rosenlill, J. — Tall., Vabriku 23—7 (tr)
 Rõmmer, H. — Tall., Koidu 6—3 (kl—ō)
 Saar, Joos. — Viljandi, Kirikumõisa 36 (kj, mō)
 Saar, M. — Taevere, Kildu, Hüpasaare (h, kl-s, or, arv)
 Saat, A. — Tall., Imanta 11—2 (v, vla)
 Sakaria, H. — Tall., Raua 6—1 (h, m-krj, or)
 Savi, K. — Tall., S. Roosikrantsi 8-b, 12 (opereti-l, ten)
 * Schutinsky, A. — Tall., Köleri 26—3 (fl, sks)
 Schütz, H. — Tall. „Estonia“ kontsertmeister (v)
 Sepp, A. — Nõmme, Maleva 26 (fl)
 Sewigh, W. — Tall., Narva m. 36—1 (kj, oj, or)
 Shypris, K. — Tall., U. Kalamaja 24-a—2 (or, kj, rep, l—ō)
 Siim, H. — Tall., Kunderi 8—20 (v, ansamblimäng)
 Simm, J. — Tartu Eliisabeti 25—4 (oj, h, kj)
 * Slatkin, M. — Tartu, Eliisabeti 28—2 (tš)
 Stahlberg, G. — Uueturu 5 (oop-l, — õ, bass)
 Sternberg, N. prof. — Tall., Jakobsoni 71—3, (l—ō, ten)
 Strobel, Chr. — Tall., Estonia pst. 13 (v. õ, h)
 Suursõõt, N. — Tall., V. Kalamaja 3—18 (oop-l, bass)
 Tago, V. — Tall., S. Juhkentali 4—2 (oj)
 Tamm, A. — Tall., Kunderi 19—2 (oop-l, ten)
 Tamm, Ed. — Võru, Liiva 19 (pj, h)
 Tammeveski, P. — Tall., T.-Kuninga 26—9 (kj, rep)
 Tamverk, J. — Tartu, Eliisabeti 27—2 (h, mō, kj)
 Taras, M. — Petseri (oop-l, ten)
 Tenno-Vironi — Tall., Jakobsoni 4—7 (l—ō, sol)
 Toom, P. — Tartu, Liiva 17—1 (vla)
 Toomingas, V. — Tall., Paldiski 42-b—6 (mō, kj)
 * Topman, prof. A. — Tall., Tehnika 2—4 (or, kj, mō)
 Topman, Udu — Tall., Tehnika 2—4 (tš, kj)
 * Turgan, E. Tartu, Kuperjanovi 19—2 (v)
 Treumuth, A. — Tall., Maakri 34—5 (korno)
 Udrik, A. — Tall., Oskari 13—5 (vla, oj)
 Unt, Ed. — Tall., V. Ameerika 23-v, 10 (l, sol, bar)
 Uuli, H. — Tartu, „Vanemuine“ (oop-l, ten)
 * Vaks, J. — Tall., Falkpargi 18—7 (trb, oj)
 Walcker, O.-Pärnu, Pärna 8 (kl—õ, -s, or)
 Vaksman, A. — Tall. Rataskaevu 20—4 (tš-sol, õ)
 * Vedro, A. — Nõmme, Valguse 20 (cb, h, kj, mō)
 Veigart, V. — Tall., Lai 38—3 (oop-l, barit)
 Vettik, T. — Tall., Tehnika 19—6 (kj, h, mō, m-krj)
 Viitol, K. — Tall., V. Tartu m. 12—10 (oop-l, barit)
 Villard, J. — Tall., V. Ameerika 23-v—10 (oop-l, bass)
 Virkhaus, A. — Tartu, Tähe 98—3 (mō, h, kj, oj)

Vironi, Tenno — Tall., Jakobsoni 4—7 (l-õ, sol)
 Visman, A. — Tall., S. Ameerika 29—4 (oop-l, ten)
 Visnapuu, E. — Tall., Rulkoviuse 26—9 (arv, m-krj, mõ)
 Vöhman, A. — Tall., Tafari 58-a—11 (v, v-õ)
 Vörk, E. — Tartu, Hermannini 11—3 (mõ, kj, h, oj, or)
 Vörk, L. — Tall., Liiva 21-a—3 (mõ)
 Zeiger, J. — Paide, Ühisgümnaasium (mõ, kj, m-krj)
 Zwetkow, A. — Tall., Koidu 18 (korno)
 Öunapuu, A. — Tartu, Lootuse 3 (v, mõ, oj)

b) Naismuusikud:

Aav-Loo, I. — Tall., Jakobsoni 12—1 (oop-l, sopr)
 * Adamson, I. — Tartu, Kastani 32—2 (kl-õ)
 * Antropoff, S. — Tall., Tõnismägi 1—3 (kl)
 Betlem, H. — Tall., Ahju 5—5 (l-sol, mezzo-sopr.)
 Borin, N. — Tall., Köhleri 16 (l-õ)
 Braun-Kljatschko, M. — Tall., Ahju 5—4 (kl-õ)
 * Brosse, A. — Tartu, Riia 115—4 (kl)
 Degli-Abbatti, A. — Tall., S. Tartu m. 42 (l-õ, oop-l, mezzo-sopr)
 * Einer, H. — Tall., Estonia teatri maja (oop-l, sopr)
 Einstein-Drabkin, R. — Tall., Tatari 20—1 (v-õ)
 Feischner, E. — Nõmme, Apteegi 12—1 (kl-õ)
 Fick, E. (Lisa Arden) — Tall., Luise 9—8 (l, alto)
 Franz, E. — Tall., Kopli t. 26 (kl-sol, õ)
 Gööрман-Joa, Fr. — Tall., Kopli 28—19 (kl-õ)
 Gurwitsch-Scheranoscher S. — Tall., Lembitu 4-a—1 (kl-õ)
 Heinmets, L. — Rakvere, Pikk 19 (or, kl-õ)
 * Hellat-Lemba, L. — Tall., Imanta 3—4 (oop-l, mezzo-sopr)
 Herman, M. — Tartu, Kooli 10 (h, kj, mõ, or)
 * Jentson, A. — Tall., Pühavaimu 15—8 (kl-õ)
 Johannson, L. — Tall., Niguliste 3—2 (kl-õ)
 Johanson, A. — Tall., Lutri 33—4-b (kl-õ)
 Johanson, M. — Tall., Raua 21—8 (or-sol)
 Järv, I. — Nõmme, Kõie 12 (l-õ, sopr)
 Kapp, G. — Tall., Tina 16—5 (muusikakooli juh., kl-õ)
 Kask, V. — Tall., Toom-Kooli 2—1 (oop-l, mezzo-sopr)
 Kelchen, A. — Tall., Imanta 7—1 (kl-õ)
 * Kikerpill, H. — Tartu, Riia maant. 15 (l-õ)
 Klement-Kasemets, L. — Tall., Toompuiestee 17-a—1 (kl-õ)
 Knüppfer, E. — Tall., Teras 16—7 (kl-õ)
 Koch, Th. — Tall., Pilve 3—2 (kl-sol, õ, s)
 Kokker-Murakas, D. — Tall., Lembitu 8-a—2 (kl-õ)
 Kool-Lemanski, D. — Tall., Ahju 13—3 (kl-õ)
 Krastin, I. — Tall., Linna apteek, Jaani 6 (v)
 * Kraut, I. — Tartu, Nõituse 14—4 (kl-õ)
 Kroon, T. — Tartu, „Vanemuine“ (oop-l, sopr)
 Kruus, M. — Tall., Soo 6—2 (kl-õ)
 Kummant, E. — Tall., Paldiski 21—4 (l-õ)
 * Kurko, L. — Tartu, Pepleri 4—2 (kl-õ)
 Kusminina, A. — Tall., Vase 4—3 (l-õ)

- Kuusik, O. — Tall., S. Tartu m. 11—6 (v-õ)
 Laid, M. — Tall., Lembitu 8-a (opereti-l, sol, sopr)
 Lambert, H. — Tartu, ülikoolikiriku organist
 Lang, M. — Tall., Narva m. 56—7 (l, alto)
 * Lemba, S. — Tall., Imanta 3—3 (kl-õ)
 Liiv, A. — Tall., Õle 6—11 (kl-õ)
 Lipand, E. Tall., Raudtee 66—9 (l-õ, sol, sopr)
 Luiga, E. — Tartu, Kastani 12—3 (kl-õ)
 * Mahotina, A. — Tartu, Tähe 15 (l-õ)
 Malama, W. A. — Tall., Kaupmehe 3 (l-õ)
 Mickwitz, K. — Tall., S. Roosikrantsi 6—2 (kl-õ, -s)
 Mägi, M. — Tall., S. Roosikrantsi 8—9 (kl-õ, s)
 Neuman, P. — Tartu, Tähtvere 36—4 (l-õ, -sol, sopr)
 * Norman, E. — Tall., Kaupmehe 17—7 (kl-õ)
 Pappel, L. — Tall., Niine 6—1 (oop-l, mezzo-sopr)
 Parre-Petré, N. Tall., Valli 10—8 (kl-õ)
 Pett, L. — Tall., Kuninga 2—5 (kl-õ)
 Plaks, O. — Tall., Janseni 5—2 (kl-õ)
 Pomerants, M. — Tall., S. Roosikrantsi 5—2 (l-õ)
 Pressnikoff, O. — Tall., Pikk 66—1 (l, sopr)
 Prommik, L. — Tall., Jannseni 7—7 (mõ, kl-õ, or)
 Päts-Jakobson, M. — Tall., Raua 33—4 (l-sol, l-õ, sopr)
 Raik, E. — Tall., Kristiine 9—3 (oop-l, sopr)
 Rei, Th. — Tall., Estonia pst. 15—4 (l-sol, kolorat.-sopr)
 Reinike, Fr. — Tall., Falkpargi 3—4 (opereti-l, sol, sopr)
 Riives, V. — Tall., Tehnika 16-f—1 (kl-sol, -õ)
 Romanova, N. — Tall., Toomkooli 2—1 (oop-l, mezzo-sopr)
 Ros, M. — Tall., Paldiski 41—1 (kl-õ)
 Rosen, E. — Tall., Merepuiestee 15—12 (l-õ)
 Runge-Arder, M. — Tall., Toompuiestee 4—8 (oop-l, mezzo-sopr)
 Rutkovskaja, V. — Tall., Laulupeo 1—8 (kl-õ)
 Ruus-Jürvetson, I. — Tall., V. Pärnu m. 20—3 (kl-õ)
 Schäfer-Köba, M. — Kentmanni 18-b—3 (kl-õ)
 Schütz, E. — Narva, S. Aguli 52 (kl-õ)
 Selja, N. — Tall., Paldiski m. 1—8 (l-õ)
 Sievers, D. — Tall., Tõnismägi 1—5 (kl-s)
 Steinfels, O. — Nõmme, Põllu 3—2 (kl-õ)
 * Tamm, Aino — Tall., Tina 23—20 (l-õ)
 Tari, M. — Tall., Jannseni 3—4 (org)
 Tedder-Jurikson, H. — Tall., S. Tartu 38-a—2 (oop-l, mezzo-sopr)
 Terkman, T. — Tall., Aasa 3—1 (or, kl, h)
 Toi-Puskar, M. — Tall., Õuna 14 (oop-l)
 Torokoff-Tiideberg, O. — Tall., Tõnismägi 2—4 (oop-l, sopr)
 Träger, E. — Tall., Rataskaevu 20—4 (kl-õ)
 Tuvik, N. — Tall., Rohu 11—2 (kl-õ)
 Valdman, H. — Tall., Sireli 4—4 (l, m.-sopr, mõ)
 * Valk-Bogdanowskaja, S. — Nõmme-Hiiu, Rahu 7 (harf)
 Vassiljeva, E. — Tall., Toompuiestee 9—7 (kl-õ)
 * Viitol-Mohrfeldt, H. — Tall., V. Tartu m. 12—10 (kl-õ)
 Vinogradova-Biek, V. — Tall., Tatari 15—8 (kl-õ, h)
 * Visnapuu, M. — Tall., Pilve 5—4 (kl-õ)

4. Mitmesugused aadressid¹⁾.

- Adson, A. — Nõmme, Vabaduse pst. 12 (libr, teatriarv.)
Blinoff, B. — Tall., E. Oltorpi tantsukool, Tatari 28 (lavatantsija)
* Bõlau, R. — Nõmme, Raudtee 10 (itaalia keele õpet.)
Greiffenhagen, O. — Tall., Tatari 24—4 (arv)
Hindrey, K. A. — Krootuse mõis, Kanepi kd. (libr)
Hunnius, E. — Tall., Lai 19—2 (arv)
Irschik, A. — Tall., S. Pärnu m. 23—3 (rütm. gümn., lavatantsu-õ)
Jaik, J. — Tall., Vilmsi 5 (libr)
Kangermann, B. — Tall., Tehnika 19—6 (libr)
Kolt-Oginsky, H. — Tall., Viru 7—4 (lavatantsija)
* Kompus, H. — Tall., Toom-Rüütli 12—8 (lavastaja, arv)
Küttim, H. — Tall., Vene 20 (t-õ)
Leichter, mag. K. — Rakvere, Pikk 42 (m-krj)
Luts, Th. — Tartu (t-õ)
Lüdig, Agat. — Tall., Õuna 18-a (operetilavastaja)
* Moor, F. — Tall., Vilmsi 5—1 (deklam.)
Neggo, G. — Tall., Pikk 30 (lavatantsu-õ)
Oengo, J. — Vasalemma asundus, telef. 21 (libr)
Olbrei, R. — Tall., Toom-Rüütli 12—8 (tantsulavastaja)
Oltorp, E. — Tall., Tatari 28 (rütm.-gümn., lavatantsu-õ)
Poolgas, A. Tall., Viru 4 (t-õ)
Psylander, H. — Tall., Niguliste lo (t-õ)
Päsoke, A. ja Reitel, H. — Tall., Viru 1 (tantsukool)
Raudkats, A. — Tall., Kentmani 13—3 (rahvatantsu-õ)
Sepp, Arn. — Viljandi postk. 32 (libr)
Taar, A. — Tartu, Võru t. 15 (libr)
Trilljärv, A. — Tall., Astri 12 (diktsiooni-õ)
Tampere, H. — Tartu, Eesti rahvaluule Arhiiv (rahvalauluuriija)
Tomingas, Vill. — Tall., Maakri 20—2 (libr)
Tšernjavskaja G. balletist. (juh. G. Tšernjavskaja-Jarova) — Tall., Lai 43—1
Under, M. — Nõmme, Vabaduse pst. 12 (libr)

¹⁾ Lühendused: arv(ustaja), m(uusika), kirj(-kirjanik), libr(ettlist, tekstilooja)
t(antsu), õ(petaja).

ENHAVRESUMO.

La libron, unuan volumon de „Almanako de Estona Muziko“, eldonas „Estona Akademia Societo de Muzikartistoj“. Laŭ la „Antaŭparolo“ la almanako estas kaj informilo kaj rimedo por unuigi kaj plikonsciigi la estonajn muzikistojn pri la originaleco de la estona muziko kaj pri celoj de la estona muzikkulturo.

La unua artikolo, de H. Sakaria estas dediĉita al la 10-jara jubileo de „E. Ak. S. de M.“, fondita en 1924 ĉe Tallinna Konservatorio de eminentaj estoniaj muzikartistoj: profesoroj A. Kapp, A. Lemba, J. Paulsen, P. Ramul, J. Tamm, A. Topman kaj docento A. Vedro. La societo estas ŝtate rekonata centro de la estona muzikkulturo, reprezentata ankau' en la estraro de la Muzika Fonduso pe la Kulturkapitalo. Speciale la societo kulturigas ĉambromuzikon (listo de la ĉefaj verkoj, ĝis nun koncerte prezentitaj). Ĉe la societo funkcias i. a. ankau' muzikscienca sekcio. La estraro: prof. A. Kapp, prezid., — prof. J. Paulsen, doc. A. Vedro, R. Päts, sekret., kaj prof. J. Aavik.

Sekvas nekrologoj — biografioj de estoniaj muzikartistoj: pri Jaan Tamm (verkis prof. J. Aavik) — 1875—1933, profesoro de kornludo en la konservatorioj Peterburga kaj Tallinna, direktoro de la lastenomita; — pri Sophie Heinrichs (1872—1933), lernantino de F. Busoni kaj P. Pabst, docentino de pianludo en Tallinna Konservatorio; — pri Peeter Ramul (verk. prof. J. Aavik) 1882—1931, profesoro de pianludo en Tallinna Konservatorio (lernis ĉe prof-roj Reisenauer, J. Pembaur jr., A. Jaros'evski. A. Goedicke) kaj docento de muzikhistorio, — verkinto de rimarkinda verko pri pianludotekniko (eldon. en 3 lingvoj de Kahnt en Leipzig) kaj de estonlingva muzikhistorio; pri Karl Bachblum (verk. V. Leemets) — 1896—1933, violonĉelsolisto de la orkestro „Estonia“ en Tallinn; pri Leonhard Neuman (verk. R. Ritsing) 1885—1933, pioniro de nacia estona muziko, kantsolisto, — instruisto — ĥorestro kaj muzikverkisto; pri Otto Hermann (verk. J. Blumberg) — 1878—1933, unu el la unuaj profesiaj estonaj orkestrodirektistoj, ankau' komponisto de facilflujaj orkestroverkoj k. al.

La artikolo de H. Tampere „Kelkaj pensoj pri la estonaj popolmelodioj kaj pri la metodo por esplori ilin“: — La estonaj popolmelodioj estas tre gravaj por la kompara muzikscienco, ĉar ili konservis multajn evolus'tupojn, aliloke jam delonge malaperintajn. La estona popolkanto ankoraŭ vivas kaj ĝiaj principoj estas fikseblaj laŭ observoj kaj eksperimentoj. La melodioj estu esplorataj ne nur muzike sed ankau' laŭ sia teksto, laŭ la prezentmanieroj, laŭ la kantanta homo. La esplorado helpas kaj metodekzemplojn liveras pluraj najbarsciencoj. La prezentado de la tradicia malnova popolkanto („runo“ kanto) estas recita. Ĝenerale la fenomenoj ĉe la runomelodioj kaj ĉe la parolo estas similaj. La rimedoj de la eksperimenta fonetiko ebligas precize difini liliajn reciprokajn rilatojn. — La ritmo en parolo kaj kanto dependas de alternado de la faktoroj: alteco, forteco kaj longeco. La estona lingvo estas kvanteca (distinganta longajn kaj mallongajn silabojn), elementoj dinamikaj kaj tonaj estas malpli gravaj. Tial ankau' la verso de popolkanto

estona, tendencanta al 4-pieda trokeo, estas konstruata sur la kvantecprincipo (vidu la 1-an diagramon). Sed dum kantado de popolkanto povas estigi tre diversaj ritmokombinoj: tiel sur iom evoluinta s'tupo de kantado la longecproporcioj samnivelig'as kaj — en afekcia kanto — la dinamika akcento povas trafi eĉ tezis. En malpli verva kanto tia fenomeno estas apenau rimarkebla. Primitiva kantmelodio varias ĉe ripetoj kaj adaptig'as al la teksto. Sed se la melodio estas pli-malpli certforma, la melodipintoj ig'as la ĉefaj distingiloj. La frazakcenton povas akompani ankaŭ plilongigo de tonoj. La kantado havas certan ritmon, se oni kantas mars e au sur balancilo. (La kantojn oni notu en ilia tradicia situacio, ĉar en alia, fremda, stato la akcentoj, longecoj, la agogiko povas s'ang'ig'i). — Melodipinton formas precipe la silabo au vorto sub la frazakcento. Tamen jam malgranda pensnuanco povas alilokigi g'in (vidu la 1-an notekzemplon-recitajon de religia teksto kun 6 variaĵoj). — Dum prezentado de estona popolkanto la h'oro, ripetanta la verson, povas precize ripeti la antaŭkantanton. Sed ofte la h'oro s'ovas la akcentojn aliloken, forigas per tio monotonecon, plivigligas ritme kaj s'ang'as la melodion. En ĉiu kanto tamen la elektita s'ablono estas konservata. — Por kompreni la evoluadon de la muziko estas interese atenti konformajn esprimojn de infanoj. Multaj fenomenoj en la vaga „improvizkantado“ de malgrandaj infanoj kaj en kantoj popolaj dependas de la sama psikologia stato kaj estas trovintaj la saman esprimon. La 2a notekzemplo estas recitmelodio, tute simila al malnova popelmelodio, improvizita de infano prks. 4-jara. — Fine oni diskonigas eksperimenton, en kiu la aŭtoro komparis per rimedoj eksperiment-fonetikaj la paroldiradon de popolkanto (3a notekz.) kun ĝia kantado. Sur la diagramo ambau rezultatoj estas reduktitaj al la sama bazo. La movo de la kantajo estas pli malrapida, je konto de la vokaloj, dum la sumo de la konsonontlongecoj restas la sama. La linio de la melodio en parolo kaj kanto estas ĝenerale la sama, se oni konsideras hazardajn variojn de la parolintonacio kaj la firmecon de la melodio, dependantan de la unuaj versoj de la kanto.

Prof. J. Paulsen priskribas komponajon de la fama estona komponisto Rudolf Tobias (1873--1918), verkinta g'in estante 9-jara.

Doc. A. Vedro: aforismoj pri origino, karaktero kaj kondicioj de sukceso de naciaj muzikoskoloj.

Doc. J. Vaks: atentigo pri la estonaj blovorkestroj kiel gravaj agantoj de la popola muzikkulturo.

V. Leemets: pri la diskongigo de la estona muziko en- kaj eksterlande (inters'ang'o de manuskriptaj komponaj'oj inter la nacioj, reciproka koncertar'ango, kreo de speciala centro ktp.).

Sekvas listo de pli ol 200 (precipe manuskriptaj) verkoj de estoniaj komponistoj, kunmetita de la „Filharmonia Sekcio de E. A. S. de M.“: I — operoj, operetoj, II — kantatoj, oratorioj; III — sinfonaj verkoj; IV — koncertoj, verkoj kun orkestro; V — cambromuzikaj verkoj. La verkojn signitajn per „KKHS“ ac'etis de la aŭtoroj la Muzika Fonduso de la Kulturkapitalo (s'tata). — Malgrandaj verkoj (por vira, miksa h'oroj, blovorkestro, por piano, violono. orgeno, solkantoj) trovig'as en la prezaro de la Estona

Kantistasocio (Eesti Lauljate Liit), aperanta en la anonca parto de la almanako, sed tiuj verkoj preprezentas nur onon de la tuta repertuaro estona de malgrandaj komponaĵoj*).

La liston sekvas priskribo de la funkciorganoj de la estonia muzikovivo, de H. S a k a r i a : Oficialaj institucioj (fako Ia); Muzeoj, bibliotekoj (Ib); Orkestroj, teatroj, ensembloj (Ic); Gazetoj, recenzistoj (Id); Muzikaj akademio kaj lernejoj (II); Muziksocietoj (III — generalaj, IV — specialaj); Societo por Aŭtorrajtoj (V).

Post noteto de J. Puusild pri la fondigo de ta supera muziklernejo en Tartu sekvas alvoko de „Est. Akad. Societo de Muzikartistoj“ al partopreno en konkuro de estoniaj komponistoj (templimo: la 1. IV 1935). — Adresoj: 1) Muzikilvendejoj, -konstruistoj, notvendejoj, -eldonejoj; 2) Notpresistoj, kopiistoj; 3) Adresoj de muzikistoj: a) sinjoroj, b) sinjorinoj; 4) diversaj adresoj (dancistoj, tekstverkistoj, kritikistoj ktp.).

Fine — a n o n c o j .

*) Kompletan liston de la estona muzikliteraturo de 1622—1917 prezentas la libro de H. Sakaria „Eesti Muusika ajaloo lugemik I“ (Tallinn, 1934), enhavanta ankaŭ esperantlingvan resumon kaj „decifrilon“ (Prezo Kr. 1,50).

TRÜKI- JA KÖITEKODA J. & A. PAALMANN

ASUTATUD
1907. A.

*VALMISTAB UUEMAAJA NÕUETELE
VASTAVALT KÕIKI ILU-, VÄRVI-
JA LIHTTRÜKITÖID. VÕÕRKEELTE-
NOODI-JA PRESSTRÜKK. KÖITETÖÖD*

TALLINNAS, VÄIKE KARJA TÄN. 12

Eesti Lauljate Liidu

büroos

müügil olevate muusikakirjanduse
väljaannete

H I N N A K I R I

September 1934

Eesti Lauljate Liidu büroo, Tallinn, Lai 7, telefon 431-82, on avatud muusikakirjanduse müügiks igal tööpäeval kella 9 homm. kuni kella 3 p. l.

Postiteel saadetakse väljaanded tellijaile kätte Lauljate Liidu kulul, kui raha maksetakse ette Liidu posti jooksvale arvele nr. 235 või saadetakse postmarkidena kirjaümbrikus.

Posti-lunamaksuga saatmise korral arvatakse lunasaate lisakulu 25 senti iga 10-kroonise tellimise päält lunasummale juurde.

Väljaande nimetus	Hind	Hind ELL liikmele
Meeskoorile:		
Ravik, J. „Meeskoorid“ anded 1—4	0,15	0,15
Ostes vähemalt 10 eks. korraga on hind ä 10 s.		
Ravik, J. „Minu kodu“	0,30	0,25
Ravik, J. „Noorte laul“	0,12	0,10
Ravik, J. „Esimene kõnnak“	0,24	0,20
Rav, E. „Nooruse aeg“	0,06	0,05
Ernesaks, G. „Hakkame mehed minema“	0,06	0,05
Päts, R. „3 laulu meeskoorile“	0,60	0,60
Kooridele, kes ostavad korraga vähemalt 10 eks., vihu hind 50 s.		
Ritsing, R. „6 laulu meeskoorile“	0,35	0,35
Saar, M. „Hällilaul“	0,10	0,10
Ostes korraga 25 eks., hinnaalandus 20%.		
Tallinna Meestelaulu Seltsi laulude kogu, vihud II—XVII. Vihu hind	0,30	0,30
Tobias, R. „Õõtsuv meri“	0,06	0,05
Tobias, R. „Varas“	0,06	0,05
Vettik, T. „12 meeskoori laulu“, vihk I	0,75	0,75
Vettik, T. „12 meeskoori laulu“, vihk II	0,75	0,75
Vettik, T. „12 meeskoori laulu“, I/II	1,50	1,50
Kooridele, kes ostavad üle 10 eks., vihu hind 50 s., terve kogu 1 kr.		
Vörk, E. „Eks teie tea“	0,12	0,12
Vörk, E. „Lilleside“	0,12	0,12
VIII üldlaulupeo laulud	0,50	0,30
IX üldlaulupeo laulud	0,60	0,50
Segakoorile:		
Ravik, J. „Meie laul“ anded 1—8	0,12	0,12
Ostes korraga 10 eks., ande hind 10 s.		
Ravik, J. „Meie laul“ broshüüritud	0,80	0,80
„Eesti Laul“ annete kaupa 1—8	0,15	0,10
„Eesti Lauluvara“ (koorilaulu antoloogia)	2,50	2,—
Jürgenson, J. „Vaimulikud laulud“	0,65	0,60
Lemmiklaulud annete kaupa nr. 1—8	0,12	0,12
Ostes korraga 10 eks., ande hind 10 s.		
Lüdig, M. „12 laulu segakoorile“	1,—	1,—
Muusikalehe noodilisa 1924. a.	0,75	0,50
Muuga, E. „Minu lind“	0,10	0,10
Nerep, V. „Las kasvame“	0,10	0,10
Päts, R. „3 rahvalaulu“	0,35	0,30
„Rahvakoovid“ annete kaupa 2—20	0,12	0,10

Väljaande nimetus	Hind	Hind ELL liikmele
Saar, M. „Segakoorid“ I	0,80	0,80
Saar, M. „Segakoorid“ I sisalduvad laulud üksikult:		
„Lindude laul“	0,16	0,16
„Latse hällütamize laul“	0,16	0,16
„Ärge naerge neidusida“	0,16	0,16
„Miks sa nutad tammekene“	0,32	0,32
Saar, M. „Segakoorid“ II	0,80	0,80
Saar, M. „Segakoorid“ II sisalduvad laulud üksikult:		
„Sie om leelo liinast tuodu“	0,32	0,32
„Kõver kuuseke“	0,48	0,48
„Läksin kõrtsi aega viitma“ }	0,48	0,48
Saar, M. „Ketramas“	0,12	0,12
Ostes korraga 25 eks., hinnaalandus 20%.		
Saar, M. „Sind surmani“	0,18	0,18
Ostes korraga 25 eks., hinnaalandus 20%.		
Türnpu, K. „Kevade tunne“	0,10	0,05
Türnpu, K. „Vaata, see on Jumala tall“	0,10	0,10
Vedro, A. „Hümn“	0,30	0,15
Vettik, T. „13 segakoori laulu“	0,65	0,60
Vettik, T. „4 segakoori laulu“	0,35	0,30
Vettik, T. „Mu sünnimaa“	0,05	0,05
Vettik, T. „Kas tunned maad“ }	0,10	0,10
Vettik, T. „Vaid tõrvikud käes“ }	0,10	0,10
Vettik, T. „Teid ma tervitan eestlaste pojad“ }	0,10	0,10
Vettik, T. „Kodumaa laul“ }	0,10	0,10
Vettik, T. „Lemmelaul“	0,10	0,10
Merikanto-Vettik, „Kui tuli tumeneb“ }	0,10	0,10
Vettik, T. „Kanneldaja neiu“ }	0,10	0,10
Virumaa 1927. a. laulupeo laulud	0,35	0,30
Võrk, E. „Isamaa“	0,05	0,05
Võrk, E. Koorilaulud I	1,25	1,15
Võrk, E. Koorilaulud annete kaupa I—XII	0,12	0,12
VIII üldlaulupeo laulud	0,50	0,30
IX üldlaulupeo laulud	0,60	0,50
IX üldlaulupeo laulud, ilukõites	3,—	2,50
X üldlaulupeo üldkoori laulud	1,25	1,—
X üldlaulupeo erisegakoori laulud	1,—	0,70
X üldlaulupeo noot (sk., msk., erikoor) ilukõites	3,50	3,—
Naiskoorile:		
X üldlaulupeo üldkoorid	1,25	1,—

Väljaande nimetus	Hind	Hind ELL liikmele
Lastekoorile:		
Avik, J. ja Tammann, V. „Laste laul“	1,50	1,50
Laule hõimupäevaks	0,25	0,25
Laja, P. „3 laulu kahele häälele“	0,05	0,05
Pasunakoorile:		
Avik, J. „Oh seda elu ja õnne“	3,50	2,50
Döring „Tervitus kaugele“, marss	1,50	1,50
Eesti laulud I — sdn. R. Kull	2,50	1,50
Eesti laulud II — sdn. R. Kull	2,50	1,50
Hümn, Elagu, Tush	0,50	0,50
Haberman, A. „Kalevased-orkestrandid“	1,50	1,—
Haberman, A. „Meie vana“	1,—	1,—
Karp, P. „Kiigemael“, fantaasia	3,50	2,50
Kapp, A. „Iluhäälel ilusal“	1,25	1,—
Kull, R. „Kodumaa“ bravuur-marss	3,50	3,50
Liinev, E. „Talupoja tants“	2,70	1,70
Liinev, E. „Hõissa, simman“	4,—	3,—
Liinev, E. „Kalurite tants“	2,70	1,70
Liinev, E. „Kaitseliidu Kotkamars“	3,—	3,—
Läte, A. „Kodumaale“	1,50	1,50
Lüdig, M. „Avamäng-fantaasia“	3,70	2,70
Meri, H. „Süit rahvaviisidest“	3,50	3,50
Murs, R. „Ränduri marss“	1,50	1,—
Muuga-Tamm, „Tiiuke“, tango	1,—	1,—
Muuga-Tamm, „Noored kotkad“, marss	1,—	1,—
Niksmann, J. „Põhjalaagri marss“	2,50	1,50
Niksman, J. „Tantsualbum“ nr. 1	4,—	3,—
Niksman, J. „Tantsualbum“ nr. 2	3,—	3,—
Niksman, J. „Eesti hussaar“, marss	2,—	2,—
Nehl, „Rahupüha avamäng“	3,—	3,—
Pasunakoori päevaraamat	1,75	1,50
Päivill, J.-A. Virkhaus. „Eesti pinnal“	4,—	4,—
Päivill, J.-A. Virkhaus. „Kuldne rand“	4,—	4,—
Tamm, Ed. „Pidulik Eesti marss“	2,50	1,50
Tamm, Ed. „Eesti rapsoodia“	6,—	5,—
Tamm, Ed. „Kalev ja Linda“, avamäng	7,50	6,50
Tamm, Ed. „Haanja miis“, slow-fox	1,30	1,30
Tamm, Ed. „Kommersant“ ja „Zäpina“, marsid	1,20	1,20
Tamverk, J. „Õhturahu“	2,70	1,70
Türnpu-Knude „Kodutalust lahkumine“	1,50	1,50

Väljaande nimetus	Hind	Hind ELL liikmele
Treilmann, „Jõesalu marss“	1,—	1,—
Vaarmann, A. „Marss“	1,50	1,—
Vaarmann, A. „Eesti valss“	1,50	1,50
Wagner, R. „Naiste minek kirikusse“ ja „H. Sachs'i tervitus“	3,50	3,50
Wagner, R. „Nõidus Suurel Reedel“	1,50	1,50
Vaks, J. „Harjutustabel“	0,70	0,70
Vaks, J. „Puhkpillikoori harjutused I“	1,—	0,80
Virkhaus, A. „Hinge hellal igatsusel“	1,50	1,50
Vörk, E. „Looja vägevus“	3,50	3,—
Melodeklamatsioonid:		
<i>(klaveri saatega)</i>		
Tamverk, J. „Võiks otsast alata“ (E. Enno sõn.)	1,20	—
Tamverk, J. „Talvine õhtu“ (V. Ridala sõnad)	0,80	—
Viiulile:		
Eller, H. „Männid“	1,75	—
Kapp, E. „Noktürn“	1,75	—
Kapp, E. „Meloodia“	1,35	—
Vörk, E. „Introduktsioon“	1,50	—
Soololaulud:		
Aavik, J. „Igatsuse laul“	1,65	—
Aavik, J. „Koituigatsus“	1,75	—
Aav, E. Juta ja Ülo duett oop. „Vikerlased“	1,25	—
Aav, E. Juta aaria oop. „Vikerlased“	1,75	—
Aav, E. Ülo aaria oop. „Vikerlased“	1,65	—
Aav, E. „... mu sui“	0,85	—
Aav, E. „Ainus palve“	1,—	—
Aav, E. Vaike aaria oop. „Vikerlased“	1,25	—
Aav, E. Olavi aaria oop. „Vikerlased“	1,60	—
Eomois, O. „Nõmm sügisel“	0,50	—
Eomois, O. „Metsas“	0,75	—
Eomois, O. „Kevade õhtul“	0,60	—
Eomois, O. „Vaikne palve“ (duett)	0,50	—
Eomois, O. „Ränduri laul“	0,50	—
Eomois, O. „Muistne kalm“	0,50	—
Ernesaks, G. „Hulkur“	1,—	—
Ernesaks, G. „Häpardunud rannal“	0,80	—
Ernesaks, G. „Üle vabanenud vete“	1,30	—

Väljaande nimetus	Hind	Hind ELL. liikmele
Ernesaks, G. „Kellele“	0,60	—
Ernesaks, G. „Alla valgete kaskede“	0,80	—
Ernesaks, G. „Pää kohal toomeke“	0,80	—
Jürgenson, J. „Ei püsi neist ükski“	1,25	—
Kapp, A. „Vaimulik aaria“ oreli saatel	1,50	—
Karafin, A. „Mu südames on pühapäev“, oreli saatel	0,85	—
Känd, H. „Sina“	0,45	—
Känd, H. „Talvine õhtu“	0,50	—
Känd, H. „Pilatus“	0,60	—
Meri, H. „Kadunud kevade“	0,60	—
Meri, H. „Lehtede tants“	0,60	—
Meri, H. „Üstav Ülo“	1,25	—
Meri, H. „Kalurite laul“	0,70	—
Meri, H. „Kevadel“	0,40	—
Meri, H. „Üksi“	0,60	—
Meri, H. „Pulma laul“	0,60	—
Meri, H. „Kes mind kuuleb laulevada“	0,60	—
Meri, H. „Mitte täna“	0,60	—
Muuga, E. „Minu hääl“	0,60	—
Nerep, V. „Muiste“	1,65	—
Päts, R. „Kadunud kevade“	1,—	—
Päts, R. „Kadarikus“	1,—	—
Päts, R. „Hällilaul“	1,25	—
Saar, M. „Viis soololaulu“ I	2,—	—
Saar, M. „Viis soololaulu“ II	3,50	—
Saar, M. „Tuule hõlmas“	1,25	—
Saar, M. „Pulmalaul“	0,85	—
Saar, M. „Lauliku talve üksindus“	0,85	—
Saar, M. „Olin enne eide kodus“	0,85	—
Saar, M. „Süö karja, sinetä karja“	0,85	—
Saar, M. „Kiigeseppadele“	0,75	—
Saar, M. „Ennemuiste“	0,50	—
Saar, M. „Pilved sõudvad“	1,25	—
Saar, M. „Mu viimne laul“	0,85	—
Saar, M. „Neiule“	0,85	—
Saar, M. „Sokukene“	0,85	—
Saar, M. „Lapse mõtted“	0,50	—
Saar, M. „Sinilillekesed“	1,65	—
Saar, M. „Kui mina laulan“	1,—	—
Sakaria, H. „Lõoke“	0,60	—
Sakaria, H. „Loobumus“	0,60	—
Sakaria, H. „Palve“	0,60	—
Sakaria, H. „Mu südames on pühapäev“	0,60	—

Väijaande nimetus	Hind	Hind ELL liikmele
Tamverk, J. „Ma igatsen maale“	0,65	—
Tamverk, J. „Õhtu rahu“	0,50	—
Türnpu, K. „Igatsus“	0,50	—
Türnpu, K. „Tasa, tasa“	0,50	—
Türnpu, K. „Üksainus kord“	0,50	—
Vedro, A. „Kuldne koit“	1,50	—
Vedro, A. „Tähile“	1,50	—
Vedro, A. Lembitu aaria oop. „Kaupo“	1,65	—
Vettik, T. „Merellä on sinine“	1,—	—
Vörk, E. „Hümn Eestile“	0,75	—
Tšellole:		
Eller, H. „Prelüüd“	1,25	—
Jürgenson, J. „Andante sostenuto“	1,50	—
Klaverile:		
Aavik, J. „Capriccio“	1,90	—
Aavik, J. „Sonaat“ klaverile	1,50	—
Eller, H. „Kellad“	1,50	—
Eller, H. „7 prelüüdi“	3,—	—
Lemba, A. „Fantaasia“ eesti rahvaviisidest	1,—	—
Lemba, A. „Toccat ja Fuga“	1,—	—
Meri, H. „Süit rahvaviisidest“	1,25	—
Muuga, E. „Ela kaua sa“ (marss)	0,40	—
Muuga, E. „Noored kotkad“, marss	0,40	—
Niksman, J. „Põhjalaagri marss“	0,40	—
Niksman, J. „Hulkuri valss“	0,40	—
Niksman, J. „Malle polka“	0,40	—
Päts, R. Klaveripalad lastele I	1,50	—
Päts, R. Klaveripalad lastele II	1,50	—
Päts, R. Klaveripalad lastele I/II	2,50	—
Saar, M. „Kaks prelüüdi“	1,—	—
Saar, M. „Hetk“	0,85	—
Tamm, „Haanja miis“	0,50	—
Orelile:		
Kapp, A. Koraali eelmäng orelile „Oh Jeesus, Sinu valu“	1,—	—
Kapp, A. Koraali eelmäng orelile „Sind Jumal, kõik me kiidame“	1,25	—
Süda, P. „Ave Maria“	0,85	—
Tobias, R. „Eks teie tea“	0,15	—

Väljaande nimetus	Hind	Hind ELL liikmele
Muusikakirjandus:		
Eesti Muusika Almanak I	1,—	1,—
Kasemets, A. „Kontrapunkti, fuuga, kaanoni ja muus. vormi õpetus“	1,50	1,50
X üldlaulupeo album	0,50	0,25
X üldlaulupeo album, ilukõites	3,25	3,—
X üldlaulupeo juht, ilukõites	2,—	1,85
Laulupeo album (1928. a.)	0,50	0,40
Lauljate Liidu põhikiri	0,10	0,10
Laulu-muusika ühingu normaalpõhikiri	0,10	0,10
Meeslaulu ühingu normaalpõhikiri	0,10	0,10
Muusikaleht 1934. a. tellimine	2,25	2,—
Muusikaleht I aastakäik — 1924	1,—	0,75
Muusikaleht II aastakäik — 1925	1,—	0,75
Muusikaleht V aastakäik — 1928	1,—	0,75
Muusikaleht VI aastakäik — 1929	1,—	0,75
Muusikaleht VII aastakäik — 1930	1,—	0,75
Muusikaleht VIII aastakäik — 1931	2,25	2,—
Muusikaleht IX aastakäik 1932	2,25	2,—
Muusikaleht X aastakäik — 1933	2,25	2,—
Muusikaleht I ja II üldlaulupeo juubeli nr. Sakaria, H. Eesti muusika ajaloo lugemik I (üle- vaade e. m.-kirjandusest 1622.—1917. a.)	0,25	0,20
Siukonen-Mesiäinen, Lauulu õppeviis“	1,50	1,50
Tartumaa II laulupeo album	1,50	1,50
Topman, A. „Algjooni koraali orkestreerimiseks“	0,25	0,20
Väägvere koor 1839—1929	0,50	0,50
	1,—	1,—

Helikunstnikkude pilte (postkaarte): Hind à 15 s.

Aāv, E.	Kasemets, A.	Lüdig, M.	Saar, M.
Ravik, J.	Kappel, J.	Leinus, K.	Simm, J.
Anton, Hubert	Kull, S.	Mamontov, S.	Saebelmann, F.
Eller, H.	Kunileid, A.	Mesiäinen, E.	Sternberg, N.
Franz, Erica	Kreek, C.	Nerep, V.	Tamm, J.
Hansen, B.	Krull, A.	Neuman, L.	Topman, A.
Hellat-Lemba, L.	Knude, E.	Orgussaar, D.	Tenno-Vironi
Herman, Miina	Kann, Hans	Ots, K.	Thomson, A.
Herman, O.	Kann, L.	Paulsen, J.	Türnpu, K.
Herman, K. A.	Laja, P.	Padva, V.	Tobias, R.
Jürgenson, J.	Lemba, A.	Papmehl, A.	Vettik, T.
Kapp, A.	Lemba, Th.	Päts, R.	Vörk, E.
	Läte, A.	Ramul, P.	

Foto E. Ole maalist „J. Simm“ — hind 30 senti.
 Lihtpostkaardid üldlaulupeo ja Eesti vaadetega 01 snt,
 Samad värvilised 05 „
 X üldlaulupeo mälestuskaart 01 „

PIANIST

HANS HÖPFEL

KONTSERT + ÕPETUS

TALLINN, TOOMKOOLI 7-3

Dipl. helikunstnik

Frieda Göörman-Joa

klaveritunnid

Tallinn,

Kopli tän. 28-19. Telef. 465-19

Tallinna Konservatooriumi
vanemõpetaja vabakunstnik

L. Hellat-Lemba

Era laulutunnid

Oratooriumi- ja ooperian-
samblite ning kontsertre-
pertuaari kätteõpetamine.

Kõnet. igapäev kell 3—4
Tel. 464-89.

Tallinn, Imanta 3, krt. 4
(end. Suur Arehna)

Diplom. helikunstnik

Leonore Johannson'i

klaveritunnid

Konservatooriumi kava,
soovikorral ka teoreeti-
lised ained.

Kõnet. kl. 12—1 ja 5—6

Tallinn, Niguliste t. 3—2

Paul Dressnikoff

Organist pianist

Tallinn, Dikk 66—1

Hella Teder-Jurikson

Ooperilaulja

Helikunstnik

Tallinn, S. Tartu m. 38-a—2

Klaveritunnid

ettevalmistusega
konservatooriumi

Toompuiestee 9 — 7
TALLINN

E. Vassiljeva

endise „Segal-Stukkey“
muusikakooli ja Rakvere
Õpetajateseminari õpetaja.

Helikunstnik

MAGDA MAGI

Klaveriõpetus
Kauaaegne praktika.
Konservatooriumi kava.

Solistidele saade.

Tallinn,
S. Roosikrantsi 8 — 9
Kõnet. 10—12 ja 4—6
Telef. 464-76

Klaveritunnid

Soovikorral conserva-
tooriumi kava

Tulen ka koju

Dipl. helikunstnik

V. RUTKOVSKAJA

Tallinn, Laulupeo 1—8

Viiulitunnid

konservatooriumisse
astumiseks ettevalmistus

Kodus kl. 4—6 p. 1.

Tallinn, Saue t. 14—3

A. DOMINGO
VABAKUNSTNIK

JOOSEP AAVIK

heliikunstnik

*Kuresaare
Laurentiuse kiriku or-
ganist ja koorijuht*

Kontsert, saade, tunnid

(orel, klaver, teoreetilisi ai-
neid). Juhatamine (koor,
orkester). Repertuaari läbi-
võtmine.

Kuresaar, Uus uul. 20

Ida Järv

Soolo, kontserdid,
laulutunnid ühes dikt-
siooni õpetuse, reper-
tuaari valmistamise
ja klaverisaatega

Kooridele
hääleseade

NÕMME, Kõie t. 12

Kontsertlaulja
heliikunstnik

HILDEGARD VALDMAN

Sireli tän. 4-4
Tallinn

Fr. Nikolai

Riigi Ringhäälingu
pianist

Ooperi- ja
kontsertrepertuaari
läbivõtmine

Tallinn, Narva m. 9-4

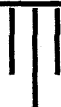
Rudolf Peipsi

pianist ja impressaario

Orkester. Kontsert- ja tantsu-
trio. Suurem laenunoodikogu
Eestis. 1934. a. suvehooaeg:
Kuursaal — Haapsalu. Alaline
aadress: Tartu, Kesk tänav 16.

Teenelise näitleja

ALEKSANDER TRILLJÄRV'E

diktsioonitunnid

kõnelemisrikete
parandamine

(kogelemine, kida- ja
pehmekeelsus)

Tallinn, Astri tän. 12

Klaverihäälestaja

A. MÜLLER

Tallinn, Vene tän. 16—8

Tel. 461-75

(Endine Diederichs Frères
klav. vabr. häälestaja).

Diplom. klaverimeister

IVAN PEET

1894. a-st töötanud välismaa
suuremais vabrikuis ja ärides,
mitmekülgeisema praktikaga
klaveriehituse ja häälestamise
alal.

PARANDUSTÖÖD
HÄÄLESTAMINE

Tallinn, Imanta t. 9—2-a

J. ANTON

VIIULIMEISTER

Tallinn, V. Tartu m. 12—7

Parandan asjatundlikult vanu viiuleid.

OST & MÜÜK

Töö eest täielik vastutus.

ERNA KUMMANT

TALLINN, PALDISKI MNT. 21.

Laulutunnid algajaile ja rikutud häältele.

Sean hääli vana itaalia kooli järele, täiusliku hingamistehnika (Tiefbauchmuskel) alusel; *annan* häälele mahlakuse, metallilise kõla, klassikalise vibraato, bel canto; *laiendan* kõigi häälte diapasoone; *parandan* rikutuid hääli, ebameeldivat tremolot, pigistatud kõri, halba diktsiooni, kõva kaela, ebaõiget hingamist, ebasobivaid keele ja suu asendeid ning pea seisakut jne.

Noodiäri
O. Krupp

Harju 39, Tallinn

=

Saadaval uued ja pruu-
gitud klaveri-, viuli-
ja laulunoodid.

=

Hinnad odavad.

Tiibklaverite,
pianiinode ja
harmooniumide müük.

Täieline vastutus.

Osamaks.

Häid pianiinosid tüürile
anda.

Karl Jürgenson

Tallinn, Kuninga tän. 5

Asut. 1880. Tel. 436-89

PALJUNDAN

nootte laulukooridele
jne. Nootide ümber-
kirjutamine ja trans-
poneerimine.

S. LUUK

Nõmme, Künka tän. 8—5

MUUSIKARIISTADEÄRI

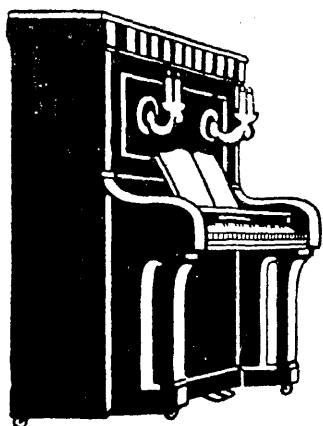
EUGEN BRANDT

Tallinn, Pikk tän. 29

Suurim ja täielikum
nootide ladu Eestis.
P i a n i i n o d,
muusikariistad.

Teenimine kiire ja korralik.

Kirjade aadress: Postkast 91.

Ainult

ASTRONI klaveritel

on kõige kõrgemad auhinnad —
GRAND PRIX.

Astroni klaverid on väljapaistvad oma eriti ilusa ja kõlarikka tooni ja ülihea kerge mehhanismiga. Nimetatud klaverid, mis Eesti klaveritööstuse hulgas seisavad kahtlemata esimesel kohal, võistlevad täieliselt parimate välismaa vabrikute riistadega.

Tööstusest

Pikk tän. 29-a, Tallinnas.

Aug. Kristal'i keelpillidetööstus

Tallinn, V. Pärnu mnt. nr. 12.

Telefon 462-60.

Asutatud 1889. aastal.

Soovib oma tööstuse saadustest tuntud hääduses viiuleid (Antonius Stradivariuse,

Nicolaus Amatusse, Joseph Guarneriuse ja Aug. Kristal'i jooniste järgi). Alt-viiulid, tšellod, kontrabassid, gitarid, mandoliinid, domrad, balalaikad, poognad, kastid, keeled ja üksikud osad. Tööstuses parandatakse ka neid mänguriistu, millest teised tegijad enam jagu ei saa ehk mis koguni rikutud on. 1934. aasta uudisväljaanne: Hispaania gitarid ja vilespillid.

M. TIITSO NOODIÄRI

Tartus, Riia t. 19. Asut. 1900. a.

*Saadaval välis- ja kodumaa
noodid suures valikus*

Kontsertpianiinosid,

*missugused kõla, kui ka kunstilise
väljatöötuse poolest tähelepanu väär-
rivad, mille parimaks tõenduseks
on helikunstnikkude soovitusel,*

soovitab soodsa hinna ja osamaksuga

KARL SAARE KLAVERI-
TÖÖSTUS

Tallinn, S. Juhkentali t. 10-a (oma majas).

Telefon 457-01.

EESTI MUUSIKATEGELASED!

Teil on Eestis vaid üks täielik soliid muusikaäri kasu-
tada, kust saate omale muusikariistu ja -tarbeid
kõrges kvaliteedis ajakohaste hindadega, — see on

Õ
Ü. „ESTO-MUUSIKA“

TALLINNAS, VIRU T. 2

OSAKONDADEGA: { VILJANDIS, LOSSI T. 14
 { PÄRNUS, RÜÜTLI T. 41

ALATI LAOS TÄIELIK VALIK:

NOOTE — igaks otstarbeks.

KEEL- ja PUHKPILLE — parimatelt Euroopa meistritelt ja
vabrikutelt.

MUUSIKARIISTADE OSI, -tarbeid ja parandusi.

HELIPLAATE ja GRAMMOFONE — nagu maailma parimad
inglise His Master's Voice jne.

TIIBKLAVEREID, PIANIINOSID, HARMOONIUME ainult
kõrgemas headuses, mis asjatundjate poolt erapooletult
parimateks leitud.

RAADIOAPARAATE — Eesti, Inglise ja Ameerika tööstuste
tippsaavutused.

HINNAD AJAKOHASED —
MAKSUTINGIMUSED SOODSAD!

Veenduge, kes veel ei tea!